

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(อพ.สธ.)

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รายงานผลการดำเนินงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประจำปีงบประมาณ 2562
(ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2562)

คำนำ

รายงานผลการดำเนินงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในรอบปีงบประมาณ 2562 งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกให้แก่นักศึกษาที่จะร่วมกันอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เป็นการดำเนินงานที่อิงรูปแบบของ “สวนพฤกษศาสตร์” โดยมี การรวบรวมพันธุ์ไม้ที่มีชีวิต มีแหล่งข้อมูลพรรณไม้ มีการศึกษาต่อเนื่อง มีการเก็บตัวอย่างพรรณไม้แห้ง พรรณไม้ดอง มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบันทึกรายงานและข้อมูล รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ มีมุมสำหรับศึกษาค้นคว้าและมีการนำไปใช้ประโยชน์เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เป็นการดำเนินการให้สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่น ไม่ฝืนธรรมชาติ และเป็นไปตามความสนใจและความพร้อมของโรงเรียน ดำเนินการด้วยความสมัครใจ ไม่ให้เกิดความเครียด ซึ่งจะต้องดำเนินการใน 5 องค์ประกอบเพื่อให้มีความตระหนักที่จะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืชอย่างยั่งยืนโดยในปีงบประมาณ 2562 มีนักศึกษาสาขาวิชาชีววิทยาเข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นการนำร่อง ได้มีการสำรวจ เก็บรวบรวมพรรณไม้ และศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ได้บางส่วนแล้ว สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจึงขอขอบพระคุณทางคณะผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนและช่วยให้กิจกรรมนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สมเจตนาารมณ์ของหน่วยงานอย่างไรก็ตามอาจมีประเด็นปัญหาอุปสรรคบางประการที่ต้องนำมาพิจารณาแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

คณะกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. เป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จ	2
4. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ	2
5. ขั้นตอนการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม	2
6. งบประมาณที่ได้รับ	3
7. คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช	4
10. การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปีงบประมาณพ.ศ. 2562	7
11. รูปแบบสอบถามโครงการพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพรรณพืช มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งการบุกรุก แคว้นทาง ทำลาย และแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่ว่าในประเทศไทยเท่านั้นแต่เกิดขึ้นกับทุกพื้นที่ในโลก ดังนั้นทั่วโลกตระหนักถึงการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากความหลากหลายทางชีวภาพที่ลดน้อยลงทุกวันนี้นอกจากกฎหมายภายในของแต่ละประเทศที่เข้ามามีส่วนบังคับใช้ยังมีกฎหมายและอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องของทรัพยากรชีวภาพต่างๆ โดยเฉพาะอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ, CBD (Convention on Biological Diversity) ซึ่งประเทศไทยได้มอบสัตยาบันสารเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพเมื่อวันที่ 31 ตุลาคมพ.ศ. 2546 มีผลให้อนุสัญญามีผลบังคับใช้กับประเทศไทยในฐานะภาคีลำดับที่ 188 เมื่อวันที่ 29 มกราคมพ.ศ. 2547

มาตรการป้องกันจากนโยบายภาครัฐยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม การปลูกจิตสำนึกและส่งเสริมความตระหนักในเชิงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนจึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาการสร้างเสริมสุนทรียภาพในบริบทของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ และสัตว์ป่า รวมทั้งระบบนิเวศ ผ่านการบูรณาการร่วมกับกระบวนการเรียนการสอน จึงควรเป็นกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช "การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอนการอบรมที่ให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว"

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ จึงได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริ จัดตั้งงาน "สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน" เพื่อเป็นสื่อในการสร้าง จิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชนนั้น ได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความสวยงาม อันจะก่อให้เกิดความคิดที่จะอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการสวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ของโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบดังกล่าว เป็นสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ใช้ในวัตถุประสงค์ดังกล่าว อีกทั้งใช้ในการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อเนื่องในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการดำเนินงานที่อิงรูปแบบของ “สวนพฤกษศาสตร์” โดยมี การรวบรวมพันธุ์ไม้ที่มีชีวิต มีแหล่งข้อมูลพรรณไม้ มีการศึกษาต่อเนื่อง มีการเก็บตัวอย่างพรรณไม้แห้ง พรรณไม้มดอง มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบันทึกรายงานและข้อมูล รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ มีมุมสำหรับศึกษาค้นคว้าและมีการนำไปใช้ประโยชน์เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เป็นการดำเนินการให้สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่น ไม่ฝืนธรรมชาติ และเป็นไปตามความสนใจและความพร้อมของโรงเรียน ดำเนินการ โดยความสมัครใจ ไม่ให้เกิดความเครียด

โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นส่วนหนึ่งในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรัพยากรชีวภาพ และกายภาพ โดยมีการสัมผัส การเรียนรู้ การสร้างและปลูกฝังคุณธรรม การเสริมสร้างปัญญาและภูมิปัญญา เพื่อให้เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับนักเรียน นักศึกษา ผ่านการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติงานจริง จนสามารถเกิดเป็นองค์ความรู้และทักษะ ที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรัพยากรชีวภาพและกายภาพ
- 2.2 เพื่อเป็นแหล่งเก็บรวบรวมพรรณไม้เพื่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2.3 เพื่อบูรณาการกับการเรียนการสอน

3. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

3.1 เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
- 2) ข้อมูลพรรณไม้ที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนพรรณไม้ที่

พบ

3.2 เชิงคุณภาพ

- 1) นักศึกษาฝึกปฏิบัติการในรายวิชาพฤกษศาสตร์และวิชาชีววิทยาทั่วไป และ 2
- 2) มีประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสถาบัน
- 3) มีผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อชุมชนหรือสังคม
- 4) นักศึกษา บุคลากร และบุคคลทั่วไปเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

มีความรัก ความหวงแหนเห็นคุณค่าของพรรณไม้

- 5) เป็นแหล่งความรู้ และสื่อในการจัดการเรียนการสอน เป็นแหล่งข้อมูลในการส่งเสริมการทำวิจัย

ของบุคลากร นักศึกษามหาวิทยาลัย

4. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ

- 4.1 นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาพฤกษศาสตร์ และชีววิทยาทั่วไป 1 และ 2
- 4.2 ขนาดของพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด
- 4.3 นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่สนใจ

5. ขั้นตอนการดำเนินการโครงการ

- 5.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและการขอเป็นสมาชิก
- 5.2) กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา สำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณไม้ ติดป้ายรหัสประจำต้น
- 5.3) จัดทำผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้
- 5.4) ศึกษาและบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์ พร้อมทั้งบันทึกภาพหรือวาดภาพทางพฤกษศาสตร์
- 5.5) เก็บตัวอย่างพรรณไม้ เพื่อทำตัวอย่างพรรณไม้ทั้งในรูปของพรรณไม้อัดแห้งและดองเฉพาะส่วน
- 5.6) ศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพรรณไม้ที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อทำการจำแนกในระดับวงศ์ สกุล และชนิด พร้อมทั้งลักษณะการใช้ประโยชน์ของพรรณไม้ที่พบ
- 5.7) ตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการด้านพฤกษศาสตร์ โดยนำตัวอย่างพรรณไม้ที่จัดจำแนกแล้วไปเปรียบเทียบกับตัวอย่างกับพรรณไม้ที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์พืชต่างๆ และตรวจสอบจากฝ่ายวิชาการ อพ.สธ.
- 5.8) ทำป้ายชื่อพรรณไม้สมบูรณ์ พร้อมทั้งจัดทำรายงานฐานข้อมูลพรรณไม้ที่พบทั้งหมดภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

6. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	จำนวน หน่วย นับ	วงเงิน (บาท)	ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
1) โครงการจัดอบรมให้ความรู้ ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข้อมูล พรรณไม้ การเก็บตัวอย่างพรรณ พืช การถ่ายภาพและวาดภาพทาง พฤกษศาสตร์		100,000	1 ปี	
2) โครงการปรับปรุงและพัฒนา พื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษาและบุคคล ทั่วไป		250,000	1 ปี	
3) โครงการศึกษาพรรณไม้และ จัดระบบสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน		300,000	1 ปี	
4) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเชิงพฤกษศาสตร์ เพื่อการอนุรักษ์		100,000	1 ปี	
รวมทั้งสิ้น		750,000		

7.แผนการเบิกจ่ายเงิน

กิจกรรมหลัก	รวม งบประมาณ	แผนการใช้จ่ายเงิน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1) โครงการจัดอบรมให้ความรู้ ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข้อมูล พรรณไม้ การเก็บตัวอย่างพรรณ พืช การถ่ายภาพและวาดภาพ ทางพฤกษศาสตร์	100,000	50,000	50,000		
2) โครงการปรับปรุงและพัฒนา พื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับ นักเรียน นักศึกษาและบุคคล ทั่วไป	250,000	150,000	50,000	50,000	
3) โครงการศึกษาพรรณไม้และ จัดระบบสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน	300,000	150,000	100,000	50,000	
4) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเชิงพฤกษศาสตร์ เพื่อการอนุรักษ์	100,000	50,000	50,000		

8. งบประมาณ (ระบุให้ละเอียด เช่น ค่าวัสดุ, ค่าเบี้ยเลี้ยง, ค่าตอบแทนวิทยากร,จ้างจัดดอกไม้,เครื่องคอมพิวเตอร์)

รายการ	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข้อมูลพรรณไม้ การเก็บตัวอย่างพรรณพืช การถ่ายภาพและวาดภาพทางพฤกษศาสตร์	100,000
1.1 ค่าวัสดุ	
- ค่าวัสดุสำนักงาน ได้แก่	
กระดาษ A4 15 กล่อง ๆ ละ 120 บาท	1,800
กระดาษพิมพ์รูปภาพ 4 ห่อๆละ 450 บาท	1,800
ปากกา permanent คละสี 15 ชุดๆละ 100 บาท	1,500
สีน้ำ คละสี 15 ชุดๆละ 150 บาท	2,250
สีดินสอ คละสี 15 ชุดๆละ 100 บาท	1,500
ปากกาหมึกแห้ง 10 กล่อง (100 ด้าม) กล่องละ 250 บาท	2,500
ดินสอ 2B 10 กล่อง (100 ด้าม) กล่องละ 200 บาท	2,000
แผ่น Future board 50 แผ่นๆละ 60 บาท	3,000
อุปกรณ์อื่น เช่น เครื่องเย็บกระดาษ กรรไกร	2,000
เทปกาบสองหน้าชนิดบาง 10 ห่อๆละ 250 บาท	2,500
- ค่าถ่ายเอกสาร หนังสืออ้างอิง	
จำนวน 10 เล่มๆละ 500 บาท	5,000
- ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ ได้แก่	
SD card บันทึกข้อมูล 5 ชุด ๆละ 250 บาท	1,250
หมึกพิมพ์เลเซอร์ ขาวดำ 3 ชุดๆละ 3,000 บาท	9,000
หมึกพิมพ์ inkjet สี 2 ชุดๆละ 2,500 บาท	5,000
แผ่น CD บันทึกข้อมูล 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท (100 แผ่น)	1,800
1.2 ค่าใช้สอย	
- ค่าจ้างเหมาจัดทำแผงอัดพรรณไม้	
จำนวน 30 แผง ๆละ 150 บาท	4,500
- ค่าจ้างเหมาจัดทำตู้อบพรรณไม้	5,000
- ค่าอาหารกลางวัน 70 คน ๆละ 120 บาท 2 ครั้ง	16,800
- ค่าอาหารว่าง 70 คน ๆ ละ 35 บาท 4 เวลา	9,800

1.3 ค่าตอบแทน - ค่าวิทยากร รวม 19 ชั่วโมง ๆ ละ 600 บาท 2 ครั้ง 21,000 รวมทั้งสิ้น 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)																											
2. โครงการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไปทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2.1 ค่าวัสดุ - วัสดุก่อสร้าง ได้แก่ - ค่าวัสดุการเกษตร ได้แก่ ต้นไม้ ดิน ปุ๋ย จอบ สายยางรดน้ำ	250,000																										
3. โครงการศึกษาพรรณไม้และจัดระบบหมวดหมู่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 3.1 ค่าวัสดุ - ค่าวัสดุสารเคมี และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรักษาพรรณไม้ ได้แก่ <table border="0"> <tr> <td>เอทิลแอลกอฮอล์ 95% 8 ถึง ๆละ 1,600 บาท (20 ลิตร)</td><td>12,800</td></tr> <tr> <td>ฟอर्मอลดีไฮด์ 40% 4 ถึง ๆละ 2,500 บาท (20 ลิตร)</td><td>10,000</td></tr> <tr> <td>ไมโครปิเปตต์ดูดสารเคมี 4 ตัว ๆละ 4,500 บาท</td><td>18,000</td></tr> <tr> <td>กระดาษลูกฟูกอัดพรรณไม้ 150 แผ่น ๆละ 40 บาท</td><td>6,000</td></tr> <tr> <td>กระดาษแข็งสีขาว 100 แผ่น ๆละ 25 บาท</td><td>2,500</td></tr> <tr> <td>เมอคิวริก คลอไรด์ 500 กรัม 2 ขวด ๆละ 2,800 บาท</td><td>5,600</td></tr> <tr> <td>ฟีนอล ขนาด 2.5 ลิตร 2 ขวด ๆละ 1,800 บาท</td><td>3,600</td></tr> <tr> <td>สีย้อมอะซิโตคาร์มิน ขนาด 500 มล. 2 ขวด ๆละ 3,800 บาท</td><td>7,600</td></tr> <tr> <td>น้ำยา เปอร์เมาท 500 มล. 3 ขวด ๆละ 3,100 บาท</td><td>9,300</td></tr> <tr> <td>ไซลีน (xylene) ขนาด 2.5 ลิตร 4 ขวด ๆละ 2,500 บาท</td><td>10,000</td></tr> <tr> <td>พาราพลาสติก ชนิดเกล็ด 5 กก. ๆละ 600 บาท</td><td>3,000</td></tr> </table> - วัสดุก่อสร้าง ได้แก่ <table border="0"> <tr> <td>เหล็กโครงสร้าง 2.5X2.5 นิ้ว 12 เส้น ๆละ 500 บาท</td><td>6,000</td></tr> <tr> <td>เหล็กกล่อง 1.5X2.5 นิ้ว 10 เส้น ๆละ 250 บาท</td><td>2,500</td></tr> </table>	เอทิลแอลกอฮอล์ 95% 8 ถึง ๆละ 1,600 บาท (20 ลิตร)	12,800	ฟอर्मอลดีไฮด์ 40% 4 ถึง ๆละ 2,500 บาท (20 ลิตร)	10,000	ไมโครปิเปตต์ดูดสารเคมี 4 ตัว ๆละ 4,500 บาท	18,000	กระดาษลูกฟูกอัดพรรณไม้ 150 แผ่น ๆละ 40 บาท	6,000	กระดาษแข็งสีขาว 100 แผ่น ๆละ 25 บาท	2,500	เมอคิวริก คลอไรด์ 500 กรัม 2 ขวด ๆละ 2,800 บาท	5,600	ฟีนอล ขนาด 2.5 ลิตร 2 ขวด ๆละ 1,800 บาท	3,600	สีย้อมอะซิโตคาร์มิน ขนาด 500 มล. 2 ขวด ๆละ 3,800 บาท	7,600	น้ำยา เปอร์เมาท 500 มล. 3 ขวด ๆละ 3,100 บาท	9,300	ไซลีน (xylene) ขนาด 2.5 ลิตร 4 ขวด ๆละ 2,500 บาท	10,000	พาราพลาสติก ชนิดเกล็ด 5 กก. ๆละ 600 บาท	3,000	เหล็กโครงสร้าง 2.5X2.5 นิ้ว 12 เส้น ๆละ 500 บาท	6,000	เหล็กกล่อง 1.5X2.5 นิ้ว 10 เส้น ๆละ 250 บาท	2,500	300,000
เอทิลแอลกอฮอล์ 95% 8 ถึง ๆละ 1,600 บาท (20 ลิตร)	12,800																										
ฟอर्मอลดีไฮด์ 40% 4 ถึง ๆละ 2,500 บาท (20 ลิตร)	10,000																										
ไมโครปิเปตต์ดูดสารเคมี 4 ตัว ๆละ 4,500 บาท	18,000																										
กระดาษลูกฟูกอัดพรรณไม้ 150 แผ่น ๆละ 40 บาท	6,000																										
กระดาษแข็งสีขาว 100 แผ่น ๆละ 25 บาท	2,500																										
เมอคิวริก คลอไรด์ 500 กรัม 2 ขวด ๆละ 2,800 บาท	5,600																										
ฟีนอล ขนาด 2.5 ลิตร 2 ขวด ๆละ 1,800 บาท	3,600																										
สีย้อมอะซิโตคาร์มิน ขนาด 500 มล. 2 ขวด ๆละ 3,800 บาท	7,600																										
น้ำยา เปอร์เมาท 500 มล. 3 ขวด ๆละ 3,100 บาท	9,300																										
ไซลีน (xylene) ขนาด 2.5 ลิตร 4 ขวด ๆละ 2,500 บาท	10,000																										
พาราพลาสติก ชนิดเกล็ด 5 กก. ๆละ 600 บาท	3,000																										
เหล็กโครงสร้าง 2.5X2.5 นิ้ว 12 เส้น ๆละ 500 บาท	6,000																										
เหล็กกล่อง 1.5X2.5 นิ้ว 10 เส้น ๆละ 250 บาท	2,500																										

	เหล็กกล่อง 1X1 นิ้ว 20 เส้นๆละ 150 บาท	3,000	
	เมทัลชีทแผ่นเรียบ 50 ตร.ม. ๆละ 120 บาท	6,000	
	- ค่าวัสดุการเกษตร ได้แก่		
	ต้นไม้แสดงวิวัฒนาการของพืช 200 ต้นๆละ 250 บาท	50,000	
	ดินปลูกพืชขนาด 30 กก. 100 ถุงๆละ 50 บาท	5,000	
	ปุ๋ยมูลสัตว์ 100 ถุงๆละ 50 บาท	5,000	
	จอบพร้อมด้าม 20 ด้าม ๆละ 180 บาท	3,600	
	เสียมพร้อมด้าม 20 ด้ามๆละ 120 บาท	2,400	
	สายยางซิลิโคนสำหรับรดน้ำ 100 เมตรๆละ 25 บาท	2,500	
	สระแรนพรางแสง 60% 50 เมตรๆละ 40 บาท	2,000	
	ถาดหลุมเพาะต้นไม้ 100 ถาดๆละ 45 บาท	4,500	
	กระถางเพาะต้นไม้พลาสติก 400 กระถางๆละ 25 บาท	10,000	
	ขุยมะพร้าวป่น 6 ถุงๆละ 100 บาท	600	
3.2	ค่าใช้สอย		
	ค่าพิมพ์แผ่นป้ายไว้นิคมข้อมูลพรรณไม้ จำนวน 20 แผ่น		
	แผ่นละ 500 บาท	10,000	
	ค่าจ้างเหมาทำโครงเหล็กแผ่นป้าย จำนวน 20 แผ่น		
	แผ่นละ 250 บาท	5,000	
	ค่าจ้างเหมาจัดทำ artwork หนังสือพรรณไม้		
	จำนวน 3 เล่มๆละ 3,000 บาท	9,000	
	ค่าจัดพิมพ์หนังสือพรรณไม้ใน มรท.บุรีรัมย์		
	จำนวน 160 เล่มๆละ 500 บาท	80,000	
3.3	ค่าตอบแทน		
	ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความถูกต้อง		
	ของหนังสือพรรณไม้ จำนวน 3 เล่มๆละ 1,500 บาท	4,500	
	รวมทั้งสิ้น 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน)		

4. การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิงวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ 4.1 ค่าวัสดุ - ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ ได้แก่ <table> <tr> <td>SD card บันทึกข้อมูล 5 ชุด ๆ ละ 250 บาท</td> <td>1,250</td> </tr> <tr> <td>หมึกพิมพ์เลเซอร์ขาวดำ 3 ชุด ๆ ละ 3,000 บาท</td> <td>9,000</td> </tr> <tr> <td>หมึกพิมพ์ inkjet สี 3 ชุด ๆ ละ 2,500 บาท</td> <td>7,500</td> </tr> <tr> <td>แผ่น CD บันทึกข้อมูล 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท (100 แผ่น)</td> <td>1,800</td> </tr> </table> ค่าวัสดุสำนักงาน <table> <tr> <td>กระดาษ A4 15 กล่อง ๆ ละ 120 บาท</td> <td>1,800</td> </tr> <tr> <td>กระดาษพิมพ์รูปภาพ 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท</td> <td>1,800</td> </tr> <tr> <td>ปากกา permanent คละสี 15 ชุด ๆ ละ 100 บาท</td> <td>1,500</td> </tr> <tr> <td>กระดาษสีคละสีขนาด A4 5 ห่อ ๆ ละ 70 บาท</td> <td>350</td> </tr> </table> 4.2 ค่าใช้สอย ค่าพิมพ์แผ่นป้ายไว้นิลข้อมูลพรรณไม้ จำนวน 20 แผ่น <table> <tr> <td>แผ่นละ 500 บาท</td> <td>10,000</td> </tr> </table> ค่าจ้างเหมาทำโครงเหล็กแผ่นป้าย จำนวน 20 แผ่น <table> <tr> <td>แผ่นละ 250 บาท</td> <td>5,000</td> </tr> </table> ค่าจ้างเหมาจัดทำ artwork ประกอบการทำมัลติมีเดีย <table> <tr> <td>จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท</td> <td>15,000</td> </tr> </table> ค่าจ้างเหมาลงพื้นที่เก็บข้อมูลประกอบการทำ มัลติมีเดีย <table> <tr> <td>จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 5,000 บาท</td> <td>15,000</td> </tr> </table> ค่าจ้างเหมาการทำมัลติมีเดียทางพฤกษศาสตร์ <table> <tr> <td>จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท</td> <td>15,000</td> </tr> </table> ค่าจัดพิมพ์รูปเล่มข้อมูลจากมัลติมีเดียเพื่อการเผยแพร่ <table> <tr> <td>จำนวน 50 เล่ม ๆ ละ 300 บาท</td> <td>15,000</td> </tr> </table> รวมทั้งสิ้น 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)	SD card บันทึกข้อมูล 5 ชุด ๆ ละ 250 บาท	1,250	หมึกพิมพ์เลเซอร์ขาวดำ 3 ชุด ๆ ละ 3,000 บาท	9,000	หมึกพิมพ์ inkjet สี 3 ชุด ๆ ละ 2,500 บาท	7,500	แผ่น CD บันทึกข้อมูล 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท (100 แผ่น)	1,800	กระดาษ A4 15 กล่อง ๆ ละ 120 บาท	1,800	กระดาษพิมพ์รูปภาพ 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท	1,800	ปากกา permanent คละสี 15 ชุด ๆ ละ 100 บาท	1,500	กระดาษสีคละสีขนาด A4 5 ห่อ ๆ ละ 70 บาท	350	แผ่นละ 500 บาท	10,000	แผ่นละ 250 บาท	5,000	จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000	จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000	จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000	จำนวน 50 เล่ม ๆ ละ 300 บาท	15,000	100,000
SD card บันทึกข้อมูล 5 ชุด ๆ ละ 250 บาท	1,250																												
หมึกพิมพ์เลเซอร์ขาวดำ 3 ชุด ๆ ละ 3,000 บาท	9,000																												
หมึกพิมพ์ inkjet สี 3 ชุด ๆ ละ 2,500 บาท	7,500																												
แผ่น CD บันทึกข้อมูล 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท (100 แผ่น)	1,800																												
กระดาษ A4 15 กล่อง ๆ ละ 120 บาท	1,800																												
กระดาษพิมพ์รูปภาพ 4 ห่อ ๆ ละ 450 บาท	1,800																												
ปากกา permanent คละสี 15 ชุด ๆ ละ 100 บาท	1,500																												
กระดาษสีคละสีขนาด A4 5 ห่อ ๆ ละ 70 บาท	350																												
แผ่นละ 500 บาท	10,000																												
แผ่นละ 250 บาท	5,000																												
จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000																												
จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000																												
จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 5,000 บาท	15,000																												
จำนวน 50 เล่ม ๆ ละ 300 บาท	15,000																												
รวม	750,000																												

หมายเหตุ ถัวเฉลี่ยทุกรายการ

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ที่ ๒๓๓๐ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชฯ และโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนฯ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ด้วยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยให้รับผิดชอบโครงการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชที่พบในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์บริการอุดมศึกษาประจำและศูนย์บริการอุดมศึกษาหนองแขวง และ โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยและประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจและเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑.๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง	ทรัพย์สิน	ประธานกรรมการ
๑.๒	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ	เทียนวรรณ	รองประธานกรรมการ
๑.๓	อาจารย์สำคัญ	ยอบรรทัด	รองประธานกรรมการ
๑.๔	อาจารย์คณิตดา	ธรรมจริยวงศ์	รองประธานกรรมการ
๑.๕	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธีรา	สุนทรวิทย์	รองประธานกรรมการ
๑.๖	อาจารย์สมพร	กระอมแก้ว	กรรมการ
๑.๗	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมา	จันทร์นวล	กรรมการ
๑.๘	อาจารย์พวงเพชร	ราชประโคน	กรรมการ
๑.๙	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร ชื่นชูจิต		กรรมการ
๑.๑๐	อาจารย์ ดร.สาธิต	ผลเจริญ	กรรมการ
๑.๑๑	อาจารย์สุวรรณา	จันทนา	กรรมการ
๑.๑๒	อาจารย์ภัทรพงศ์	ชาคม	กรรมการ
๑.๑๓	อาจารย์สืบศักดิ์	ก้อนคำดี	กรรมการ
๑.๑๔	อาจารย์ ดร.ภาวิณี	ศิลาเกษ	กรรมการ
๑.๑๕	อาจารย์เก่ง	จันทร์นวล	กรรมการ
๑.๑๖	อาจารย์ทิพวัลย์	แสนคำ	กรรมการ
๑.๑๗	อาจารย์เชิดศักดิ์	แก้วแกมดา	กรรมการ
๑.๑๘	อาจารย์เทวิกา	กิริติบุรณะ	กรรมการ

/๑.๑๙ อาจารย์มณีนุช..

- ๑.๑๙ อาจารย์มณีนุช ใต้ศิริกุล กรรมการและเลขานุการ
 ๑.๒๐ อาจารย์วรินทร์พิพัชร วัชรพงษ์เกษม กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
 หน้าที่ ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้คณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความ
 เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

๒.๑ คณะกรรมการโครงการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชที่พบในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์บริการอุดมศึกษาปะคำ และศูนย์บริการอุดมศึกษาหนองขาว

๒.๑.๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธีรา	สุนทรารักษ์	ประธานกรรมการ
๒.๑.๒	อาจารย์สำคัญ	ยอบรรทัด	รองประธานกรรมการ
๒.๑.๓	อาจารย์อัญพรพรรณ	ยอบรรทัด	กรรมการ
๒.๑.๔	อาจารย์สถิตรัตน์	รอดอารี	กรรมการ
๒.๑.๕	อาจารย์เก่ง	จันทร์นวล	กรรมการ
๒.๑.๖	อาจารย์จิรวดี	โยยรัมย์	กรรมการ
๒.๑.๗	อาจารย์ศรัสน์	วงศ์ประเมษฐ์	กรรมการ
๒.๑.๘	นายอัศววัฒน์	เลี่ยมไธสง	กรรมการและเลขานุการ

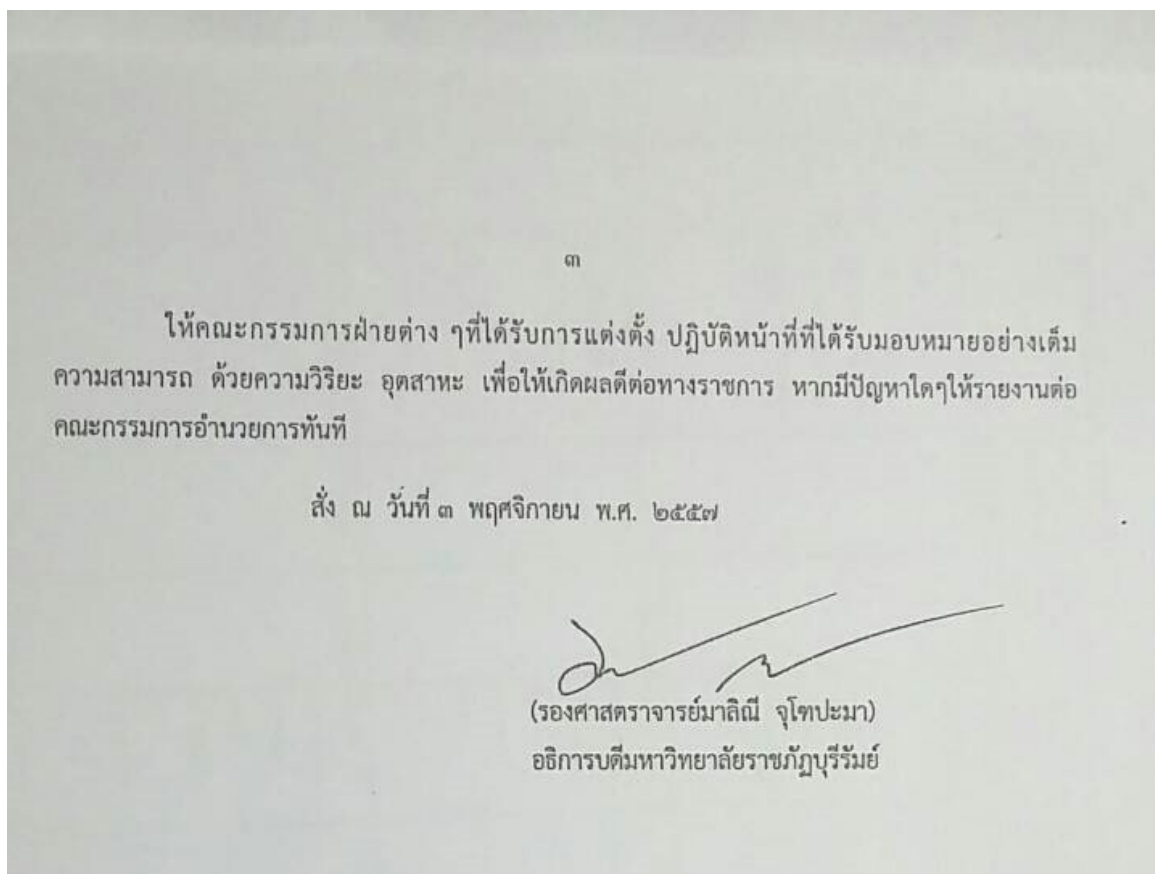
หน้าที่ ดำเนินงานตามกิจกรรมสำรวจ เก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืชในพื้นที่เป้าหมาย ตามกรอบ
 การเรียนรู้ทรัพยากร ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

๒.๒ คณะกรรมการโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

๒.๒.๑	อาจารย์ณมล	ประครองรักษ์	ประธานกรรมการ
๒.๒.๒	อาจารย์ ดร.ภาวิณี	ศิลาเกษ	รองประธานกรรมการ
๒.๒.๓	อาจารย์สรายุธ	แก้วศรี	กรรมการ
๒.๒.๔	อาจารย์ ดร.สุขสรรค์	ชูบุญ	กรรมการ
๒.๒.๕	อาจารย์สิริณี	ยอดเมือง	กรรมการ
๒.๒.๖	อาจารย์เทพอัปสร	แสนสุข	กรรมการ
๒.๒.๗	อาจารย์เอกลักษณ์	สลักคำ	กรรมการ
๒.๒.๘	อาจารย์ณัฐพล	วงศ์รัมย์	กรรมการ
๒.๒.๙	อาจารย์ณัฐวุฒิ	ทะนันทไธสง	กรรมการ
๒.๒.๑๐	อาจารย์ชลาวลี	วรรณทอง	กรรมการ
๒.๒.๑๑	นายอานนท์	นาราช	กรรมการ
๒.๒.๑๒	อาจารย์รัตนา	เพ็งเพระ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ดำเนินงานตามกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามกรอบการสร้าง
 จิตสำนึก ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

/ให้คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ...

9. การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปีงบประมาณพ.ศ. 2562

การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นจัดการการเรียนรู้พืชพรรณและสรรพสิ่งโดยรอบตามแนวปรัชญาการสร้างนักรักษ์เรียนรู้ตามแนวทางการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสามารถใช้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้โดยมีพืชเป็นปัจจัยหลักชีวภาพต่างๆเป็นปัจจัยรองทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นกายภาพเป็นปัจจัยเสริมและทรัพยากรอื่นๆเป็นปัจจัยประกอบการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจะมีการเรียนรู้ตามองค์ประกอบสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและสาระการเรียนรู้

9.1 องค์ประกอบงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้

องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่างๆ

องค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้

หลักการรู้ชื่อรู้ลักษณะรู้จัก

สาระการเรียนรู้

กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาสำรวจพรรณไม้ทำและติดป้ายรหัสประจำต้นบันทึกภาพพรรณไม้หรือวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ตั้งชื่อหรือสอบถามข้อมูลพรรณไม้ทำป้ายชื่อพรรณไม้ชั่วคราวทำผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (ก.7-003) ทำตัวอย่างพรรณไม้เปรียบเทียบข้อมูลกับเอกสารเรียนรู้ชื่อที่เป็นสากลทำทะเบียนพรรณไม้ (ก.7-005) ตรวจสอบความถูกต้องของทะเบียนพรรณไม้และจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้สมบูรณ์เพื่อให้รู้จักประโยชน์ของพรรณไม้

ลำดับการเรียนรู้

1. กำหนดพื้นที่ศึกษา
2. สำรวจพรรณไม้ในพื้นที่ศึกษา
3. ทำและติดป้ายรหัสประจำต้น
4. ตั้งชื่อหรือสอบถามชื่อและศึกษาข้อมูลพื้นบ้าน (ก.7-003หน้า1)
5. ทำผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้
6. ศึกษาและบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (ก.7-003หน้า2-7)
7. บันทึกภาพหรือวาดภาพทางพฤกษศาสตร์
8. ทำตัวอย่างพรรณไม้ (แห้ง/ ดอง/ เฉพาะส่วน)
9. เปรียบเทียบข้อมูลที่สรุป (ก.7-003หน้า8) กับข้อมูลที่สืบค้นจากเอกสารแล้วบันทึก

ในก.7-003หน้า 9 - 10

10. จัดระบบข้อมูลทะเบียนพรรณไม้ (ก.7-005)
11. ทำร่างป้ายชื่อพรรณไม้สมบูรณ์
12. ตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการด้านพฤกษศาสตร์
13. ทำป้ายชื่อพรรณไม้สมบูรณ์

อธิบายลำดับการเรียนรู้

1. กำหนดพื้นที่ศึกษา

- แบ่งพื้นที่

นำพื้นที่ทั้งหมดของมหาวิทยาลัยมากำหนดขอบเขตโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้มีขนาดที่เหมาะสมในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มเล็กๆ

ภาพที่ 1 การแบ่งพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. สํารวจพรรณไม้นในพื้นที่ศึกษา

ผู้เรียนสำรวจพรรณไม้นในพื้นที่ที่กำหนดเพื่อทราบชนิด จำนวนต้น ลักษณะนิสัย
โดย

- นักศึกษา
- นักศึกษาร่วมกับอาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษา
- นักศึกษาร่วมกับผู้รู้ในท้องถิ่น

ภาพที่ 2 แสดงการสำรวจพรรณไม้

3. ทำและติดป้ายรหัสประจำต้น

การกำหนดรหัสประจำต้น โดยทำและติดแสดงไว้ทุกต้นในพื้นที่ศึกษา โดยกำหนดให้เป็นรหัสพื้นที่ ตัวเลข 4 ตัว เช่น A0001

พื้นที่ A นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 53 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 1,522 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

พื้นที่ B นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 29 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 2,030 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

พื้นที่ C นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 50 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 2,035 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

พื้นที่ D นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 34 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 1,360 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

พื้นที่ E นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 38 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 1,520 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

พื้นที่ F นักศึกษาที่เข้าสำรวจจำนวน 34 คน จำนวนรหัสพรรณไม้ที่ติดไปแล้ว 1,360 รหัส พร้อมข้อมูล GPS

ภาพที่ 3 การเตรียมรหัสพรรณไม้ชั่วคราว

ภาพที่ 4 การติดรหัสพรรณไม้ชั่วคราว

ภาพที่ 5 การติดรหัสพรรณไม้ชั่วคราว

4. ตั้งชื่อหรือสอบถามชื่อและศึกษาข้อมูลพื้นบ้าน (ก.7-003 หน้า1)
5. ศึกษาและบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (ก.7-003 หน้า2-8)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แบบศึกษาพรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ชื่อพันธุ์ไม้ _____ รหัสพรรณไม้ _____

ภาพวาดทางพฤกษศาสตร์

คณะอนุฯ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

บริเวณที่สำรวจ	วันที่สำรวจ
ผู้สำรวจ	จัด
ผู้ร่วมสำรวจ 1	จัด
ผู้ร่วมสำรวจ 2	จัด
ผู้ร่วมสำรวจ 3	จัด
ผู้ร่วมสำรวจ 4	จัด
ผู้ร่วมสำรวจ 5	จัด
โรงเรียน	
นางสาว _____	นางสาว _____
นางสาว _____	นางสาว _____

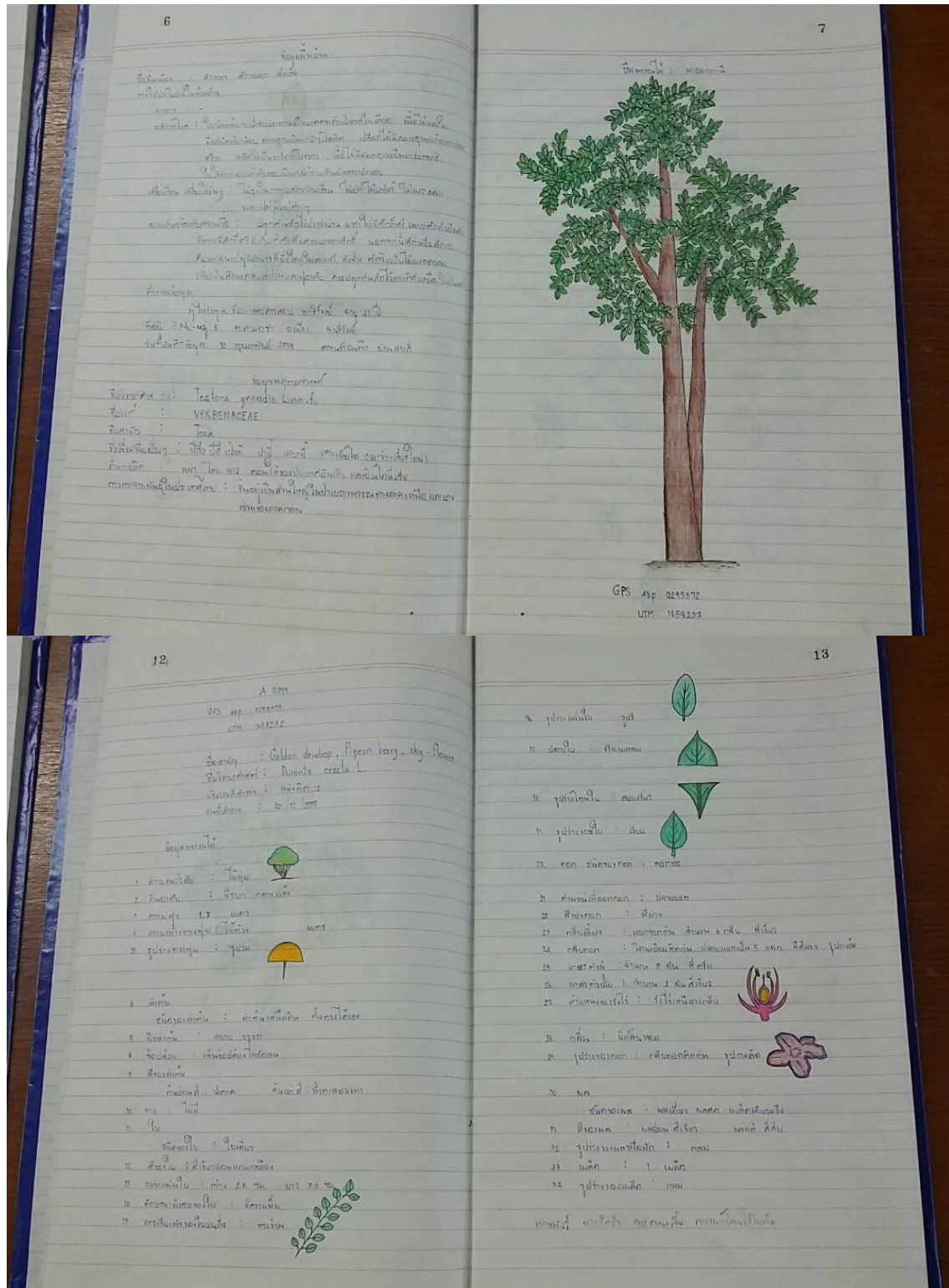
ก.7-003 (ฉบับปรับปรุง 2553)

ข้อมูลพรรณไม้

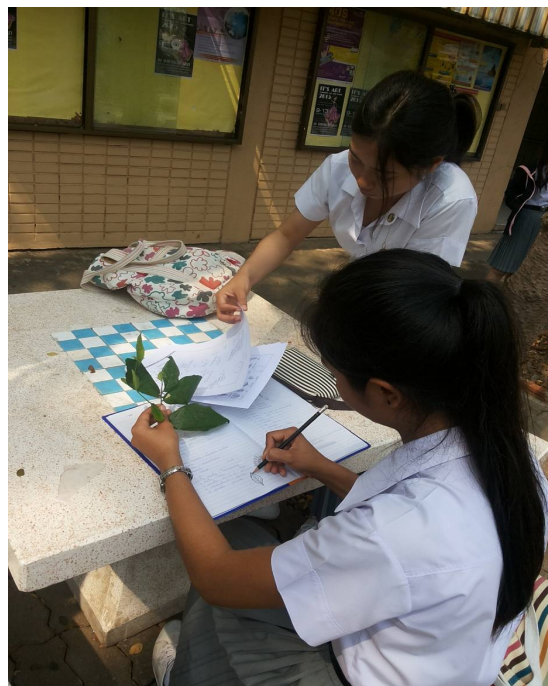
ลักษณะทั่วไป (habit)	ลักษณะพิเศษอื่น ๆ
ไม้ต้น (tree) ไม้พุ่ม (shrub) ไม้เลื้อย (climber) ไม้เถา (herb) ไม้พุ่มเล็ก (succulent) ไม้เลื้อย (herb) ไม้พุ่มเล็ก (succulent)	ไม้เลื้อย (herb) ไม้พุ่มเล็ก (succulent) ไม้เลื้อย (herb) ไม้พุ่มเล็ก (succulent)
รูปร่างของทรงพุ่ม (crown shape) ☐ กลม (rounded) ☐ ไข่รี (oval) ☐ ไข่รี (umbellate) ☐ สามเหลี่ยม (pyramidal) ☐ ไข่รี (oval) ☐ ไข่รี (umbellate) ☐ ไข่รี (umbellate) ☐ ไข่รี (umbellate) ความสูง ม. ความกว้างพุ่ม ม.	
ถิ่นอาศัย (habitat) ☐ พืชบก (terrestrial) ☐ พืชน้ำจืด (aquatic) ☐ พืชน้ำเค็ม (halophyte) ☐ พืชน้ำจืด (freshwater) ☐ พืชบก (terrestrial) ☐ พืชน้ำจืด (aquatic) ☐ พืชน้ำเค็ม (halophyte) ☐ พืชน้ำจืด (freshwater)	
ลำต้น (stem) ☐ ลำต้นใต้ดิน (underground stem) : ☐ เหง้า (rhizome) ☐ เหง้า (rhizome) ☐ เหง้า (rhizome) ☐ เหง้า (rhizome) ☐ ลำต้นเหนือดิน (aerial stem) : ☐ ลำต้นค้ำยัน (support) ☐ ลำต้นค้ำยัน (support) ☐ ลำต้นค้ำยัน (support) ☐ ลำต้นค้ำยัน (support)	

- 2 -

ภาพที่ 6แบบฟอร์มบันทึกลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (ก.7-003)

ภาพที่ 7 นักศึกษาค้นคว้าลักษณะทางพฤกษศาสตร์ตามแบบฟอร์ม ก.7-003 ลงในสมุด

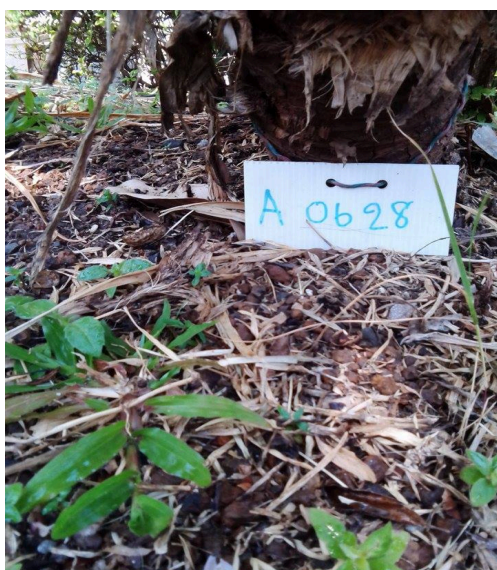
ภาพที่ 8 นักศึกษาศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้

ภาพที่ 9 นักศึกษาศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้

6. บันทึกภาพหรือวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ การบันทึกภาพถ่ายให้ถ่ายภาพรวมทั้งต้น และเฉพาะส่วน คือ ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล เมล็ด

รหัสด

ลักษณะวิสัย

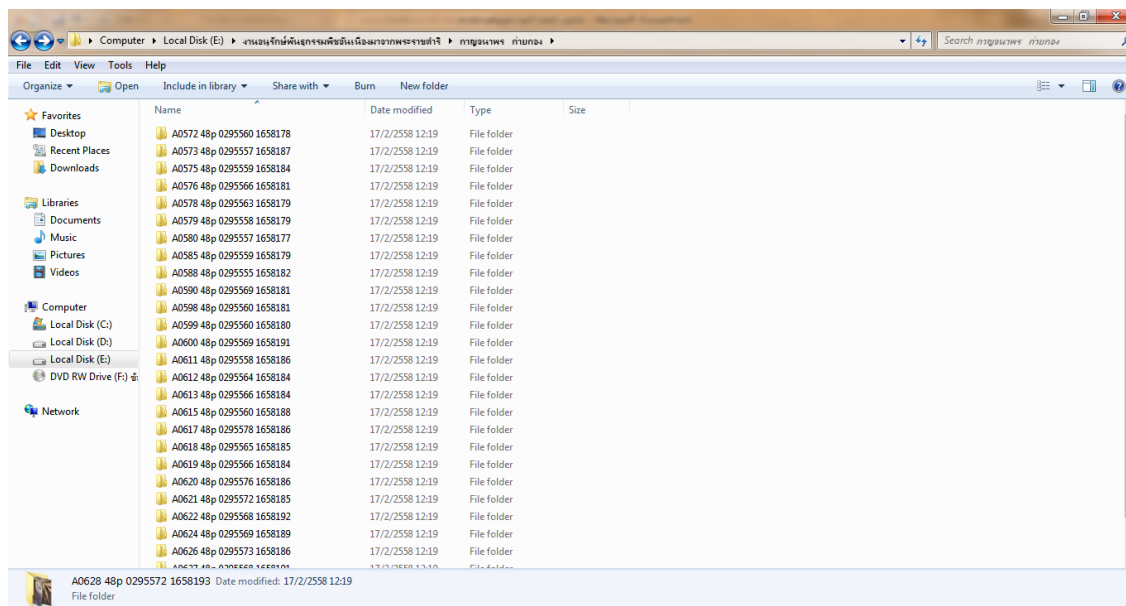
ลำต้นใบ

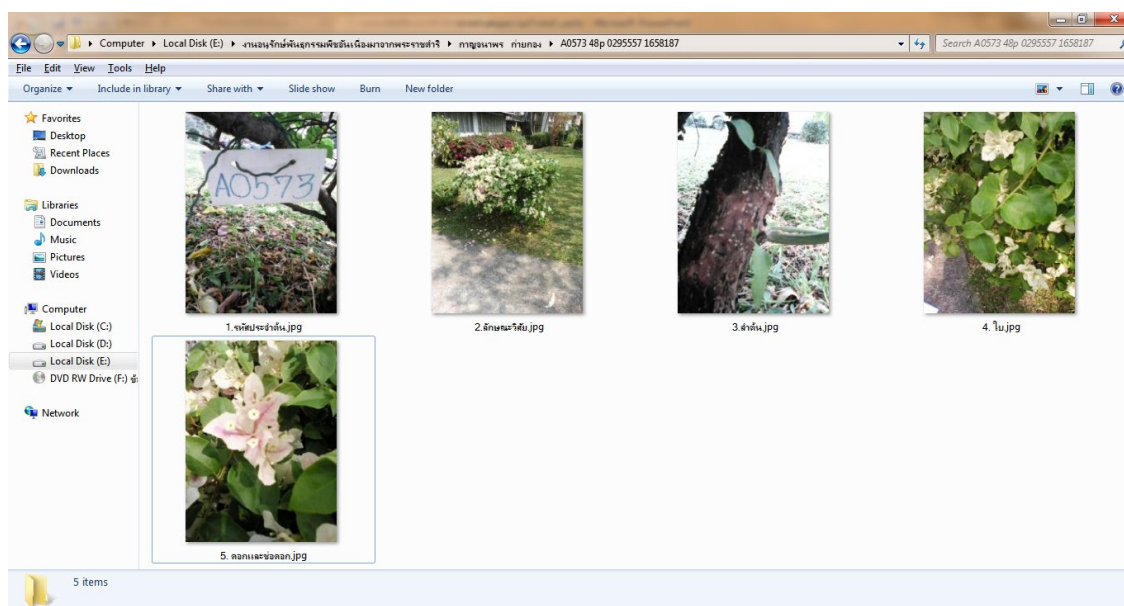
ภาพที่ 10 การบันทึกภาพทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้

ภาพที่ 11 การวัดความสูงของต้นไม้

ภาพที่ 12 การบันทึกข้อมูลโดยสร้างเป็นไฟล์เดอร์ ชื่อของรหัสต้นไม้ พร้อมข้อมูล GPS และภายในไฟล์เดอร์จะมีรายละเอียดภาพของพรรณไม้

7. ทำตัวอย่างพรรณไม้ (แห้ง ดอกและเฉพาะส่วน) เพื่อตรวจค้นชื่อวิทยาศาสตร์และเป็นหลักฐานอ้างอิง

ภาพที่ 13 แฉกอัดพรรณไม้และตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เก็บรักษา

ภาพที่ 14 ตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บรักษาเฉพาะส่วนและพรรณไม้ดองที่เก็บรักษา

8. สืบค้นรูปวิธานของพรรณไม้เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลพรรณไม้สืบค้นได้ชื่อพื้นเมือง ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อสามัญ และสรรพคุณ เปรียบเทียบข้อมูลพรรณไม้ (ก.7-003 หน้า 8) กับ

เอกสาร หนังสือที่มีข้อมูลบรรยายลักษณะ และภาพประกอบ หรือเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

9. จัดระบบข้อมูลทะเบียนพรรณไม้ (ก.7-005) (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

จากการศึกษาความหลากหลายของพรรณไม้พุ่มและพรรณไม้เลื้อยในเขตพื้นที่บริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อำเภอมืองจังหวัดบุรีรัมย์พบพรรณไม้พุ่มจำนวน 31 ชนิด 15 วงศ์ (ตารางที่ 1) พรรณไม้เลื้อย 16 ชนิด 12 วงศ์(ตารางที่ 2)จากการสำรวจพบต้นไม้ 42 ชนิด 23 วงศ์ (ตารางที่ 3) และจัดทำผังพรรณไม้โดยใช้โปรแกรม GIS ซึ่งจะดำเนินการโดยอาจารย์และนักศึกษสาขาวิชาภูมิสารสนเทศ และยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ

ผลจากการสำรวจและการตรวจสอบยังไม่เสร็จสมบูรณ์

ตารางที่ 1 แสดงชื่อวงศ์ชื่อท้องถิ่นชื่อวิทยาศาสตร์ของพรรณไม้พุ่มที่สำรวจ

ลำดับ ที่	ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	ACANTHACEAE	ช้องนาง	<i>Thunbergia erecta</i>
2	AGAVACEAE	เข็มสามสี ชองออฟจาไมก้า ป่านครนารายณ์ หมากผู้หมากเมีย	<i>Dracaena cincta</i> Bak. Tricolor <i>Dracaena reflexa</i> (Decne.) Lam. <i>Agave sisalana</i> <i>Cordyline fruticosa</i> Linn.
3	APOCYNACEAE	ชวนชม พุดพิชญา ยี่โถ	<i>Adenium obesum</i> <i>Wrightia antidysenterica</i> <i>Nerium oleander</i> Linn.
4	ARALIACEAE	เล็บครุฑกระฉก เล็บครุฑฝอย หนวดปลาหมึก	<i>Polyscias scutellaria</i> <i>Polyscias fruticosa</i> Harms. <i>Schefflera actinophylla</i>
5	BORAGINACEAE	ชาฮักเกี้ยน	<i>Carmona retusa</i> (Vahl) Masam.
6	EUPHORBIACEAE	โกสน เข็มปัตตาเวีย	<i>Codiaeum variegatum</i> Linn. <i>Atropis integrifolia</i> Jacq.

7	LEGUMINOSAE	คริสต์มาส โป๊ยเซียน ลิ้นกระบือ แสยก กระถิน หลิวใต้หัว	<i>Euphorbia pulcherrima</i> <i>Euphorbia milli</i> Desmoul. <i>Excoecariacochinchinensis</i> Lour. <i>Pedilanthustithymaloides</i> Linn. <i>Leucaenaleucocephala</i> <i>Cuphea hyssopifolia</i> <i>Hibiscus syriacus</i>
8	LYTHRACEAE	ชบา	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb.
9	MALVACEAE	เตยหอม	<i>Plumbago auriculata</i>
10	PANDANACEAE	พยับหมอก	<i>Rosa hybrids</i>
11	PULMBAGINACEAE	กุหลาบ	<i>Ixorachinensis</i>
12	ROSACEAE	เข็ม	<i>Hamelia patens</i> Jacq.
13	RUBIACEAE	ประทัดใต้หัว	<i>Gardenia jasminoides</i>
14	SCROPHULARIACEAE	พุดแคว นือ นือ บรูซาวาย เทียนทอง	<i>Leucophyllum frutescens</i> <i>Otacanthus coeruleus</i> <i>Duranta erecta</i> Linn. <i>Lantana camara</i> linn.
15	VERBENACEAE	ผักกรอง	

ตารางที่ 2 แสดงชื่อวงศ์ชื่อท้องถิ่นชื่อวิทยาศาสตร์ของพรรณไม้เลื้อยที่สำรวจ

ลำดับ ที่	ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	ACANTHACEAE	รางจืด	<i>Thumbergia laurifolia</i> Linn.
2	ANNONACEAE	การเวก สายหยุด	<i>Artabotrys siamensis</i> . <i>Desmos chinensis</i> Lour.
3	APOCYNACEAE	จันทร์กระจ่างฟ้า	<i>Pentalinon luteum</i>
4	ARACEAE	เงินไหลมา พลูแดง พลูด่าง	<i>Syngonium podophyllum</i> Schott. <i>Monstera deliciosa</i> Liebm. <i>Epipremnum aureum</i> .
5	ASCLEPIACEAE	เดปกระเปาะ	<i>Dischidia pectinoides</i> .

6	BASELLACEAE	หัวใจล้านดวง	<i>Dischidiasp.</i>
7	BIGNONIACEAE	ผักปรางขาว	<i>Basella alba.</i>
8	CUCURBITACEAE	พวงแสด	<i>Pyrostegia venusta.</i>
9	PASSIFLORACEAE	เถาขี้กา	<i>Trichosanthes cordata</i> Roxb.
10	PIPERACEAE	กะทกรก	<i>Passiflora foetida</i>
11	VERBENACEAE	พลู	<i>Piper betel</i> Linn.
12	VITACEAE	พวงคราม	<i>Petrea Volubilis</i> Linn.
		ว่านเพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> Linn.

ตารางที่ 3 แสดงชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ของไม้ต้นที่สำรวจ

ลำดับ ที่	ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	ANACARDIACEAE	มะม่วง	<i>Mangifera indica</i>
2	ANNONACEAE	ลำดวน	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.
3	ANNONACEAE	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> Linn.
4	APOCYNACEAE	พญาสัตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i>
5	APOCYNACEAE	ลีลาวดี	<i>Lumeria</i> spp.
6	APOCYNACEAE	หมาก	<i>Areca catechu</i> Linn.
7	BIGNONIACEAE	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> Linn.f
8	BIGNONIACEAE	ดอกเหลืองอินเดีย	<i>Tabebuia chrysantha</i>
9	BIGNONIACEAE	น้ำเต้า	<i>Lagenaria siceraia</i>
10	CASALPINIACEAE	หางนกยูง	<i>Delonix regia</i> (Bojer) Raf
11	CAESALPINIACEAE	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.
12	EUPHORBIACEAE	ยางพารา	<i>Hevea brasiliensis</i> Mull.Arg.
13	FABACEAE	ประดู่	<i>Plerocarpus indicus</i>
14	FABACEAE	กระถินณรงค์	<i>Acacia auriculiformis</i>
15	FABACEAE	มะขามเทศ	<i>Pithecellobium dulce</i>
16	FABACEAE	ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i>

17	FABACEAE	ขี้เหล็ก	<i>Sennasiamea</i> Lam.
18	FABACEAE	แค	<i>Sesbaniagrandiflora</i> Desv.
19	LEGUMINOSAE	สีเสียดเหนือ	<i>Acacia catechu</i> (L.f.) Willd.
20	LEGUMINOSAE	พิกมาน	<i>Acacia harmandiana</i>
21	LYTHRACEAE	อินทนิลบก	<i>Lagerstroemia macrocarpa</i> Wall
22	MALVACEAE	จิว	<i>Bombaxceiba</i> L.
23	MELIACEAE	กระท่อน	<i>Sandoricumkoetjape</i>
24	MELIACEAE	สะเดา	<i>Azadirachta indica</i>

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงชื่อวงศ์ชื่อท้องถิ่นชื่อวิทยาศาสตร์ของไม้ต้นที่สำรวจ

ลำดับ ที่	ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์
25	MELIACEAE	มะฮอกกานี	<i>Swieteniamacrophylla</i> King.
26	MIMOSOIDEAE	จามจุรี	<i>Samanea saman</i>
27	MORACEAE	โพธิ์	<i>Ficus religiosa</i> L.
28	MORACEAE	ขนุน	<i>Artocarpusheterophyllus</i>
29	MORACEAE	ข่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.
30	MORACEAE	ไทร	<i>Suregada multiflorum</i> Baill.
31	MYRTACEAE	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.
32	MYRTACEAE	ชมพู	<i>Syzygium samarangense</i>
33	MYRTACEAE	ยูคาลิปตัส	<i>Eucalyptus citriodora</i> Hook.
34	APPILIONOIDEAE	ทองกวาว	<i>Butea monosperma</i> Kuntze.
35	OXALIDACEAE	มะเฟือง	<i>Averrhoa carambola</i> L.
36	PALMAE	ตาล	<i>Borassus flabellifer</i> L.
37	PHYLLANTHACEAE	มะยม	<i>Phyllanthus acidus</i> L.
38	PINACEAE	สนสามใบ	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon.
39	RUTACEAE	ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> Merr.
40	SAPAINACEAE	ลำไย	<i>Dimocarpus longan</i>

41	SAPOTACEAE	พิกุล	<i>Mimusopselengi</i> Linn.
42	TILIACEAE	ตะขบ	<i>Muntinglacialabura</i> L.
43	VERBENACEAE	สีก	<i>Tectonagrandis</i> L.f

องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

หลักการ คลุกคลี เห็นคุณ สุนทรีย์

สาระการเรียนรู้

เรียนรู้พืชพรรณ และสภาพพื้นที่ วิเคราะห์พื้นที่ พิจารณาคุณ และสุนทรีย์ภาพพรรณไม้ ทำผังภูมิทัศน์ จัดหาพรรณไม้ ปลูก ดูแลรักษา และออกแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เห็นคุณ รู้ค่า ของพืชพรรณ

ลำดับการเรียนรู้

1. ศึกษาข้อมูลจากผังพรรณไม้เดิมและศึกษาธรรมชาติของพรรณไม้
2. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์สภาพพื้นที่
3. พิจารณาคุณ และสุนทรีย์ภาพของพรรณไม้
4. กำหนดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่
5. กำหนดชนิดพรรณไม้ที่จะปลูก
6. ทำผังภูมิทัศน์
7. จัดหาพรรณไม้ วัสดุปลูก
8. การปลูกและดูแลรักษา
9. ศึกษาคุณ ประโยชน์ของพืชพรรณที่ปลูก ออกแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลง

มหาวิทยาลัยได้จัดพื้นที่ด้านหลังอาคาร 12 ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา เพื่อจัดเป็นสวนพฤกษศาสตร์เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการปรับพื้นที่ ล้อมรั้ว ซึ่งจะมีการคัดเลือกต้นไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม บริบทของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นนำมาปลูก

สรุปภาพกิจกรรม
โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้เริ่มดำเนินโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เมื่อปี พ.ศ. 2557 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรัพยากรชีวภาพและกายภาพ และเพื่อเป็นแหล่งเก็บรวบรวมพรรณไม้เพื่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จากผลการดำเนินงานซึ่งมีนักศึกษาเข้าร่วมทั้งสิ้น 359 คน (ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 121 คน) และมีพรรณไม้ที่ติดรหัสจำนวน 9827 รหัส จำแนกได้เป็น พรรณไม้พุ่มจำนวน 31 ชนิด 15 วงศ์ พรรณไม้เลื้อย 16 ชนิด 12 วงศ์ และไม้ต้น 43 ชนิด 23 วงศ์ รวมพรรณไม้ที่พบทั้งหมด 90 ชนิด 50 วงศ์ และอยู่

ระหว่างดำเนินการจัดมุมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา เพื่อเป็นแหล่งเก็บรวบรวมพรรณไม้และแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนนักศึกษาที่สนใจ

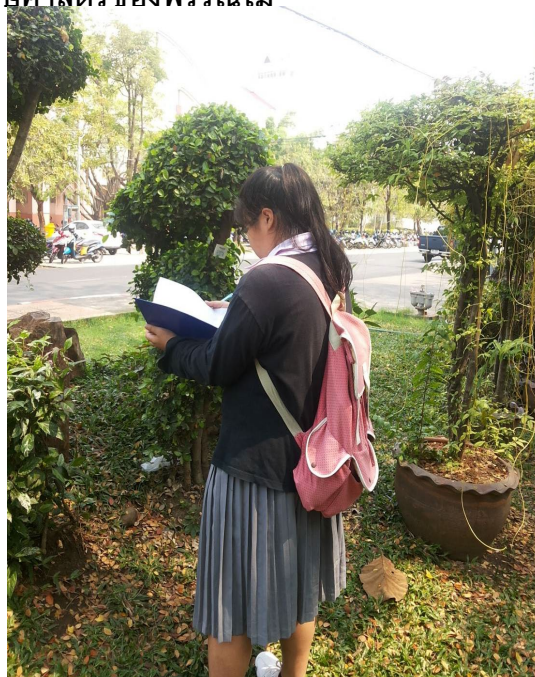

การเตรียมและการติดรหัสพรรณไม้ชั่วคราว

ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้

การบันทึกภาพทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้

การวัดความสูงของต้นไม้

แผงอัดพรรณไม้และตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เก็บรักษา

ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมหลักของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

กิจกรรม	จำนวน หน่วย นับ	วงเงิน (บาท)	ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
1) โครงการจัดอบรมให้ความรู้ ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข้อมูล พรรณไม้ การเก็บตัวอย่างพรรณ พืช การถ่ายภาพและวาดภาพทาง พฤกษศาสตร์		100,000	1 ปี	
2) โครงการปรับปรุงและพัฒนา พื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษาและบุคคล ทั่วไป		250,000	1 ปี	
3) โครงการศึกษาพรรณไม้และ จัดระบบสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน		300,000	1 ปี	
4) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเชิงพฤกษศาสตร์ เพื่อการอนุรักษ์		100,000	1 ปี	
รวมทั้งสิ้น		750,000		

- 1) โครงการจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข้อมูลพรรณไม้ การเก็บตัวอย่างพรรณพืช การถ่ายภาพและวาดภาพทางพฤกษศาสตร์

ผลการดำเนินงาน

สรุปผลแบบสอบถามโครงการพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีงบประมาณ 2562

จากการสุ่มเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโครงการพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 121 คน พบข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ : เพศชายจำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.85) ของผู้ให้ข้อมูล ส่วนเพศหญิงจำนวน 86 คน (คิดเป็นร้อยละ 85.15) ของผู้ให้ข้อมูล
2. สถานะ : ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละ 88.12) รองลงมาคือ อาจารย์ จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.89) และบุคลากรจำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 0.99)
3. วุฒิการศึกษา : ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 90 คน (คิดเป็นร้อยละ 89.11) และสูงกว่าระดับปริญญาตรี 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.89)
4. อายุ : ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี จำนวน 98 คน (คิดเป็นร้อยละ 97.03) และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.97)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อโครงการคิดเป็นร้อยละ

พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในเกณฑ์ระหว่างมากหรือดี-มากที่สุด หรือดีมาก ทั้งนี้จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการสุดอยู่ระดับมากหรือดี ร้อยละ 60.40 แสดงข้อมูลดังตารางที่ 4 และนอกจากนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และทรัพยากรชีวภาพและกายภาพอยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุด คือ 4.52 ± 0.56 แสดงข้อมูลในตารางที่ 5

ตารางที่ 4 สรุปผลความพึงพอใจของโครงการคิดเป็นร้อยละ

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ(%)				
	5	4	3	2	1
1. กระบวนการ ด้านความรู้ความเข้าใจ					
1.1 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	29.70	60.40	8.91	0.99	0.00
1.2 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว	44.55	44.55	9.90	0.99	0.00
1.3 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณมากขึ้น	43.56	47.52	6.93	1.98	0.00
1.4 นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	51.49	37.62	9.90	0.99	0.00
1.5 นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง	57.43	31.68	9.90	0.99	0.00
1.6 นักศึกษามีเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและทรัพยากรชีวภาพและกายภาพ	56.44	39.60	3.96	0.00	0.00
รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ (%)				
	5	4	3	2	1
2. กระบวนการ ด้านความพึงพอใจ					
❖ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน					
2.1 การประชาสัมพันธ์การจัดโครงการ	36.63	49.50	13.86	0.00	0.00
2.2 การดำเนินงานเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน	47.52	39.60	11.88	0.99	0.00
2.3 รูปแบบของการจัดโครงการมีความเหมาะสม	47.52	37.62	14.85	0.00	0.00
2.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดโครงการ	41.58	43.56	13.86	0.99	0.00
❖ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
2.5 ความเหมาะสมของสถานที่	41.58	40.59	16.83	0.99	0.00
2.6 ความเหมาะสมของเครื่องมือในการเก็บข้อมูล	31.64	45.54	18.81	0.00	0.00
2.7 ความเหมาะสมของอุปกรณ์บันทึกข้อมูล	35.64	45.54	18.81	0.00	0.00
❖ ด้านการนำความรู้ไปใช้					
2.8 นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง/หรือปฏิบัติงาน	50.50	39.60	9.90	0.00	0.00
2.9 นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่น	41.58	52.48	5.94	0.00	0.00

2.10 นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้	53.47	39.60	6.93	0.00	0.00
---	-------	-------	------	------	------

หมายเหตุ ระดับ 5 = มากที่สุดหรือดีมาก 4 = มากหรือดี 3 = ปานกลางหรือพอใช้

2 = น้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน 1 = น้อยที่สุดหรือต้องปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 5 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของโครงการฯ

รายละเอียด	N	$\bar{x}$	SD	ผลการประเมิน
1. กระบวนการ ด้านความรู้ความเข้าใจ				
1.1 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	101	4.19	0.63	พึงพอใจระดับมาก
1.2 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว	101	4.34	0.70	พึงพอใจระดับมาก
1.3 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณมากขึ้น	101	4.33	0.59	พึงพอใจระดับมาก
1.4 นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	101	4.40	0.71	พึงพอใจระดับมาก
1.5 นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง	101	4.46	0.71	พึงพอใจระดับมาก
1.6 นักศึกษามีเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและทรัพยากรชีวภาพและกายภาพ	101	4.52	0.56	พึงพอใจระดับมากที่สุด
2. กระบวนการ ด้านความพึงพอใจ				
❖ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน				
2.1 การประชาสัมพันธ์การจัดโครงการ	101	4.24	0.68	พึงพอใจระดับมาก
2.2 การดำเนินงานเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน	101	4.34	0.72	พึงพอใจระดับมาก
2.3 รูปแบบของการจัดโครงการมีความเหมาะสม	101	4.33	0.72	พึงพอใจระดับมาก

2.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดโครงการ	101	4.26	0.73	พึงพอใจระดับ มาก
รายละเอียด	N	$\bar{x}$	SD	ผลการประเมิน
❖ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
2.5 ความเหมาะสมของสถานที่	101	4.23	0.76	พึงพอใจระดับ มาก
2.6 ความเหมาะสมของเครื่องมือในการเก็บข้อมูล	101	4.05	0.81	พึงพอใจระดับ มาก
2.7 ความเหมาะสมของอุปกรณ์บันทึกข้อมูล	101	4.17	0.72	พึงพอใจระดับ มาก
❖ ด้านการนำความรู้ไปใช้				
2.8 นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนา ตนเอง/หรือปฏิบัติงาน	101	4.41	0.66	พึงพอใจระดับ มาก
2.9 นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ถ่ายทอดให้ผู้อื่น	101	4.36	0.59	พึงพอใจระดับ มาก
2.10 นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ได้	101	4.47	0.62	พึงพอใจระดับ มาก

หมายเหตุ เกณฑ์เฉลี่ยคะแนน: 4.50 – 5.00 = มากที่สุด 3.50 – 4.49= มาก

2.50 – 3.49= ปานกลาง 1.50 – 2.49= น้อยมาก 1.00 – 1.49 = น้อยมาก

ส่วนที่ 3 สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ได้รับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ และได้ประสบการณ์การสำรวจทางพฤกษศาสตร์ รวมทั้งเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
2. รู้จักชื่อพรรณไม้เพิ่มเติม และรู้ถึงประโยชน์และสรรพคุณต่างๆ ของต้นไม้และชนิด
3. ควรมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้นานกว่านี้ เพื่อความสมบูรณ์ของงาน และได้ศึกษาพันธุ์พืชได้ละเอียดกว่านี้
4. อยากให้ช่วยประสานงานกับเจ้าของพื้นที่ที่เป็นเขตส่วนบุคคล (บ้านพักอาจารย์) ให้รับทราบยินยอมและให้ความร่วมมือในการสำรวจ
5. ควรมีอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับจำนวนคน เพื่อความรวดเร็วของงานด้วย และความแม่นยำในการเก็บข้อมูล

จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ตามพันธกิจจุดที่ควรพัฒนา โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1. ควรมีการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างโครงการในพระราชดำริ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และการดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในเวลาที่รวดเร็วขึ้น อีกประการหนึ่งการบูรณาการระหว่าง สองโครงการนี้จะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนนักศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่มีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการอบรม ให้สามารถเข้าใจบริบทความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และการประกอบสัมมาชีพบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด นอกจากนั้นยังเป็นการวางรากฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป แต่ปัญหาในการดำเนินงานคือ มหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาพื้นที่ที่ใช้ดำเนินโครงการให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นตัวอย่างเสียก่อน แล้วใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวสู่ชุมชน ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานในระยะถัดไปของโครงการอย่างมียุทธศาสตร์ การบูรณาการโครงการดังกล่าวนี้จะสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาโครงการในพระราชดำริในระดับหน่วยงานที่สนองโครงการ เนื่องจากบริบทของของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน จึงควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการให้สอดคล้องและเกิดผลสัมฤทธิ์ให้มากที่สุด

ภาพกิจกรรม

2) โครงการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไป

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการปลูกและอนุรักษ์พันธุ์ ทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ พืชผักสวนครัว ไม้ประดับประจำสวน พันธุ์ไม้ดั้งเดิม รวมทั้งสิ้น 200 ต้น เริ่มตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน – 31 พฤษภาคม 2562 ณ บริเวณ ด้านหลังอาคาร 12 ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2) คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เข้าร่วมโครงการเพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจำนวนมากกว่า 300 คน

3) สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีพัฒนาจากอดีตสู่ปัจจุบัน ดังนี้

3.1) พัฒนาการที่ดินงาม ตอน เกลี่ยดิน

จากพื้นดินที่เป็นหลุมและบ่อ มีหญ้าหลากชนิด จึงปรับพื้นด้วยการเกลี่ยดินให้เสมอกัน มีการช่วยเหลือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา

3.2) พัฒนาการที่งดงาม ตอน ปลุกต้นไม้ในบ่อ

"เราจะปลุกต้นไม้หลักที่ดีๆ และมีคุณค่าอะไรดี" คำตอบที่ได้คือ 1. ต้นแปะ ต้นไม้ที่เป็นอีกชื่อหนึ่งที่คนบุรีรัมย์รู้จัก "เมืองแปะ" 2. ต้นดอกฝ้ายคำ ต้นไม้ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ และ 3. ต้นพุทธรักษา เป็นต้นไม้ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งการปลูกไม้ไขแคยกต้นไม้เหล่านี้ลงไปบ่อเท่านั้น ต้องเติมดิน เติมน้ำ เติมน้ำ และเติมหัวใจ (เอาใจใส่ ดูแล เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของต้นไม้) ของคนปลูกลงไปด้วย อีกไม่นานสวนนี้จะเต็มไปด้วยพลังแห่งความสุขของต้นไม้เหล่านี้

3.3) พัฒนาการที่ดงาม ตอน บ้าย

บ้าย คือสิ่งที่สำคัญในการบอกสัญลักษณ์ว่าบริเวณแห่งนี้เป็น สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งการจัดทำในครั้งนี้เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดทำขนาดใหญ่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ผู้ที่ผ่านไปมาสามารถถ่ายภาพเก็บไว้เป็นที่ระลึกได้

3) โครงการศึกษาพรรณไม้และจัดระบบสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการศึกษาพรรณไม้ในศูนย์ปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์หนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2561 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561 จากพื้นที่การสำรวจทั้งหมด 100 ไร่ โดยวางแผนตัวอย่างขนาด 40×40 เมตร รวมทั้งหมด 100 แปลง พบว่ามีพรรณไม้ทั้งหมด 13,662 ต้น 41 วงศ์ 110 ชนิด วงศ์ที่สำรวจมีการพบพรรณไม้มากที่สุด คือ วงศ์ FABACEAE สำรวจพบ 24 ชนิด ได้แก่ ชงโค ชาก ราชพฤกษ์ แสมสาร ชี้เหล็ก หางนกยูงฝรั่ง อะราง นนทรี มะค่าแต้ กาฬพฤกษ์ เขลง กางหลวง กระถินเทพา กระถิน พฤษภระถินพิมาน ทิ้งถ่อน กระถินณรงค์ มะขามเทศ แดงทองกวาว พะยูง ฦนวน และประดู่ รองลงมาที่มีการสำรวจพบ คือ วงศ์ RUBIACEAE สำรวจพบ 8 ชนิด ได้แก่ เจียงดุก มะสัง หนามแท่ง มะคังแดง ส้มกบ ยอป่า กระทุ่ม และเข็มป่า วงศ์ที่มีการสำรวจพบ 5 ชนิด มี 3 วงศ์ คือ วงศ์ ANACARDIACEAE ได้แก่ มะม่วงหาวแมงวัน หนนไชย กูกมะม่วงป่า และมะกอก วงศ์ ANNONACEAE ได้แก่ นมวัว น้อยหน้า กระดังงาจีน กะเจียน และลำดวน วงศ์ DIPTEROCARPACEAE ได้แก่ ยางนา ยางกราด พลงง เต็ง และรัง วงศ์ที่มีการสำรวจพบ 4 ชนิด มี 3 วงศ์ คือ วงศ์ APOCYNACEAE ได้แก่ ดินเบ็ด โมกเครือ มะม่วงหาวมะนาวโห่ และโมกมัน วงศ์ POACEAE ได้แก่ ไม้ ไม้ไร่ ไม้รวก และเพ็ก วงศ์ RUTACEAE ได้แก่ สันโลก มะนาว ส้มจี๊ด และมะกรูด วงศ์ที่มีการสำรวจพบ 3 ชนิด มี 3 วงศ์ คือ วงศ์ CELASTRACEAE ได้แก่ กระทงลาย กำแพงเจ็ดชั้น และมะตูม วงศ์ MORACEAE ได้แก่ ขนุน หาด และข่อย วงศ์ MYRTACEAE ได้แก่ ยูคาลิปตัส หว้า และพลองแก้มอื่น วงศ์ที่มีการสำรวจพบ 2 ชนิด มี 11 วงศ์ คือ วงศ์ ARECACEAE (PALMAE) ได้แก่ หวายดง และมะพร้าว วงศ์ COMBRETACEAE ได้แก่ สะแกนา และ สมอไทย วงศ์ DILLENIACEAE ได้แก่ ส้านใบเล็ก และส้านใหญ่ วงศ์ HYPERICACEAE ได้แก่ ดีวชน และดีวเกลี้ยง วงศ์ LAMIACEAE ได้แก่ ขาเปี้ย และตีนนก วงศ์ LECYTHIDACEAE ได้แก่ กระโดน และจิก วงศ์ MALVACEAE ได้แก่ จั้วป่า และพลับพลาว วงศ์ MELIACEAE ได้แก่ สะเดา และ คัดลั่น วงศ์ PHYLLANTHACEAE ได้แก่ มะยม และเสี้ยวใหญ่ วงศ์ RHAMNACEAE ได้แก่ หนามตะคอง และเล็บเหยี่ยว วงศ์ SAPINDACEAE ได้แก่ มะหาด และตะคร้อ วงศ์ที่มีการสำรวจพบ 1 ชนิด มี 19 วงศ์ คือ วงศ์ BIGNONIACEAE ได้แก่ ป๊อบ วงศ์ BURSERACEAE ได้แก่ มะกอกเกลื้อน วงศ์ CAPPARACEAE ได้แก่ กระจิก วงศ์ CONNARACEAE ได้แก่ คำรอก วงศ์ DIOSCOREACEAE ได้แก่ กลอย วงศ์ EBENACEAE ได้แก่ มะเกลือ วงศ์ EUPHORBIACEAE ได้แก่ ขันทองพยาบาท วงศ์ IRVINGIACEAE ได้แก่ กระบก วงศ์ LAURACEAE ได้แก่ หมี่เหม็น วงศ์ LYTHRACEAE ได้แก่

อินทนิลน้ำ วงศ์ MELASTOMATACEAE ได้แก่ พลองเหมือด วงศ์ OCHNACEAE ได้แก่ ช้างน้ำ วงศ์ OLACACEAE ได้แก่ น้ำใจใคร่ วงศ์ OPILIACEAE ได้แก่ นางจุ่ม วงศ์ PROTEACEAE ได้แก่ พรมศต วงศ์ SALICACEAE ได้แก่ ตะขบป่า วงศ์ SIMAROUBACEAE ได้แก่ สีสันคนทา วงศ์ STRYCHNACEAE ได้แก่ แผลงใจ และวงศ์ TILIACEAE ได้แก่ ตะขบป่า

ตารางที่ 4 แสดงวงศ์ จำนวนต้น จำนวนชนิด อัตราการสำรวจพบของพรรณไม้ต้นที่สำรวจพบใน ศูนย์ปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์หนองขาว

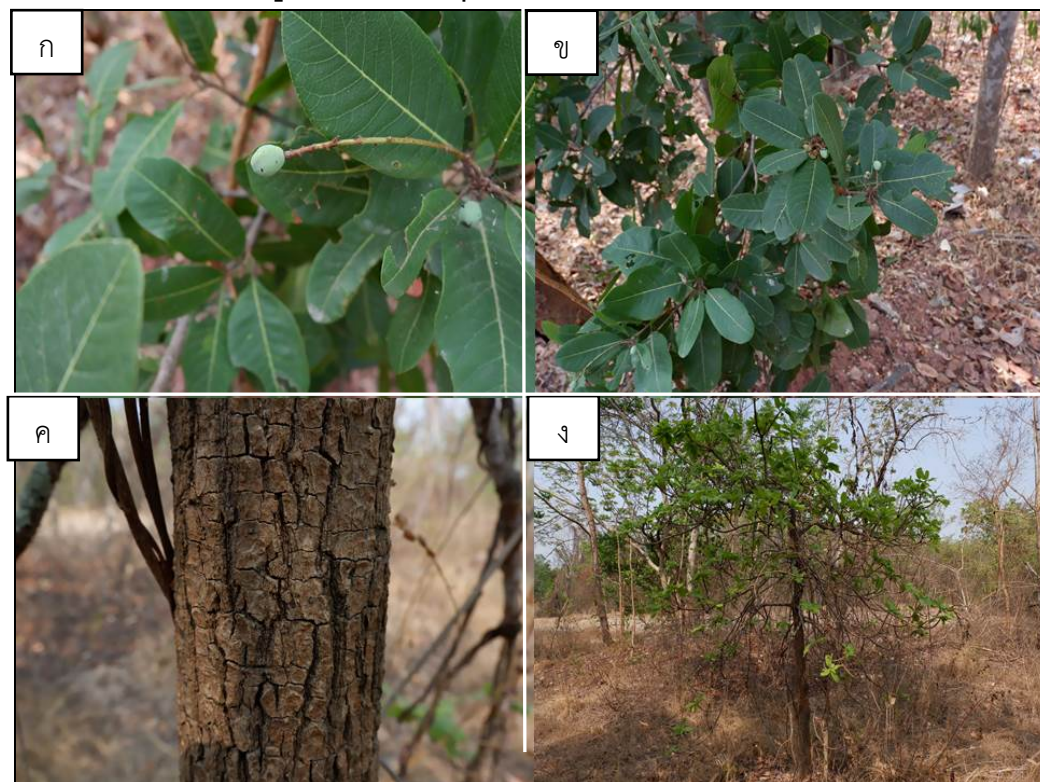
ลำดับที่	วงศ์ที่สำรวจพบ	จำนวนต้น	ชนิดพรรณไม้	
			จำนวนชนิด	อัตราการสำรวจพบชนิด (%)
1	ANACARDIACEAE	209	5	4.55%
2	ANNONACEAE	12	5	4.55%
3	APOCYNACEAE	14	4	3.64%
4	ARECACEAE (PALMAE)	2	2	1.82%
5	BIGNONIACEAE	6	1	0.91%
6	BURSERACEAE	457	1	0.91%
7	CAPPARACEAE	1	1	0.91%
8	CELASTRACEAE	151	2	1.82%
9	CONNARACEAE	93	1	0.91%
10	COMBRETACEAE	11	2	1.82%
11	DILLENIACEAE	117	2	1.82%
12	DIOSCOREACEAE	1	1	0.91%
13	DIPTEROCARPACEAE	427	5	4.55%
14	EBENACEAE	1	1	0.91%
15	EUPHORBIACEAE	851	1	0.91%
16	FABACEAE	5686	24	21.82%
17	HYPERICACEAE	1351	2	1.82%
18	IRVINGIACEAE	89	1	0.91%
19	LAMIACEAE	37	2	1.82%
20	LAURACEAE	27	1	0.91%

21	LECYTHIDACEAE	6	2	1.82%
22	LYTHRACEAE	1	1	0.91%
23	MALVACEAE	388	2	1.82%
24	MELIACEAE	350	2	1.82%

ตารางที่ 4 แสดงวงศ์ จำนวนต้น จำนวนชนิด อัตราการสำรวจพบของพรรณไม้ต้นที่สำรวจพบใน ศูนย์ปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์หนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ (ต่อ)

ลำดับที่	วงศ์ที่สำรวจพบ	จำนวนต้น	ชนิดพรรณไม้	
			จำนวนชนิด	อัตราการสำรวจพบชนิด (%)
25	MELASTOMATACEAE	1979	1	0.91%
26	MORACEAE	7	3	2.73%
27	MYRTACEAE	109	3	2.73%
28	OCHNACEAE	319	1	0.91%
29	OLACACEAE	11	1	0.91%
30	OPILIACEAE	238	1	0.91%
31	PHYLLANTHACEAE	7	2	1.82%
32	POACEAE	27	4	3.64%
33	PROTEACEAE	2	1	0.91%
34	RHAMNACEAE	77	2	1.82%
35	RUBIACEAE	326	8	7.27%
36	RUTACEAE	10	4	3.64%
37	SALICACEAE	48	1	0.91%
38	SAPINDACEAE	7	2	1.82%
39	SIMAROUBACEAE	44	1	0.91%
40	STRYCHNACEAE	27	1	0.91%
41	TILIACEAE	4	1	0.91%
42	Unknown	112	1	0.91%

4.2 แสดงภาพประกอบพร้อมอธิบายลักษณะของพรรณไม้ต้นที่สำรวจพบในศูนย์ปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์หนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

ภาพที่ 4 มะม่วงหาวแมงวัน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะม่วงหาวแมงวัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Buchanania lanzan Spreng.

วงศ์

ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ

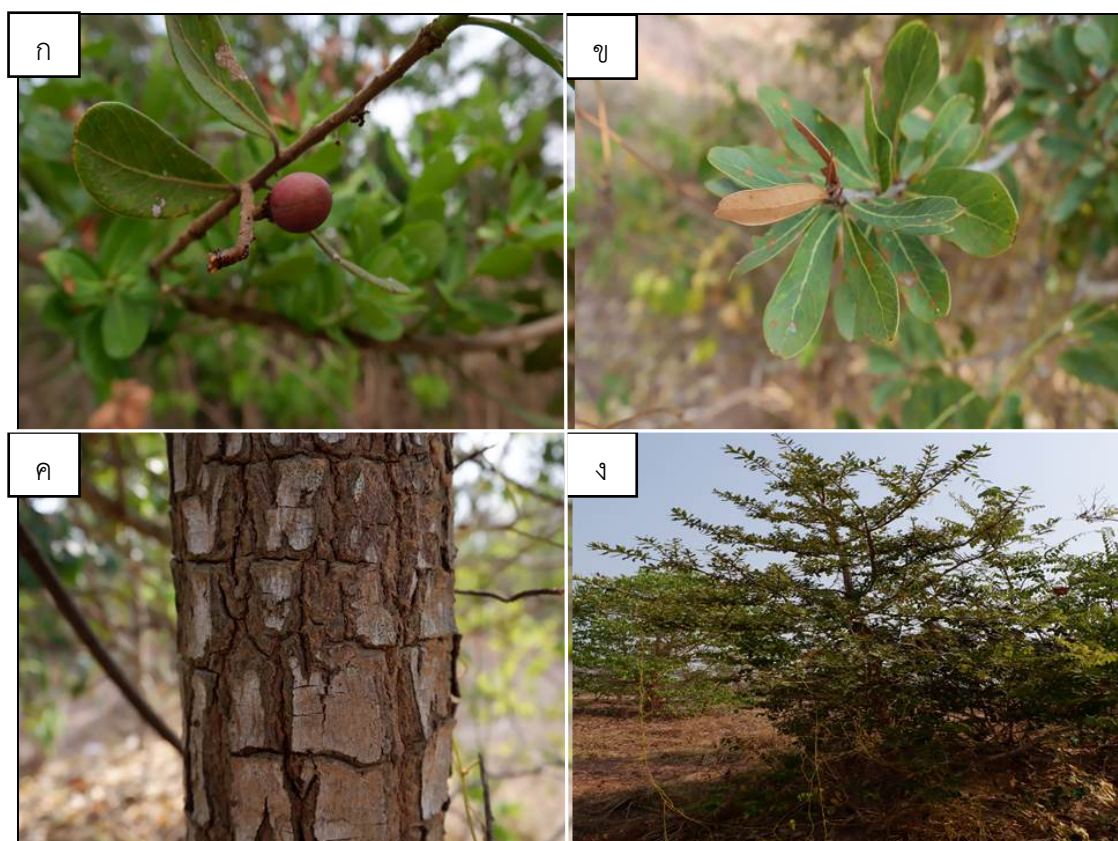
-

ชื่อท้องถิ่น

รักหมู หัวแมงวัน ฮักหมู ฮักผู้ มะม่วงแมงวัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-20 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ขนาดกว้าง 7-10 ซม. ยาว 15-20 ซม. โคนใบสอบ ปลายใบมน หรือสอบแหลม ดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ก้านช่ออวบ มีขนสีน้ำตาลแดงแน่น แยกแขนงสั้น ๆ เวลาดอกบานทำให้ดูเป็นก้อนทึบ ดอกขนาดเล็กสีขาว ผลสีเขียวปนม่วงค่อนข้างกลม หรือป้อม ขนาด 1-1.5 ซม. ผิวเรียบ

ภาพที่ 5 หนนไชย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

หนนไชย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Buchanania siamensis Miq.

วงศ์

ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ

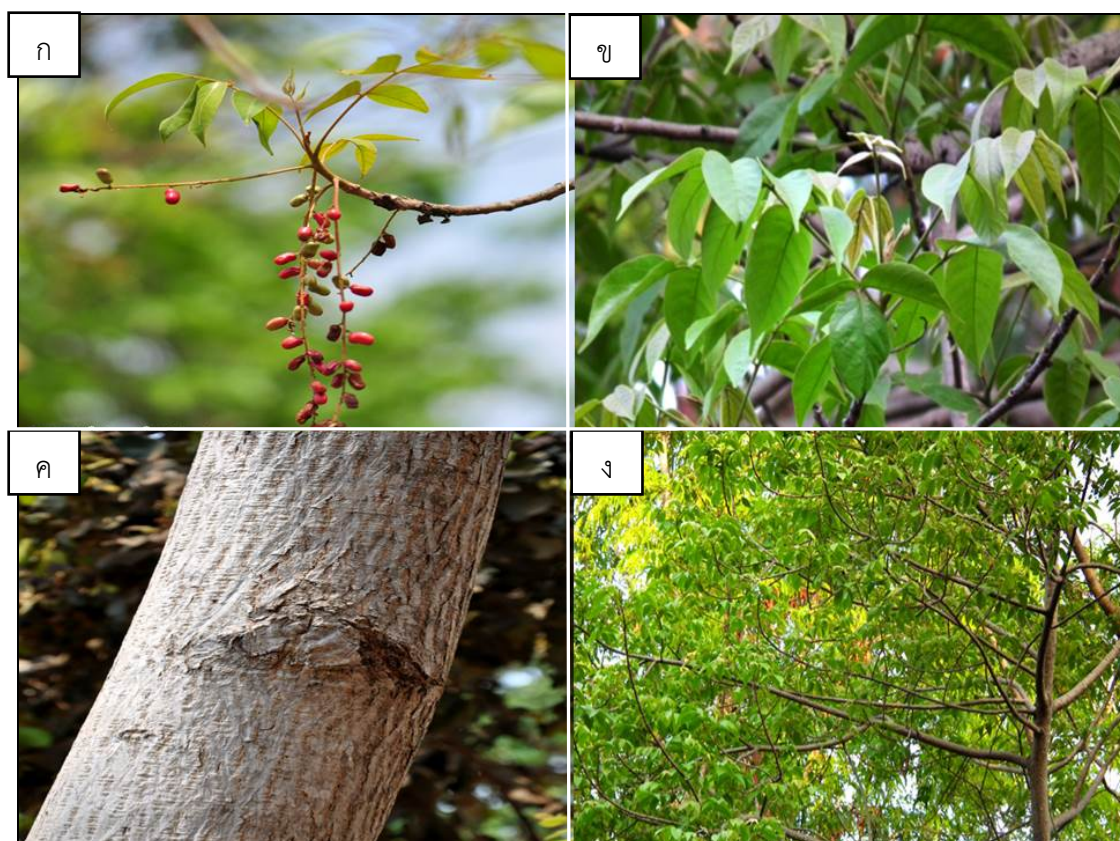
-

ชื่อท้องถิ่น

พังพวนนก พังพวยป่า ลั่นไชย รวงไทร รวงไทร รวงไทย ลังไทร

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 5-15 เมตร กิ่งอ่อนมีขน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ ยาว 2-5 ซม. กว้าง 0.7-2.5 มม. ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกที่ซอกใบ ดอกสมบูรณ์เพศ ยาว 5-10 ซม. กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปไข่ มีขน ปลายแหลม กลีบดอก สีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ผลเดี่ยว รูปรี เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8-1.2 ซม. เมื่อแก่สีม่วงหรือดำ

ภาพที่ 6 กุ่ม

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

กุ่ม

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lannea coromandelica (Houtt.) Merr.

วงศ์

ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ

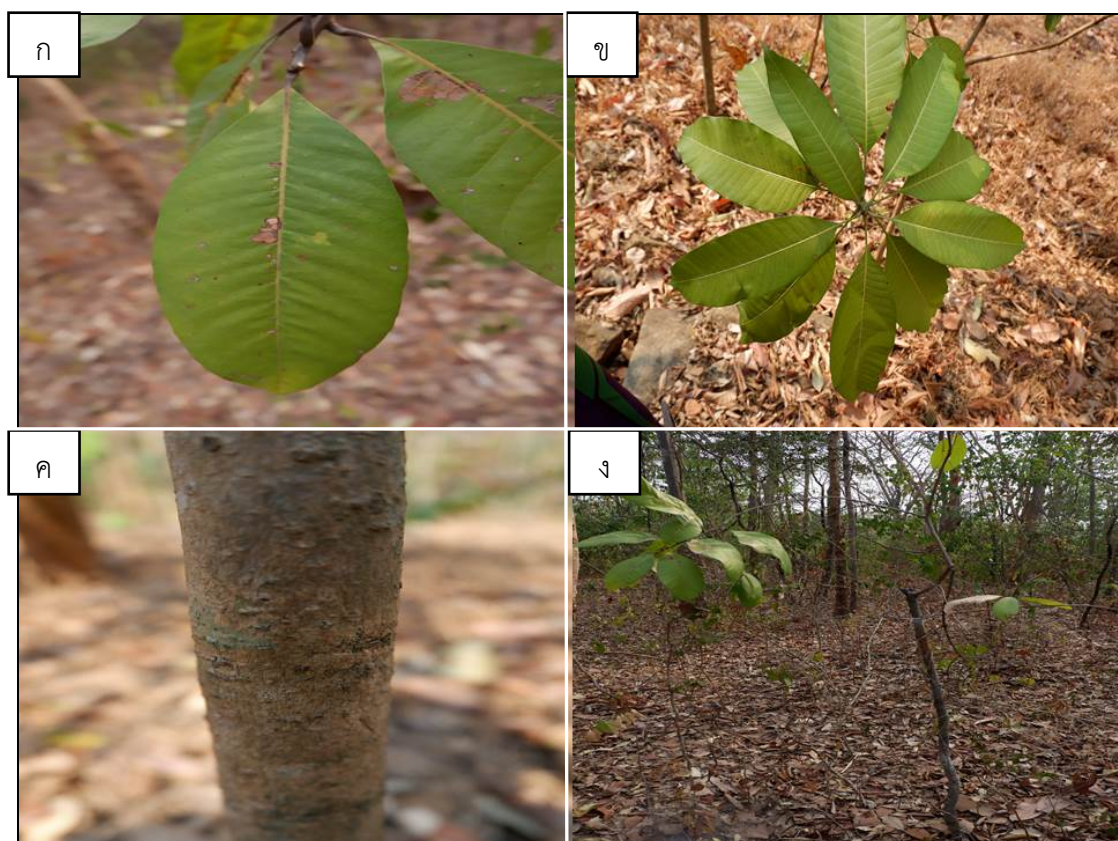
wodier terr

ชื่อท้องถิ่น

กุ่ม อ้อยช้าง ตะคร้ำ กุ่ม กุ่ม หวิด ขี้เกาะ ข้างโน้ม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง ผลัดใบ สูงได้ถึง 17 เมตร ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงเวียน แขนกลางใบประกอบยาว 12-28 ซม. ก้านใบประกอบ ยาว 6-8 ซม. รูปคล้ายทรงกระบอก ใบย่อย 3-6 คู่ เรียงตรงข้าม ดอกออกแบบช่อช่อแบบช่อเชิงลด ออกที่ซอกใบใกล้ปลายยอด ช่อดอกห้อยลงมาจากกิ่งที่ไม่มีใบ ดอกขนาด 0.3 ซม. สีเหลืองอ่อนหรือเขียวอมเหลือง ผลสดแบบ ผลผนังชั้นในแข็ง รูปเมล็ดถั่ว ยาวประมาณ 1 ซม. กว้างประมาณ 6 มม. ก้านผลสั้น เมล็ดเดี่ยวแข็ง มีรอยเว้า 1-2 รอยที่ปลายบน ผลมีสีชมพูเมื่อสุกสีแดง

ภาพที่ 7 มะม่วงป่า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะม่วงป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mangifera sp.1

วงศ์

ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ

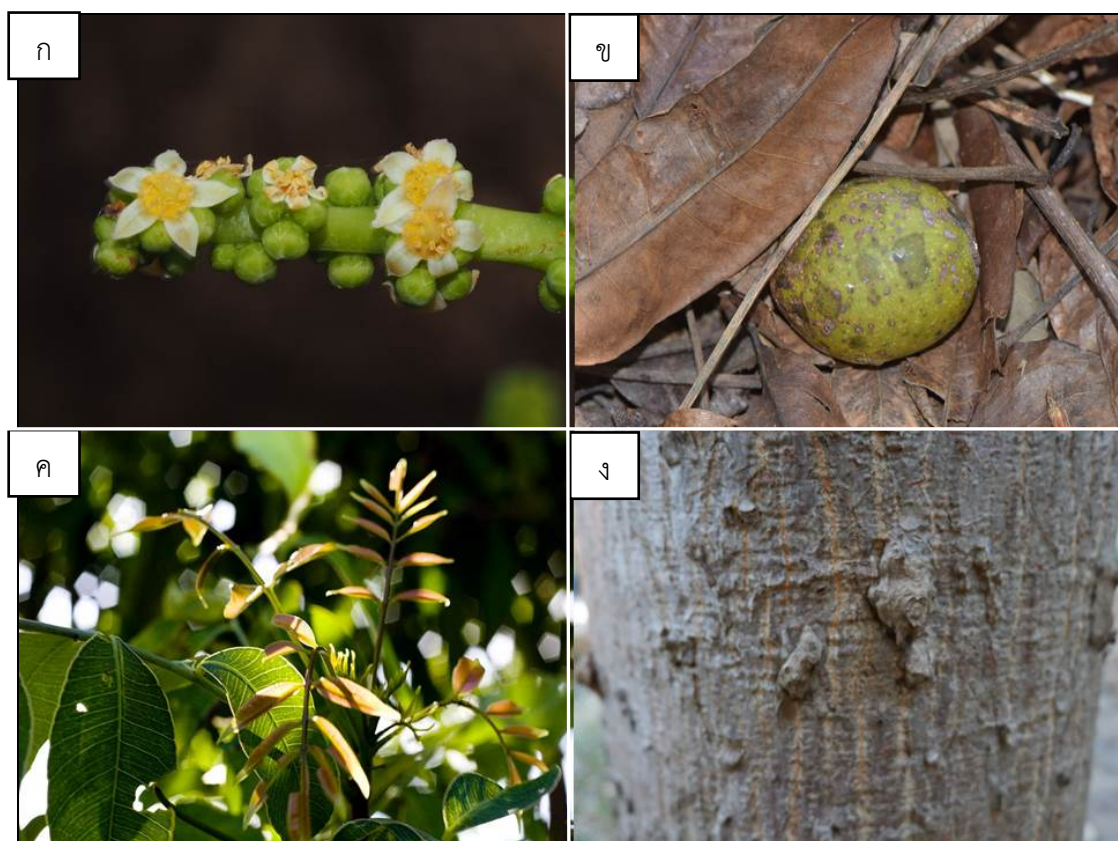
Mango tree

ชื่อท้องถิ่น

จ้องบัวแก้ว แผละเล็ดโย หมากม่วงป่า มะม่วงละว้า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง ลำต้นสูงประมาณ 20-25 เมตร ใบเดี่ยว เรียงออกสลับกันตามกิ่ง ยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 3.5-5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแขนง แง่ ออกบริเวณยอดกิ่ง แต่ละช่อดอกประกอบด้วยช่อดอกย่อย และแต่ละช่อดอกย่อยมีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก ดอกย่อยมีลักษณะกลม มีสีเหลืองอ่อนหรือสีครีม ผลมีรูปทรงกลม ขนาดผลประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2.5-3.2 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว ผลสุกค่อยเปลี่ยนเป็นสีเขียว อมเหลือง

ภาพที่ 8 มะกอก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะทั่วไป ง.ลักษณะลำต้น

มะกอก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Spondias pinnata (L.f.) Kurz

วงศ์

ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ

hog plum

ชื่อท้องถิ่น

กอก กอกกูก กอกทรวง กอกเขา มะกอกป่า กูก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูงถึง 20 ม. ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงสลับ มีใบย่อยเรียงตรงกันข้าม 4-6 คู่ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 3-4 ซม. ยาว 7-12 ซม. ดอกออกเป็นช่อแตกแขนงที่ปลายยอดมีดอกย่อยสีขาวจำนวนมาก ช่อดอกยาว 15-25 ซม. ผลรูปรี สีเขียว เมื่อสุกสีเหลืองอมเขียว ขนาดกว้าง 2.5-3.5 ซม. ยาว 3.5-4.5 ซม. เนื้อหุ้มเมล็ดมีรสเปรี้ยว เมล็ดใหญ่และแข็งรูปไข่ ผิวเป็นเส้นขนหยาบ

ภาพที่ 9 นมวัว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

นมวัว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Anomianthus dulcis (Dunal) J. Sinclair

วงศ์

ANNONACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ตีนตั่งน้อย ตีนตั่ง นมแมวซ้อน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย ใบเดี่ยว รูปไข่กลับ โคนใบสอบมน ปลายใบแหลม ใบอ่อนมีขนทั้งสองด้านดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก 2-4 ดอก ออกที่ปลายกิ่งสีเหลืองจำปาหรือ สีชมพู กลีบดอกมี 6 กลีบ เรียงเป็น 2 ชั้น ขอบกลีบบิดเป็นคลื่น ดอกบานอยู่ได้ 3-4 วัน ผลเป็นผลกลุ่ม

ภาพที่ 10 น้อยหน้า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

น้อยหน้า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Annona squamosa L.

วงศ์

ANNONACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

เตียบ น้อยแน มะนอแน มะแน มะอจ้ำ มะโຈ່ຈໍ ลาหนัง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก ลำต้นสูงประมาณ 8 ม. ใบออกใบเดี่ยว เรียงสลับกันไปตามข้อต้น ใบรูปรี ปลายและโคนใบแหลม กว้าง 1-2.5 นิ้ว ยาว 3-6 นิ้ว มี ดอกเดี่ยวๆ ออกตามง่ามใบ ดอกห้อยลง มีอยู่ 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบชั้นนอกจะ ยาวกว่ากลีบชั้นใน มีสีเหลืองอมเขียว กลีบ เลี้ยง 3 กลีบ ผลออกเป็น รูปกลมๆ บ่อมนๆ โตประมาณ 3-4 นิ้ว ผิวขรุขระ เป็นช่องกลมมน ภายในมีเนื้อ สีขาวนวล

ภาพที่ 11 กระดังงาจีน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กระดังงาจีน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Artabotrys hexapetalus (Linn.f.) Bhandari

วงศ์

ANNONACEAE

ชื่อสามัญ

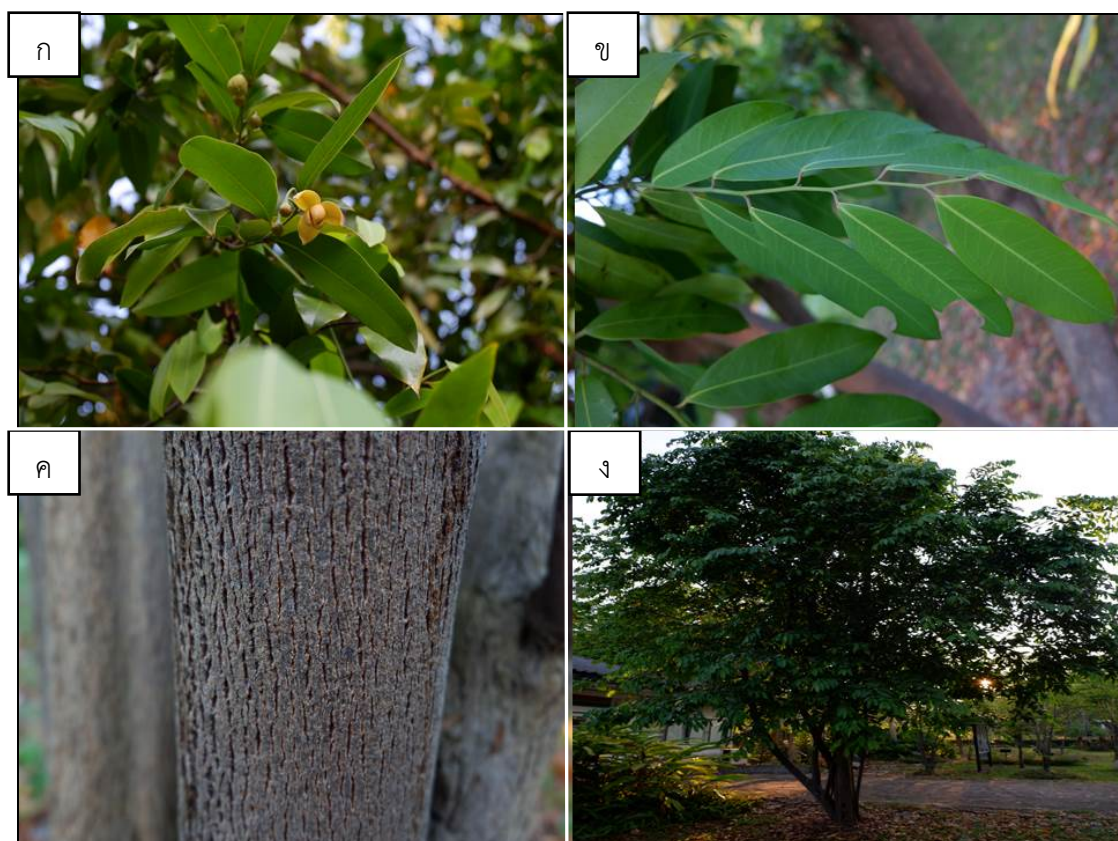
Climbing lang-lang

ชื่อท้องถิ่น

กระดังงาจัว กระดังงาป่า นามควายน้อย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง ขนาดใหญ่ บริเวณตรงข้ามใบมีมือเกาะแข็งลักษณะเป็นรูปตะขอก้าง ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกัน รูปรี หรือรูปขอบขนาน ดอกออกเป็นช่อ จำนวน 1-5 ดอก มีขนาดใหญ่ ยาว 3.5-5 ซม. เมื่ออ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่มีสีเหลือง ผลอ่อนสีเขียว เมื่อผลแก่จะเป็นสีเหลือง

ภาพที่ 12 ลำดวน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ลำดวน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Melodorum fruticosum Lour.

วงศ์

ANNONACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

หอมนวล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 5-20 เมตร ไม้ผลัดใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปรีแกมรูปขอบขนานหรือรูปใบหอก กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 5-11.5 เซนติเมตร ดอกเดี่ยวออกตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ดอกสีเหลือง กลีบดอกหนาและแข็ง 6 กลีบ มีกลิ่นหอมเย็นตอนเย็นถึงเช้า ผลกลุ่ม ทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 6 มิลลิเมตร สีเขียว เมื่อสุกจะมีสีดำ รสหวานอมเปรี้ยว

ภาพที่ 13 ตีนเป็ด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ตีนเป็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Alstonia scholaris (L.) R. Br.

วงศ์

APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ

Devil tree

ชื่อท้องถิ่น

สัตตบรรณ พญาสัตบรรณ ตีนเป็ดขาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูงได้ถึง 40 เมตร ทุกส่วนมียางขาว ใบเดี่ยว เรียงเป็นวงรอบ 4-8 ใบ กว้าง 2.5-5 ซม. ยาว 9-18 ซม. ผิวใบเกลี้ยง ดอกสีขาวแกมเขียวออกเป็นช่อแบบช่อซี่ร่ม กลีบเลี้ยง 5 กลีบ มีขน ผลออกเป็นคู่ กว้าง 2-3 มม. ยาว 21-56 ซม. แตกนิตเดียว ผิวเกลี้ยง เมล็ดมีขนยาว สีขาว

ภาพที่ 14 มะม่วงหาว มะนาวโห่

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะม่วงหาวมะนาวโห่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Carissa carandas L.

วงศ์

APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ

Karanda

ชื่อท้องถิ่น

หนามแดง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร ทรงพุ่มกลม แตกกิ่งจำนวนมากทุกส่วนมียางสีขาวเหมือนน้ำมัน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ ผิวใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกเป็นดอกช่อสั้น ๆ ที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ ดอกมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ หอมตลอดวัน ออกดอกทั้งปี ผลเป็นผลเดี่ยวออกรวมกันเป็นช่อ ผลรูปกลมรี มนรี หรือรูปไข่ ผลอ่อนมีสีขาวอมชมพู ผลดิบมีน้ำอย่างมาก

ภาพที่ 15 โมกมัน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

โมกมัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Walsura arborea (Dennst.) Mabb.

วงศ์

APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

มูกมัน มูกน้อย โมกน้อย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 10-20 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี ท้องใบมีขนนุ่ม กว้าง 1-6.5 ซม. ยาว 2.5-14 ซม. ดอกสีขาว กลีบเลี้ยง รูปถ้วย ยาว 1-2 มม. ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอกเป็นหลอด ยาว 2-5 มม. ปลายแยกเป็นกลีบ 5 กลีบ รูปขอบขนานยาว 7-14 มม. มีขนนุ่มทั้งสองด้าน เกสรเพศผู้ติดที่หลอดกลีบดอก รังไข่ยาว 1-2 มม. ผลแห้งแตก กว้าง 0.6-1.8 ซม. ยาว 10-20 ซม. เมล็ดมีขน

ภาพที่ 16 มะพร้าว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cocos nucifera* L

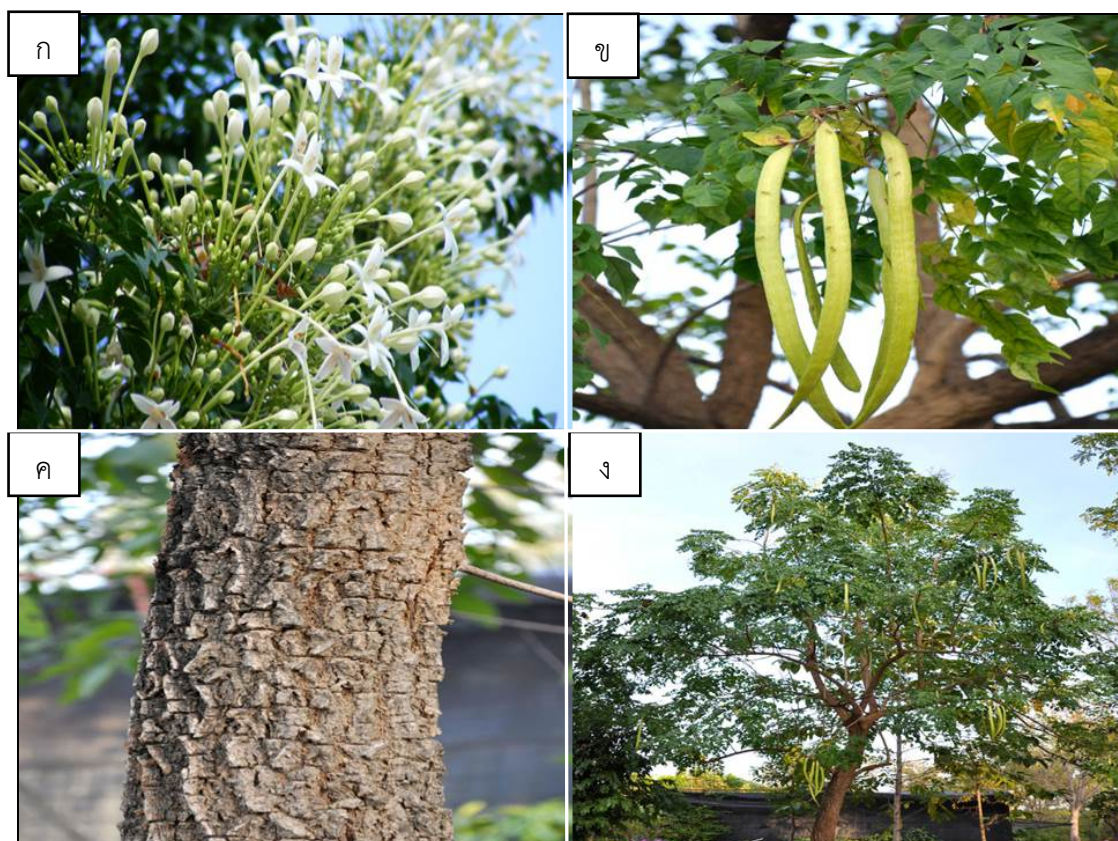
วงศ์ ARECACEAE

ชื่อสามัญ Cocont

ชื่อท้องถิ่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น ไม่แตกแขนง มีรอยแผลจากการหลุดร่วงของใบตลอดลำต้น สามารถคำนวณอายุของต้นมะพร้าวได้จากรอยแผลนี้ คือ ในปีหนึ่งมะพร้าวจะสร้างใบประมาณ 12-14 ใบเป็นใบประกอบ ออกอยู่ตามส่วนของลำต้น ประกอบด้วยก้านทาง (rachis) มีขนาดใหญ่และยาว และมีใบย่อย (leaflet) บนก้านทางประมาณ 200-250 ใบ ดอกออกเป็นช่อชนิดพานikel มีทั้งดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย อยู่ในช่อเดียวกัน ดอกมีกลีบดอก 6 กลีบ สีครีมหรือสีเหลืองนวล ไม่มีก้านดอกย่อยดอกตัวเมียจะมีกลีบดอกหนาและแข็งกว่ากลีบดอกตัวผู้ ผลมะพร้าวเป็นชนิด ไฟบรัสดรู๊ป (fibrous drupe) เรียกว่า นัท (nut)

ภาพที่ 17 ปีบ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ปีบ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Millingtonia hortensis Linn.f.

วงศ์

BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ

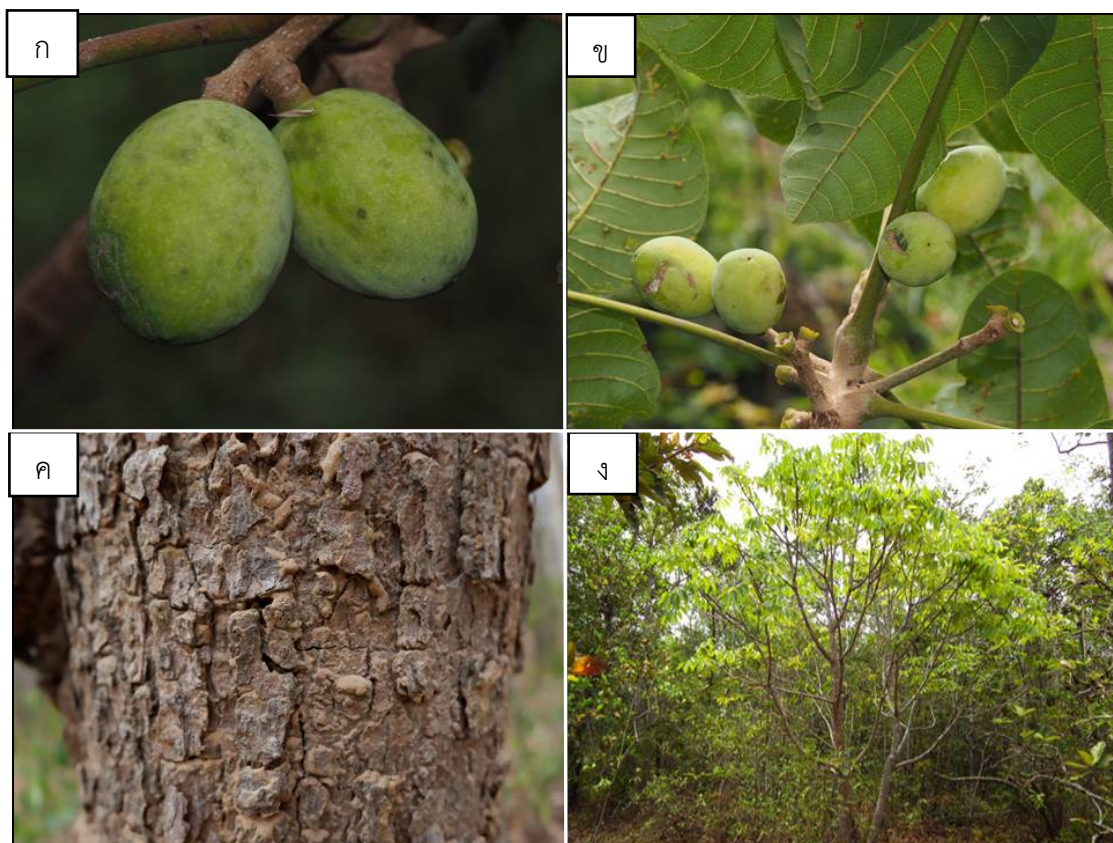
-

ชื่อท้องถิ่น

กาชะลอง กาดชะลอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบ ลำต้นตรง สูงได้ถึง 25 เมตร ใบประกอบแบบขน 2-3 ชั้น ออกเรียงตรงข้าม มีใบย่อย 4-6 คู่ ใบรูปใบหอกแกมรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบหยักเป็นซี่หยาบ กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อกระจุกแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ยาว 10-25 เซนติเมตร ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ผลเป็นฝักแบน ยาวแคบ รูปขอบขนาน ยาว 30-40 เซนติเมตร ปลายฝักแหลม ฝักอ่อนสีเขียว มีเนื้อ พอแห้งแข็ง แตกออกได้เป็น 2 ซีก เมล็ดแบน จำนวนมาก รูปหยดน้ำ มีปีกสีขาว

ภาพที่ 18 มะกอกเกลื่อน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะกอกเกลื่อน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Canarium subulatum Guillaumin

วงศ์

BURSERACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

มะกอกเกลื่อน มะเลื่อม มะกอกเลือด โม่เกลื่อม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 10-25 เมตร ลำต้นตั้ง ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียน ใบย่อย 2-5 คู่ เรียงตรงข้าม ใบประกอบยาว 12-14 ซม. แกนกลางยาว 8.5-12 ซม. ใบรูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปไข่ ดอกช่อดอกแบบช่อเชิงลด ยาว 7-25 ซม. ออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก มีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ผลสดรูปกระสวย ช่อยาว 2.5-8 เซนติเมตร มีประมาณ 1-4 ผลต่อช่อ ผลอ่อนสีเหลือง ผลแก่สีเขียวอมเหลือง

ภาพที่ 19 กระทังลาย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ง.ลักษณะทั่วไป

กระทังลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Celastrus paniculata Willd.

วงศ์

CELASTRACEAE

ชื่อสามัญ

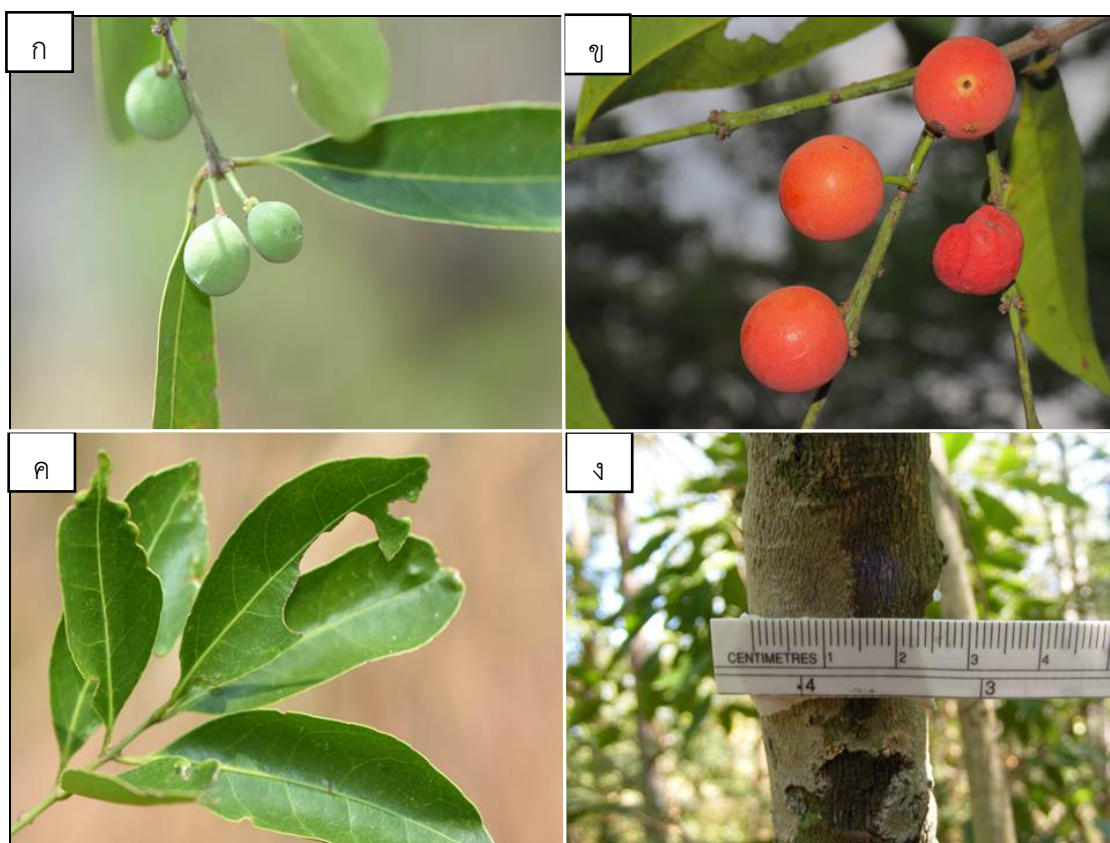
-

ชื่อท้องถิ่น

กระทังลาย ไชด นางแตก มะแตก มะแตกเครือ มั๊กแตก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ ขึ้นพาดพันต้นไม้ขึ้นไปได้ไกลถึง 10 ม. ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับรูปรี รูปรีแกมรูปขอบขนาน รูปไข่ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน รูปไข่กลับ หรือรูปกลม ดอกแบบช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ดอกเล็ก สีขาวอมเหลือง มีจำนวนมาก ดอกแยกเพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ติดกันคล้ายรูปประฆัง กลีบดอก 5 กลีบ แยกกัน ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มม. ผลแก่สีส้มปนเหลือง แตกตามผนังออกเป็น 3 กลีบ มี 3-6 เมล็ด เมล็ดรูปไข่

ภาพที่ 20 กำแพงเจ็ดชั้น

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผลดิบ ข.ลักษณะผลสุก ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กำแพงเจ็ดชั้น

ชื่อวิทยาศาสตร์

Salacia chinensis L.

วงศ์

CELASTRACEAE

ชื่อสามัญ

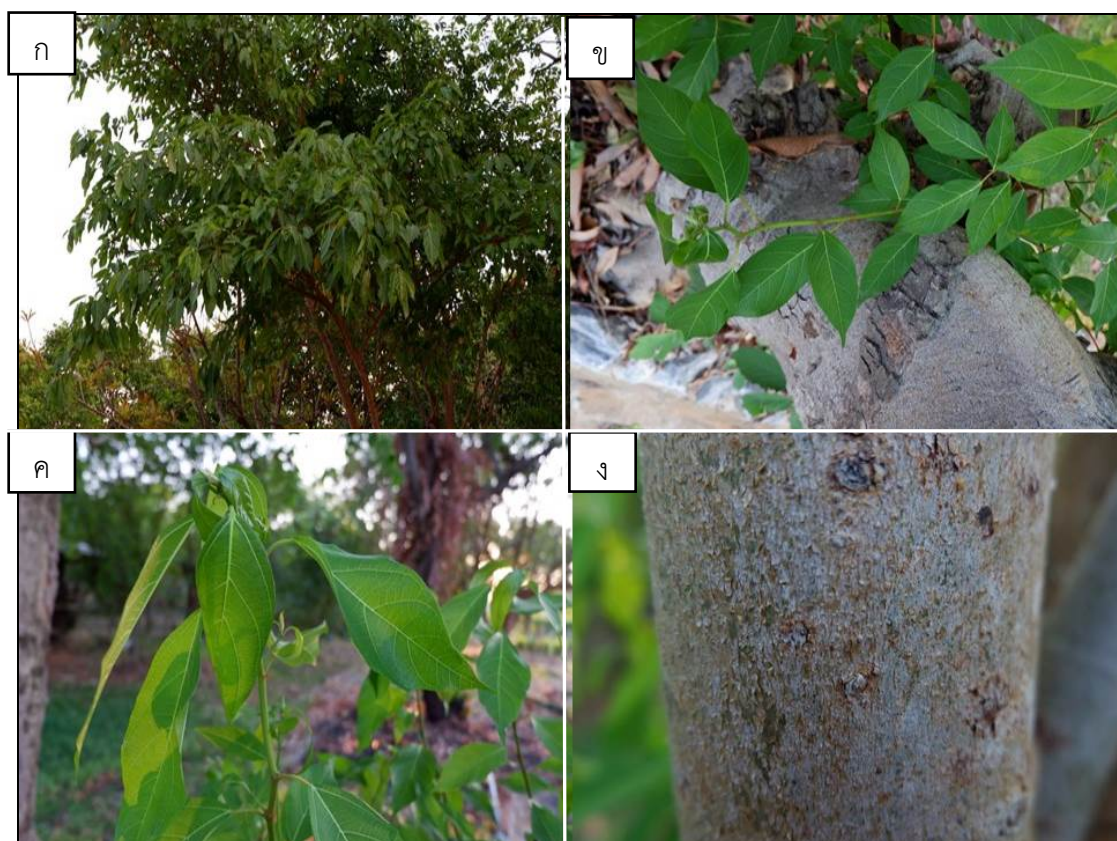
-

ชื่อท้องถิ่น

ตะลุ่มนก ตาไก่ น้ำนอง มะต่อมไก่ หลุมนก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 2-6 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี รูปไข่หรือรูปไข่กลับ กว้าง 2-7 ซม. ยาว 4-12 ซม. ขอบใบหยัก ห่างๆ ดอกสีเขียวอมเหลือง ออกเป็นช่อสั้นๆ ที่ซอกใบ ขนาดดอกบานเต็มที่ กว้าง 8 มม. กลีบรองดอกขนาดเล็กมาก โคนเชื่อมกัน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ เกสรผู้ 3 อัน รังไข่ขนาดเล็กรูปสามเหลี่ยม ผล ทรงกลมหรือรี เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-2 ซม. ผลสุกสีแดง หรือแดงอมส้ม มี 1 เมล็ด

ภาพที่ 21 มะดูก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะทั่วไป ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะดูก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Siphonodon celastrineus Griff.

วงศ์

CELASTRACEAE

ชื่อสามัญ

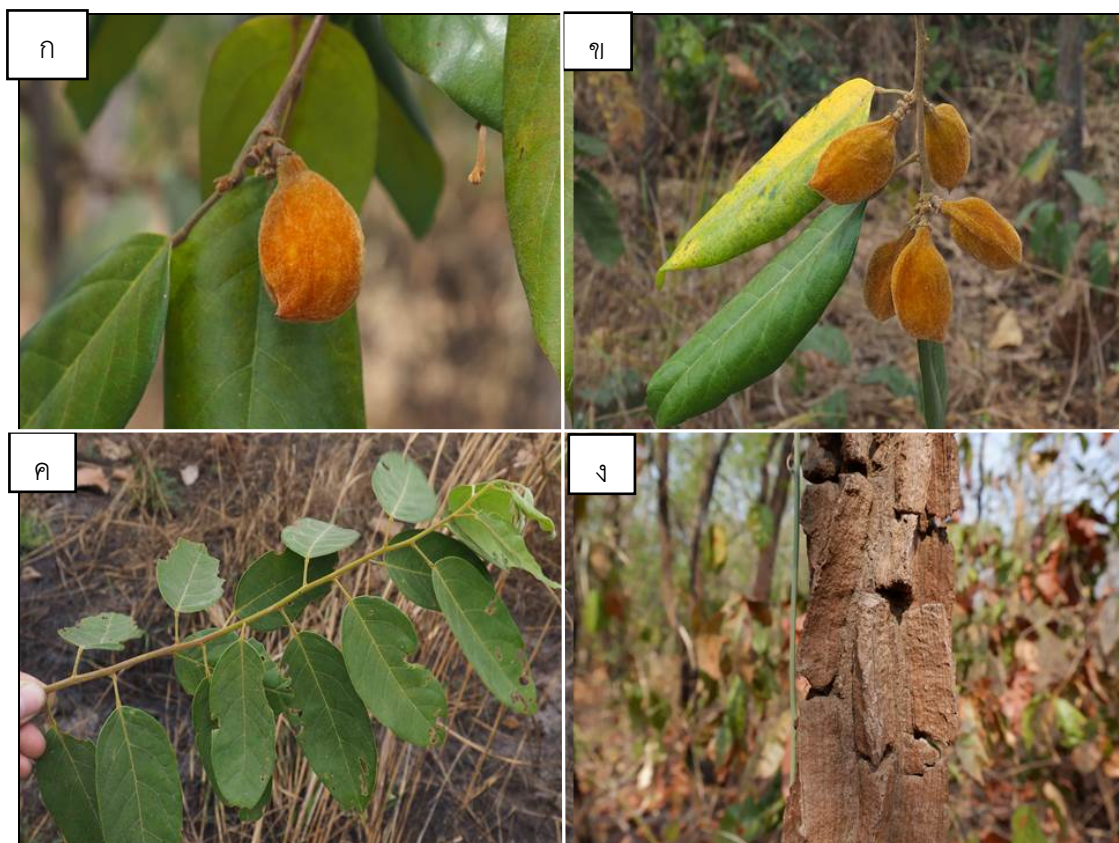
-

ชื่อท้องถิ่น

บักโคก ยายปลวก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 10-25 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับกัน รูปขอบขนาน เนื้อใบค่อนข้างหนา คล้ายแผ่นหนัง เส้นใบมี 6-10 คู่ ก้านใบยาว 0.5-2 ซม. ดอกสีขาวครีม ออกเป็นกระจุกตามง่ามใบ มี 2-3 ดอก ก้านช่อดอกยาว 0.5-1.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาว 5-11 มม. บางที่มีจุดสีน้ำตาลแดง กลีบรองดอก 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันปลายแยกรูปไตหรือกึ่งกลม ผลรูปรีกว้างหรือรูปกลม สีเขียว หรือเขียวอมเหลือง กว้าง 2-6 ซม. ยาว 3-6.5 ซม.

ภาพที่ 22 คำรอก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

คำรอก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Ellipanthus tomentosus Kurz

วงศ์

CONNARACEAE

ชื่อสามัญ

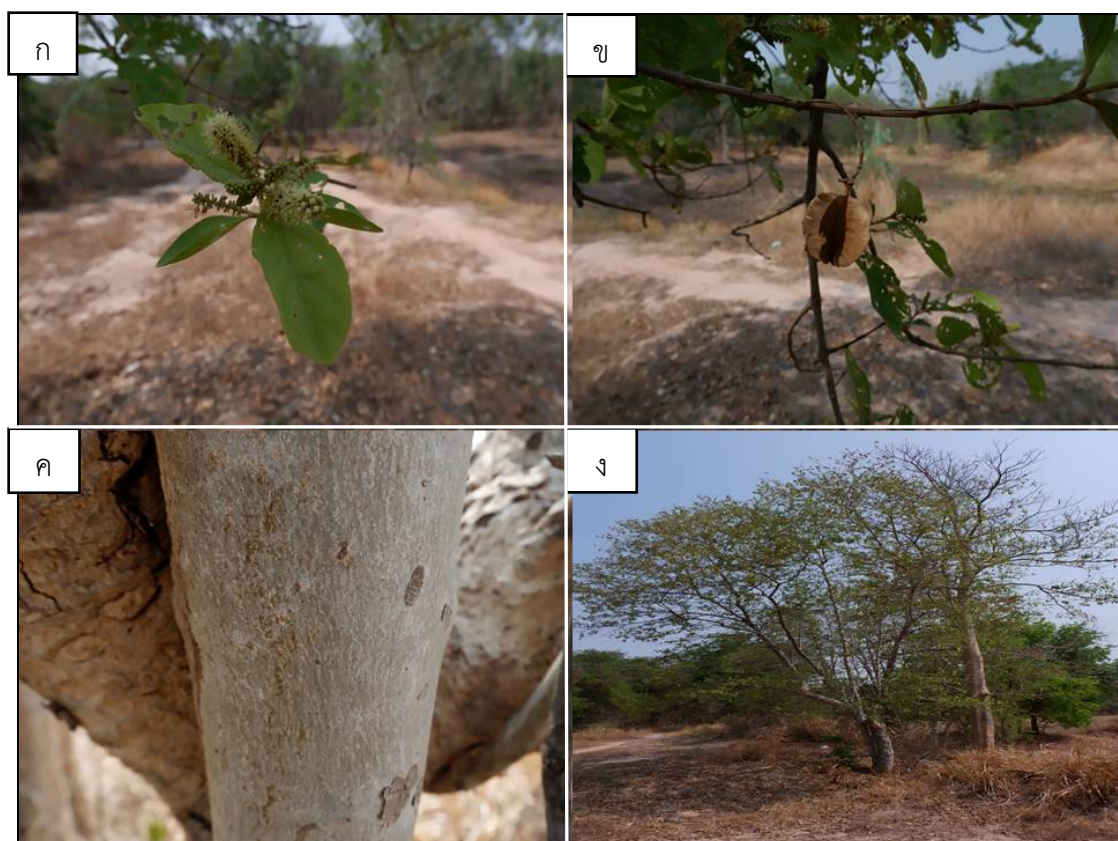
-

ชื่อท้องถิ่น

ตานกรด จันนกกด ช้างน้ำว ตานกกดน้อย ประดงเลือด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้น สูงได้ถึง 12 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลแดง แตกเป็นร่องลึกตามความยาวของลำต้น ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรีถึงรูปใบหอก กว้าง 3.5-8 ซม. ยาว 8-18 ซม. ปลายใบมนถึงเรียวแหลม ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบ ยาวประมาณ 3 ซม. ก้านช่อดอกสั้น มีขนหนาแน่น ดอกส่วนมากสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียวอ่อน รูปไข่ปลายทู่หรือแหลม แยกกัน ผลแห้งแตกแนวเดียว ยาว 2-4 ซม. ผิวผลมีขนละเอียด สีน้ำตาลแดงหนาแน่น มีก้านผลสั้น ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีน้ำตาล รูปไข่ มี **เมล็ด** 1 เมล็ด สีดำเป็นมัน รูปไข่หรือรี ยาว 1-2 ซม. มีเยื่อหุ้มเมล็ด สีส้มแดง

ภาพที่ 23 สะแกนา

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

สะแกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Combretum quadrangulare Kurz

วงศ์

COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ

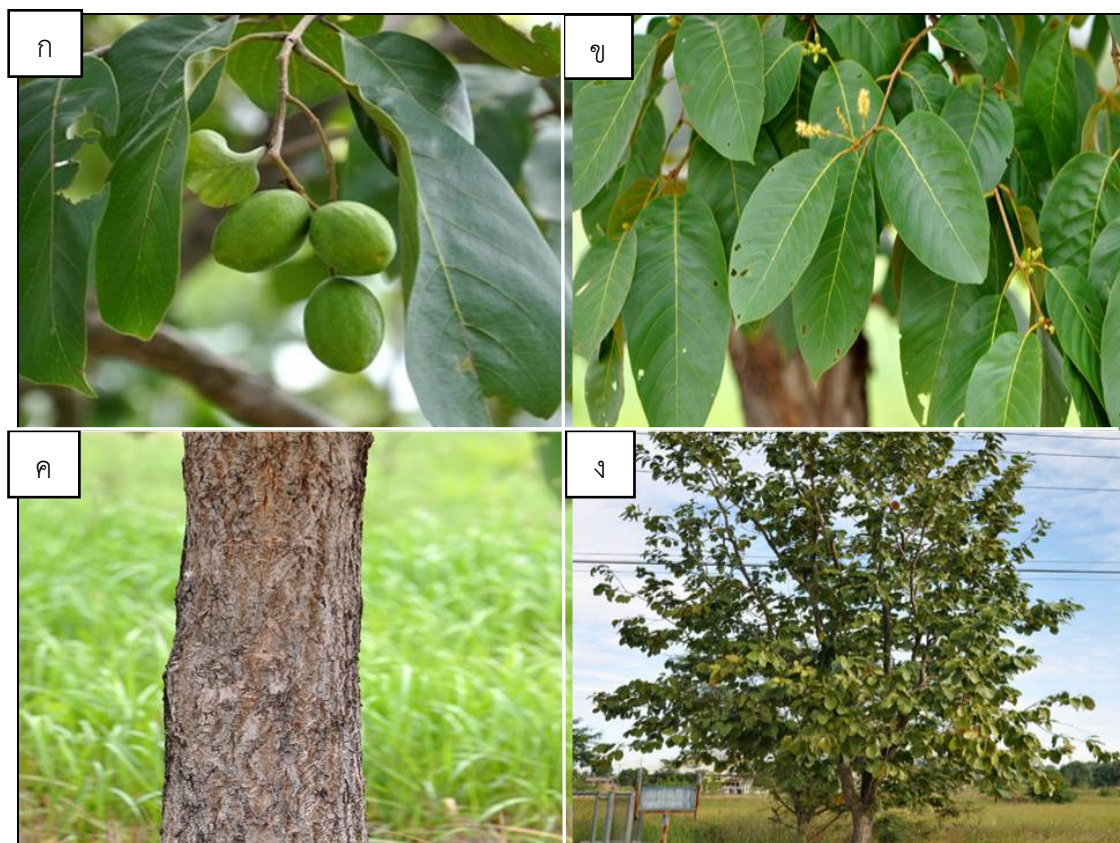
-

ชื่อท้องถิ่น

แก ขอนแซ่ จองแซ่ ช้างแก แพ่ง สะแก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กหรือต้นเป็นพุ่ม สูง 4-10 ม. กิ่งอ่อนเป็นสี่เหลี่ยม ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปหอกกลับ กว้าง 3-6 ซม. ยาว 8-15 ซม. โคนใบสอบ ปลายใบมน ขอบใบเรียบ เนื้อใบสีเขียวซีด ก้านใบสั้น ด้านหลังใบมีเกล็ดละเอียดแน่น ดอก สีขาวแกมเหลือง ออกเป็นช่อแกน ยาว 3-6 ซม. อาจแตกแขนงได้ กลีบรองดอกรูปถ้วย ภายในมีขนแน่น ยาว 2-2.5 มม. กว้าง 1-1.5 มม. ที่ส่วนโคนมี 4 สัน กลีบดอกมี 4 กลีบ รูปหอกกลับ ขนาดยาว 1-2 ซม. หลุดร่วงง่าย เกสรผู้มี 8 อัน ผลเป็นผลแห้งรูปกลมมน มี 4 ปีก ขนาด 3-4 ซม.

ภาพที่ 24 สมอไทย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

สมอไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Terminalia chebula Retz.

วงศ์

COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ

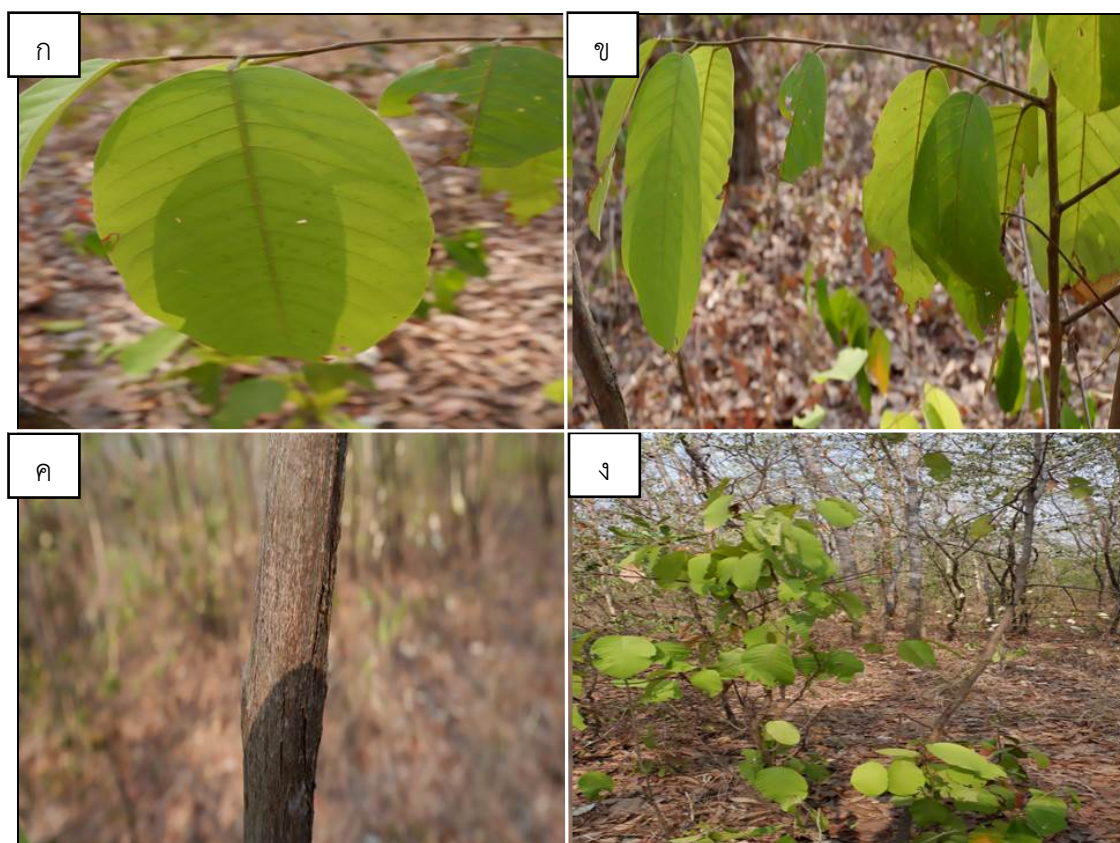
-

ชื่อท้องถิ่น

มะนะ หมากนะ สมอ สมออัพยา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูง 10-20 เมตร กิ่งอ่อนและยอดมักปกคลุมด้วยขนสีน้ำตาล ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม หรือเกือบตรงข้าม แผ่นใบค่อนข้างหนา รูปรีแกมรูปไข่กว้าง ขนาด กว้าง 6-10 ซม. ยาว 8-15 ซม. ก้านใบยาว 1-3 ซม. มักมีต่อมบวม 1 คู่บนก้านเห็นชัดเจน ดอกเป็นช่อออกตามปลายกิ่ง หรือช่อใบ ยาว 3-6 ซม. มี 3-5 ช่อดอก ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ขนาดเล็ก 0.3-0.4 ซม. สีเหลืองนวล ส่วนบนเป็นรูปถ้วยตื้นมีขนปกคลุมด้านนอก ผล เป็นผลสด ขนาดกว้าง 1.5-2.5 ซม. ยาว 2.5-4 ซม. ผิวเกลี้ยง ผลแก่ย่นและเปลี่ยนเป็นสีดำ เมล็ดเดี่ยว แข็ง ผิวขรุขระ รูปยาวรี

ภาพที่ 25 ส้านใบเล็ก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ส้านใบเล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dillenia ovata Wall. ex Hook. f. & Thomson

วงศ์

DILLENIACEAE

ชื่อสามัญ

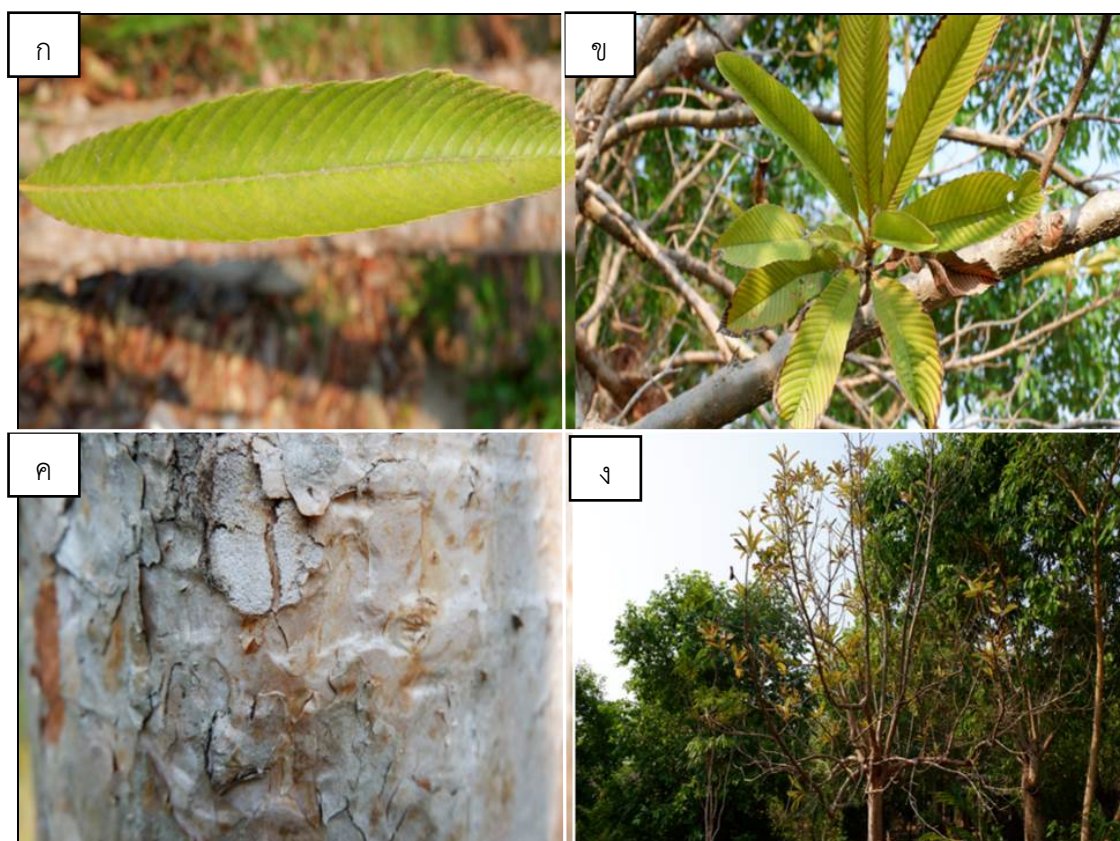
-

ชื่อท้องถิ่น

ไข่เน่าแดง ส้านโดยเต้ มะส้าน มะโดน ส้านแคว้ง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูงได้ถึง 30 ม. ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่กลับหรือรูปรี กว้าง 7-12 ซม. ยาว 10-20 ซม. โคนและปลายใบมน เส้นใบเรียงขนานกันชัดเจน ดอกสีเหลืองขนาดใหญ่ ออกเดี่ยวที่ปลายยอด ขนาด 8-12 ซม. กลีบดอก 5 กลีบ กว้าง 4-6 ซม. ยาว 7 ซม. หลุดร่วงง่าย เกสรผู้จำนวนมากเรียงเป็น 2 วง ผลเป็นผลสดลักษณะเป็นกาบอวบน้ำห่อกันเป็นทรงกลม ขนาด 5-6 ซม.

ภาพที่ 26 ส้านใหญ่

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ส้านใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dillenia obovata (Blume) Hoogland.

วงศ์

DILLENIACEAE

ชื่อสามัญ

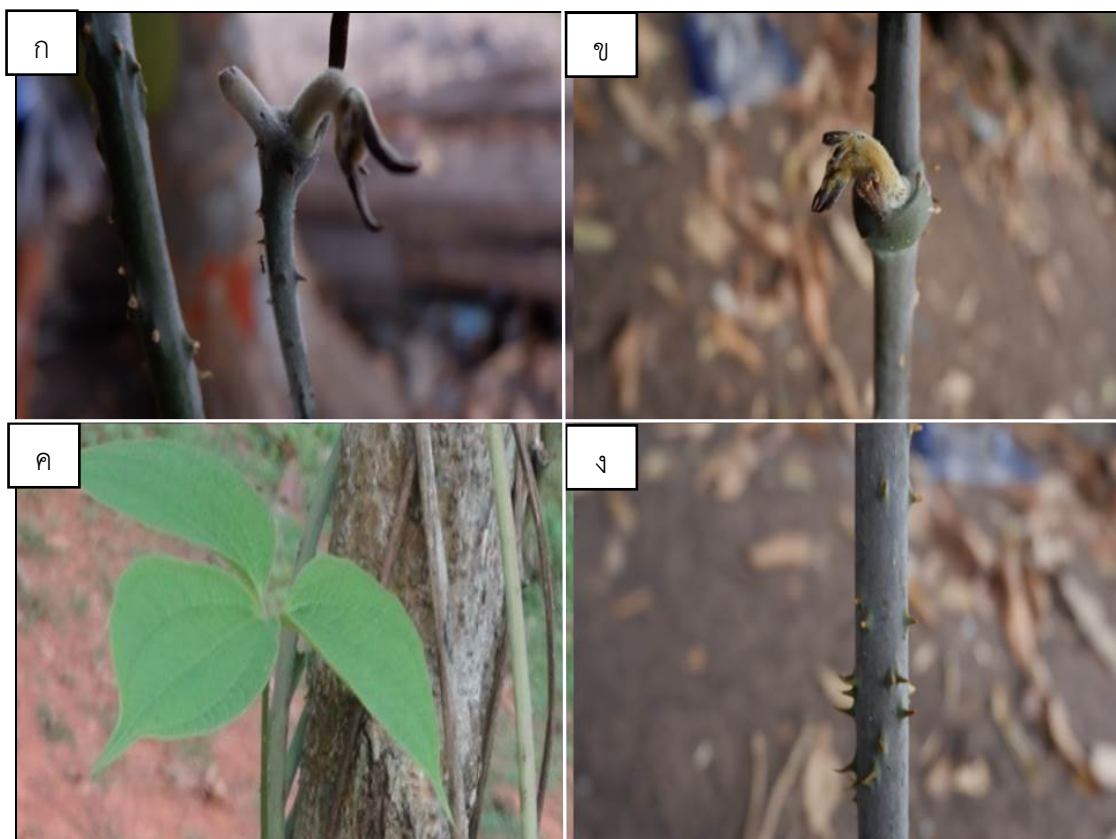
San Yai

ชื่อท้องถิ่น

ชะวิง ส้าน ส้านต้อง ส้านแข็ง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูง 35 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่กลับ กว้าง 12-20 ซม. ยาว 20-40 ซม. ขอบใบจักฟันเลื่อย เนื้อใบหนาและเหนียว ดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุกสั้นๆ 2-3 กลีบ ที่ซอกใบกลีบดอกเหลือง มีใบประดับ เกสรตัวผู้แบ่งเป็นสองกลุ่ม ผลสด รูปทรงกลม เหลืองส้ม มีกลีบเลี้ยงที่ขยายใหญ่หุ้ม

ภาพที่ 27 กลอย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะยอดอ่อน ข.ลักษณะยอดอ่อน ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กลอย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dioscorea hispida Dennst.

วงศ์

DIOSCOREACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

มันกลอย กลอยข้าวเหนียว กลอยหัวเหนียว กลอยนก คลี่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อยพันไปบนต้นไม้อื่น ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินมีขนและหนาม ใบประกอบเรียงสลับ มีใบย่อย 3 ใบ ปลายแหลม โคนสอบแคบ แผ่นใบกว้าง ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ไม่มีก้านอัดรวมกันแน่นบนช่อดอก มีกลิ่นหอม ดอกเพศเมียเรียงกันอยู่ห่างๆ บนช่อดอก ไม่มีก้านดอกเช่นกัน ผลยาวประมาณ 5 ซม. มี 3 ครีบ เมล็ดมีปีกเฉพาะที่โคน หัวค่อนข้างกลม ส่วนบนและส่วนล่างแบนไม่ฝังลึกลงในดิน ส่วนที่อยู่เหนือพื้นดินมักเป็นลอนตื้นๆ หัวมีขนาดต่างๆ กันผิวสีฟางหรือเทา

ภาพที่ 28 ยางนา

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ยางนา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dipterocarpus alatus Roxb.

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ

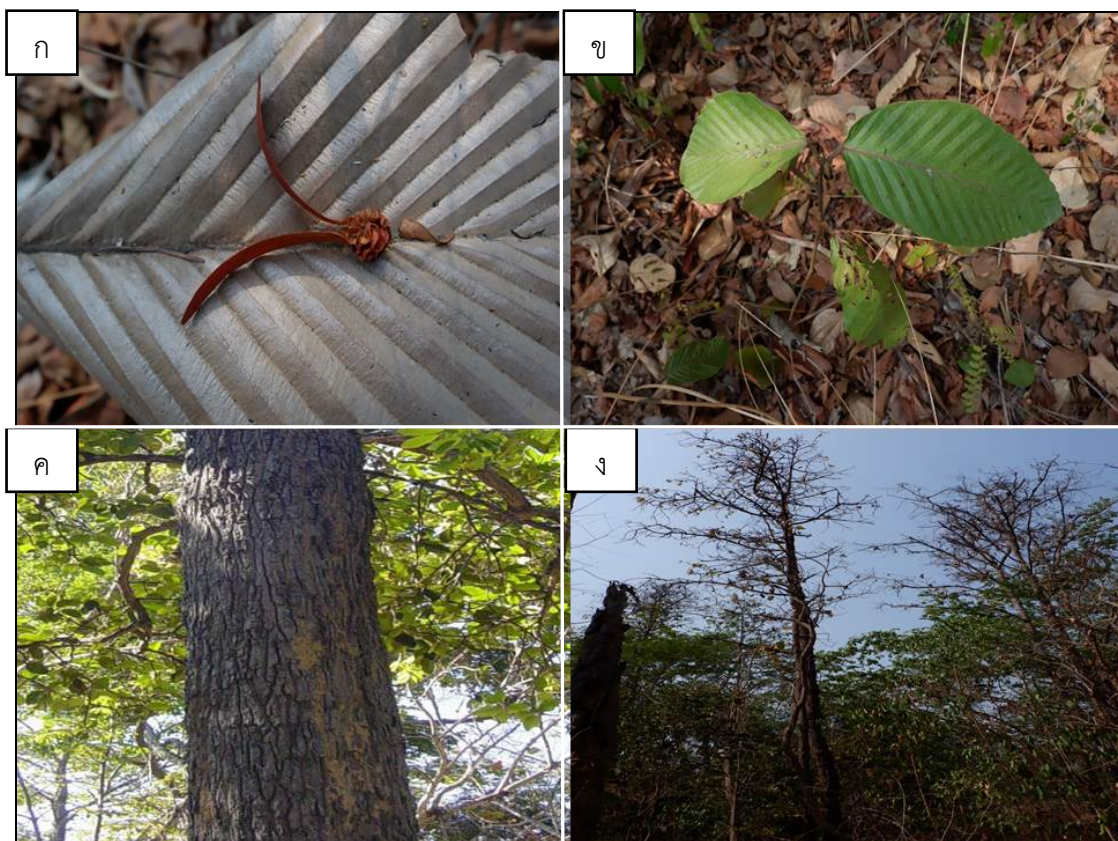
Yang

ชื่อท้องถิ่น

กาติล ขะยาง จะเตียล ชันนา ทองหลัก ยาง ยางงู ยางขาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูงถึง 40 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ติดเรียงเวียนสลับ ทรงใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 8-15 ซม. ยาว 20-35 ซม. โคนใบมนกว้าง ปลายใบสอบทู่ เนื้อใบหนา ใบอ่อนมีขนสีเทา ใบแก่เกลี้ยงหรือเกือบเกลี้ยง ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ก้านใบยาว 3-4 ซม. มีขนประปราย ดอกสีชมพู ออกรวมกันเป็นช่อสั้นๆ ตามง่ามใบตอนปลาย กิ่งช่อหนึ่งมีหลายดอก โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ส่วนปลายถ้วยแยกเป็น 5 แฉก ยาว 2 แฉก และสั้น 3 แฉก มีขนสั้นๆ สีน้ำตาลปกคลุม กลีบดอก มี 5 กลีบ ผล เป็นผลชนิดแห้ง รูปกระสวย มีครีบทามยาว 5 ครีบทาม ยาว 2 ปีก ขนาด 10-12 ซม. เส้นปีกตามยาวมี 3 เส้น

ภาพที่ 29 ยางกราด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ยางกราด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dipterocarpus intricatus Dyer

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ

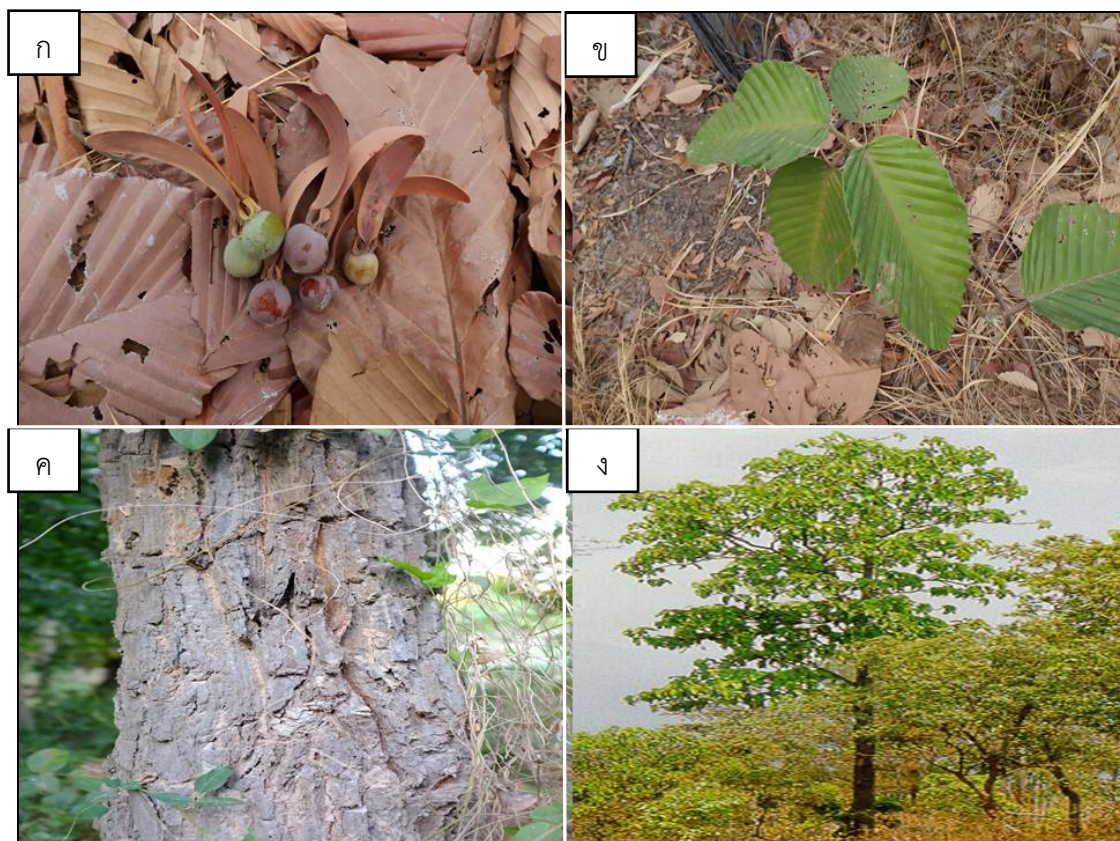
-

ชื่อท้องถิ่น

กราด กร้าย จิก ชะแบง ซาด ตราย สะแบง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร เปลือกแตกเป็นร่อง สีน้ำตาลหรือสีเทา กิ่งอ่อนมีขนกระจายใบเดี่ยว รูปรีหรือรูปขอบขนาน เรียงสลับ ยาว 15-25 ซม. กว้าง 10-20 ซม. โคนใบเว้ารูปหัวใจขอบใบเรียบ เนื้อใบหยากคล้ายหนัง ผิวใบมีขนกระจายโดยเฉพาะเส้นกลางใบ ช่อดอก เป็นช่อเชิงลด ดอกออกที่ซอกใบบริเวณปลายกิ่ง กลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกัน ปลายแยก กลีบดอก 5 กลีบโคนเชื่อมเป็นหลอดสั้น ปลายแยก ปลายบิดเวียนคล้ายกังหัน สีชมพู ขอบสีขาว เกสรเพศผู้จำนวนมาก อับเรณู สีเหลือง รั้งไข อยู่เหนือวงกลีบ รูปรี ปลายเกสรเพศเมียเรียวแหลม ผลกลมหรือรี มีปีก 5 ปีก ปีกยาว 2 ปีก ปีกสั้น 3 ปีก

ภาพที่ 30 พลวง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

พลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dipterocarpus tuberculatus Roxb.

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ

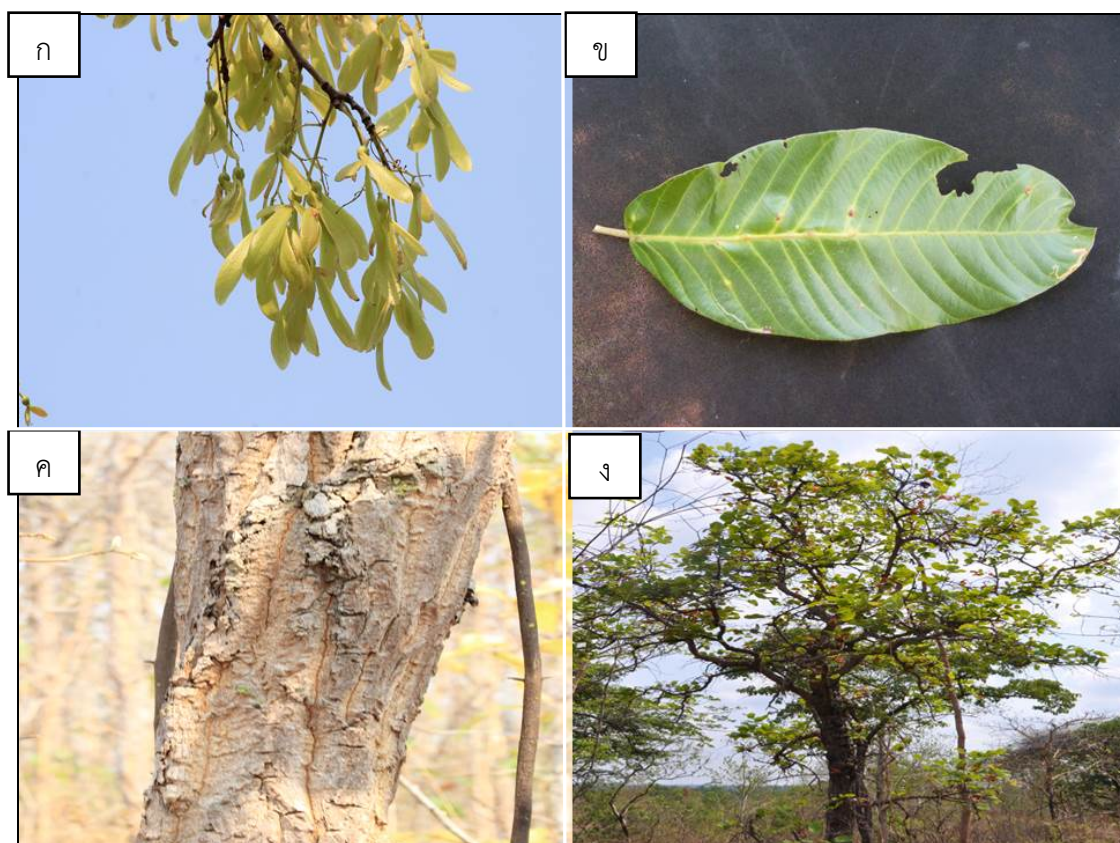
-

ชื่อท้องถิ่น

ตะล่ำอ้ออาข่า ตึง ล่ำเทอะ พลอง แลเท้า สาละออง ยางพลวง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 20-30 เมตร ทั้งใบช่วงสั้นๆ ในฤดูร้อน ลำต้นเปลาตรง กิ่งอ่อนมีรอยแผลใบเห็นชัด กิ่งแตกแขนงมักคดงอ ใบรูปไข่ ขนาดใหญ่ กว้าง 12-30 ซม. ยาว 14-36 ซม. เนื้อหนา เกลี้ยงหรือมีขนกระจายห่างๆ โคนหยักเว้าเป็นรูปหัวใจ ปลายสอบ ใบอ่อนสีน้ำตาลแกมแดง กาบหุ้มยอดอ่อนมีขนสั้นๆ สีเทา ดอกสีม่วงแดงถึงชมพู ออกเป็นช่อเดี่ยวๆ ตามง่ามใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยมีขนาด 3-4 ซม. กลีบรองดอกโคนเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย มีสันตามยาวตื้นๆ กลีบดอก 5 กลีบ เรียงเวียนคล้ายกังหัน ผลรูปกรวย ส่วนโคนรูปกระสวยมี 5 สัน มีปีก 2 ปีก ขนาดกว้าง 2.5-3.5 ซม. ยาว 10-15 ซม. มีเส้นปีกตามยาว 3 เส้น

ภาพที่ 31 เต็ง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

เต็ง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Shorea obtusa Wall. ex. Blume

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ

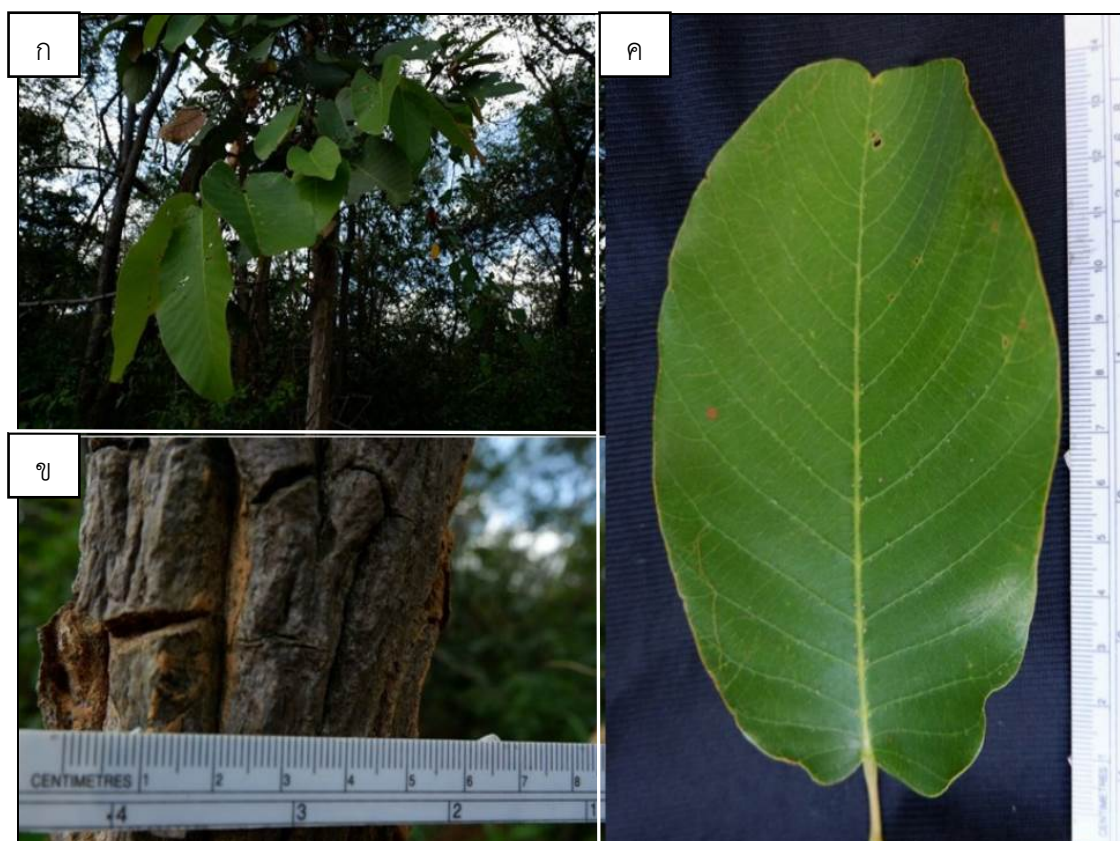
Burma sal

ชื่อท้องถิ่น

แะะ เอื้อ ชันตก เต็งขาว เน้าโน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 10-20 ม. ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนาน กว้าง 2.5-7 ซม. ยาว 4-16 ซม. โคนและปลายมน ขอบใบบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ก้านใบยาว 1-1.5 ซม. ดอกสีขาว มีกลิ่นหอมออกเป็นช่อ กลีบรองดอก 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ รูปใบหอก กว้าง 3-5 มม. ยาว 1-1.5 ซม. ปากกลีบบิด เกสรผู้ขนาดเล็กจำนวนมาก ผลรูปไข่ ขนาด 6-8 มม. มีปีกสั้น 2 ปีก ยาว 3-4.5 ซม. ปีกยาว 3 ปีก รูปหอกกลับ กว้าง 0.7-1 ซม. ยาว 4-6 ซม.

ภาพที่ 32 รัง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะทั่วไป ข.ลักษณะลำต้น ค.ลักษณะใบ

รัง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Shorea siamensis Miq.

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ

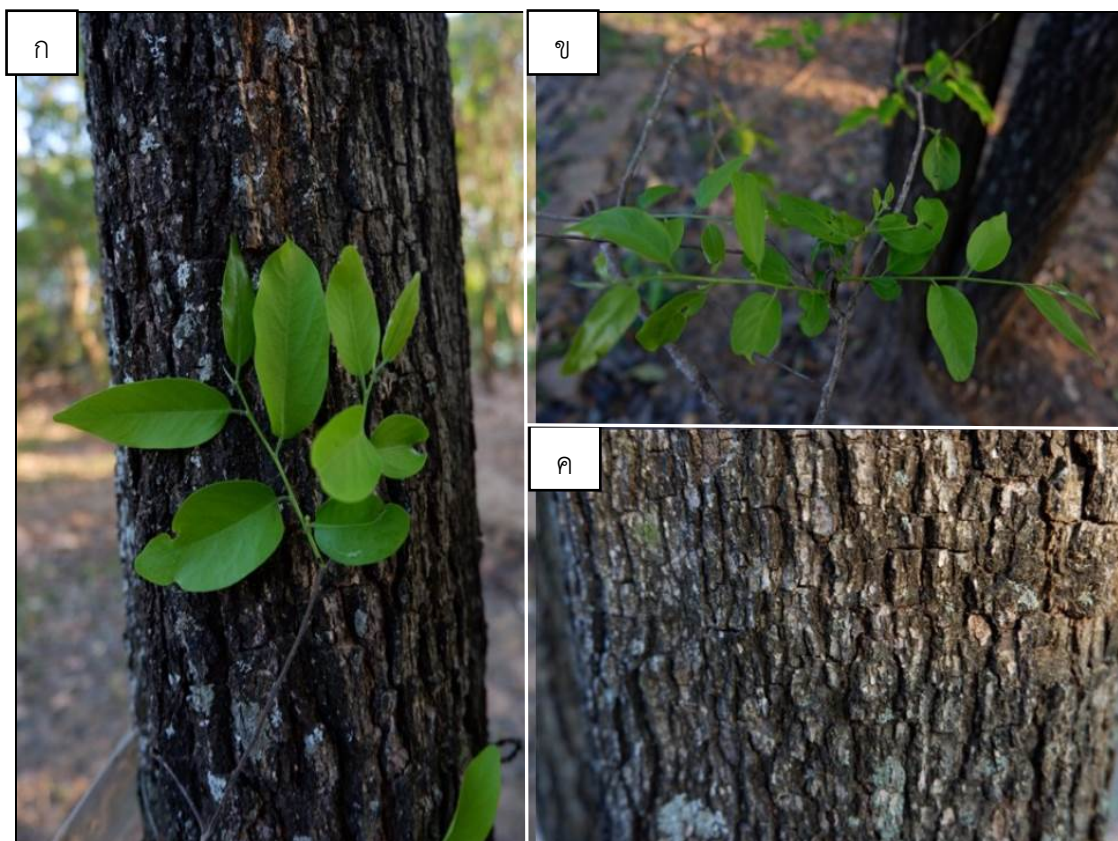
Dark red meranti

ชื่อท้องถิ่น

เปาดอกแดง เรียง เรียงพนม ลักบัว แลบอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง 20 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา แตกเป็นร่องเป็นสะเก็ดหนาๆไปตามยาวลำต้น ใบเป็นใบเดี่ยว ติดเรียงสลับ รูปไข่โคนใบหยักเว้าลึก ส่วนปลายใบค่อนข้างมน ใบอ่อนแตกใหม่เป็นสีแดง ดอกเป็นช่อ ออกรวมกันเป็นพวงโตเหนือรอยแผลใบตามกิ่งและปลายกิ่ง ดอกย่อยสีเหลืองกลิ่นหอมอ่อน กลีบดอกมี 5 กลีบ เรียงเวียนซ้อนกันเป็นรูปกังหัน ปลายกลีบม้วนซ้อนเข้า ดอกจะหลุดร่วงง่ายมาก ผลแข็ง รูปกระสวย หรือรูปไข่เล็ก ประกอบด้วยปีกสั้น 2 ปีกปีกยาวรูปใบพาย 3 ปีก อาจยาวถึง 10 ซม. โคนปีกห่อหุ้มตัวผล มีเส้นตามยาวของปีก ตั้งแต่ 7 เส้นขึ้นไป

ภาพที่ 33 มะเกลือ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น

มะเกลือ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Diospyros mollis Griff.

วงศ์

EBENACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

มักเกลือ ผีเผา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-15 เมตร เปลือกนอกสีดำ แตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ตามยาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือแกมขอบขนาน กว้าง 1.5-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. ใบแก่เกลี้ยง เมื่อแห้งเป็นสีน้ำตาล ดอกต่างเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อสั้นๆ ช่อหนึ่งๆ มีประมาณ 3 ดอก กลีบรองดอกโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 4 แฉก กลีบดอกยาว 6-8 ซม. โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปเหยือกน้ำ ปลายใบแยกเป็น 4 แฉก เกสรผู้ 14-24 อัน ดอกเพศเมีย ออกเป็นดอกเดี่ยวๆ ก้านดอกยาว 1-3 มม. มีขนนุ่มปกคลุม เกสรผู้เทียม 8-10 อัน ผลกลม เกลี้ยง ขนาดผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 ซม. มีกลีบรองดอกติดอยู่ที่ขั้วผล 4 กลีบ ผลแก่จัดสีดำ เมื่อแห้งเปลือกเปราะ

ภาพที่ 34 ขันทองพญาบาท

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ขันทองพญาบาท

ชื่อวิทยาศาสตร์

Suregada multiflora (A. Juss.) Baill.

วงศ์

EUPHORBIACEAE

ชื่อสามัญ

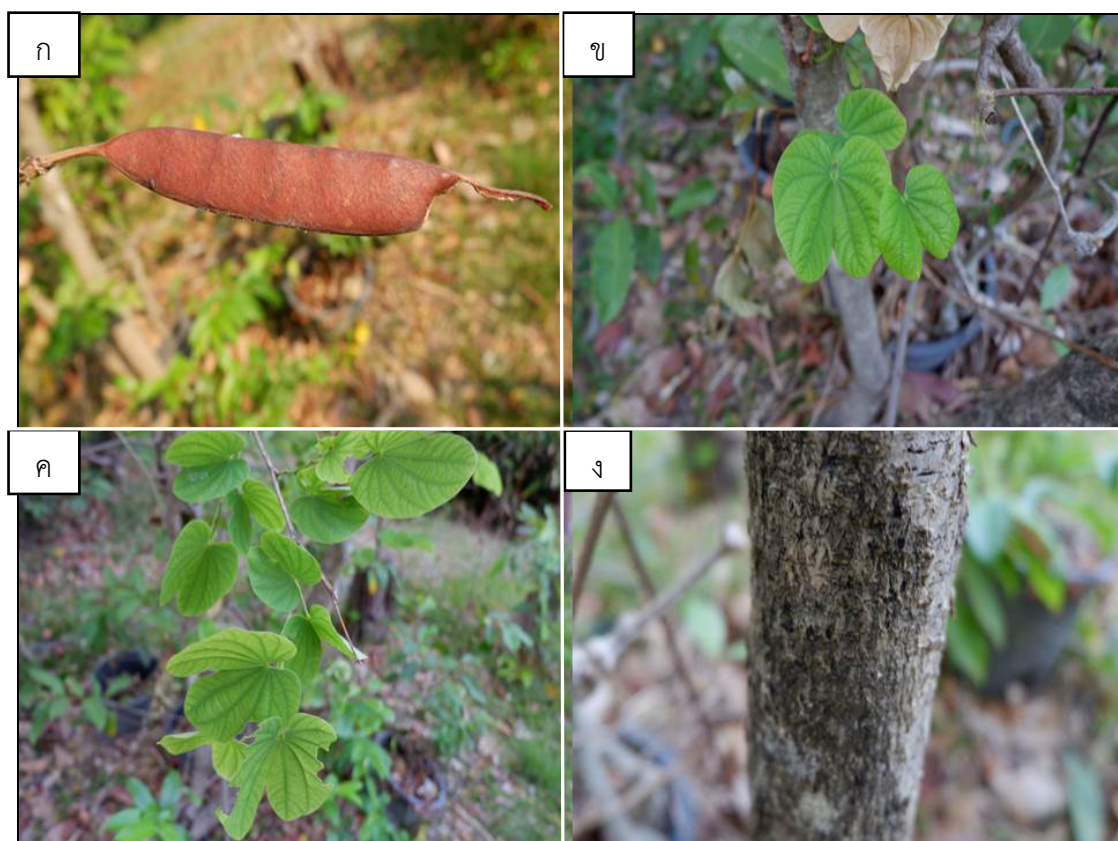
False lime

ชื่อท้องถิ่น

มะตูมเลื่อม ตูมไทร เหมือนดโรด ป่าช้าหมอก ยางปลอก ขันทอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-7 ม. กิ่งก้านอ่อน ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปหอก กว้าง 3-8 ซม. ยาว 9-22 ซม. เนื้อใบหนาเป็นมัน ก้านใบยาว 2-5 มม. ดอกสีเขียวอมเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อสั้นๆ ตรงซอกใบ กลิ่นหอม ดอกแยกเพศ ไม่มีกลีบดอก ดอกเพศผู้ขนาด 2.5 มม. ก้านดอกยาว 5 มม. กลีบรองดอกมี 5 กลีบ เกสรผู้จำนวนมาก ดอกเพศเมียมีลักษณะเหมือนดอกเพศผู้ รังไข่กลม มี 3 ช่อง ผล ค่อนข้างกลม ผิวเกลี้ยง ขนาด 2 ซม. ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง แตกตามพู เมล็ดค่อนข้างกลม ขนาด 7-8 มม

ภาพที่ 35 ชงโค

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ชงโค

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bauhinia purpurea L.

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

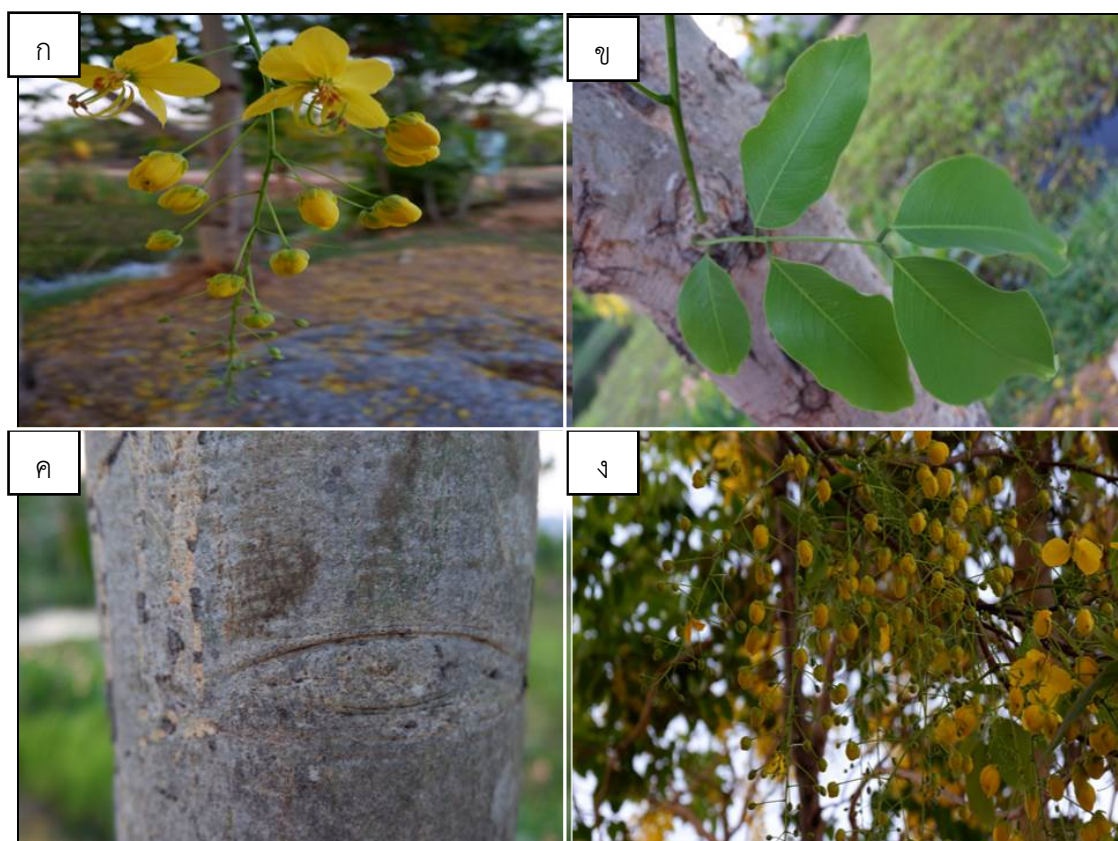
Bauhinia

ชื่อท้องถิ่น

เลี้ยวดอกแดง กะเฮอ สะเปชี เลี้ยวหวาน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูงถึง 10 เมตร ผลัดใบช่วงสั้น ๆ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกสลับ รูปมนเกือบกลม แยกเป็น 2 พู ปลายมนกลม กว้าง 8-16 ซม. ยาว 10-14 ซม. ขอบใบเรียบ ดอกช่อดอกออกข้าง ๆ หรือปลายกิ่ง 6-10 ดอก กลีบดอก 5 กลีบ สีชมพูถึงม่วงเข้ม รูปรีกว้างตรงส่วนกลางเมื่อบานวัดผ่าศูนย์กลาง 6-8 ซม. เกสรผู้ 3 อัน รังไข่มีขน ฝักยาว 20-25 ซม. เมื่อกแตกเป็น 2 ซีก เมล็ดกลมมี 10 เมล็ด

ภาพที่ 36 ราชพฤกษ์

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ราชพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cassia fistula L.

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

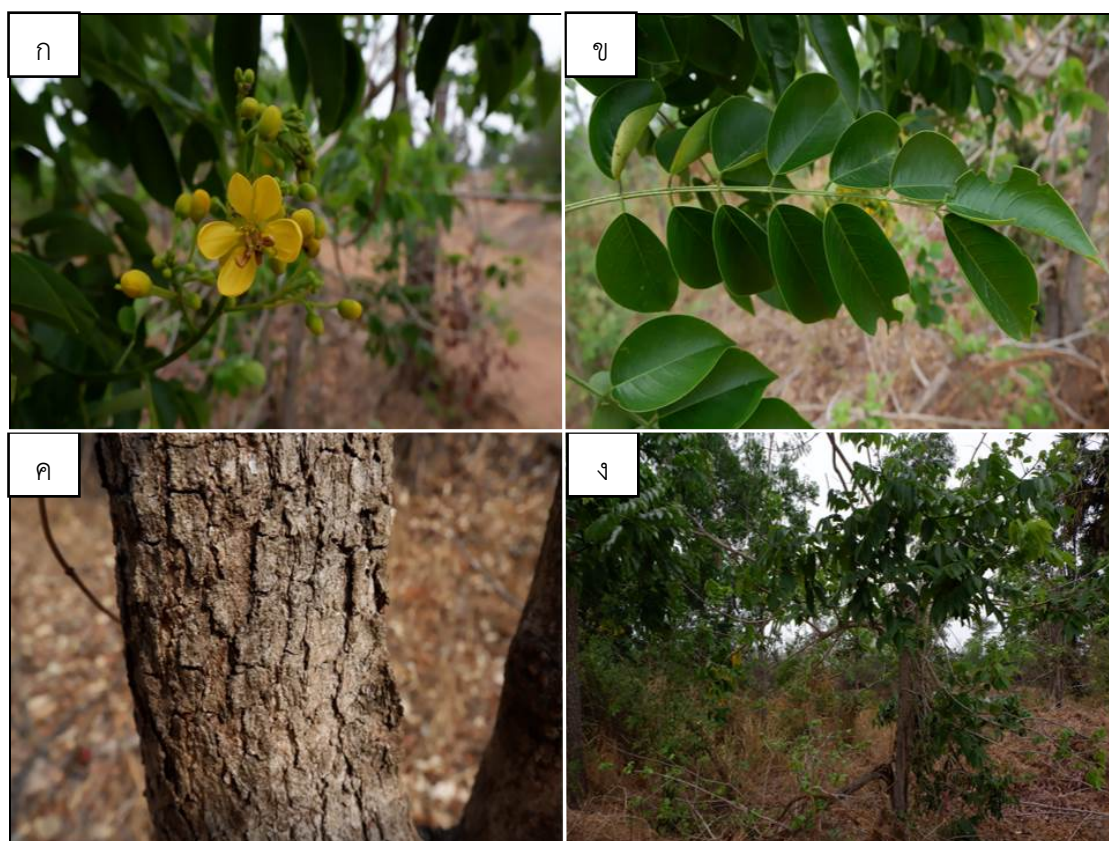
Golden shower

ชื่อท้องถิ่น

ชัยพฤกษ์ คุณ ลมแล้ง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นผลัดใบ สูง 10-15 เมตร ใบเป็นใบประกอบ แบบขนนกปลายคู่ ใบย่อย 3-8 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 4-8 ซม. ยาว 7-12 ซม. ดอกสีเหลืองสด ออกตามซอกใบ เป็นช่อห้อยลง ยาว 20-40 ซม. ดอกย่อยจำนวนมาก ขนาดบานกว้าง ประมาณ 3 ซม. กลีบรองดอก 5 กลีบ ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ เกสรผู้ 10 อัน สั้น 7 อัน ยาว 3 อัน ก้านเกสรเมีย และรังไข่มีขน ยาว ผล เป็นฝักยาว รูปแท่งกลม กว้าง 1.5-2 ซม. ยาว 20-60 ซม. ฝักแก่ไม่แตก แต่จะหลุดร่วงทั้งฝัก และหักแตกเป็นชิ้น เมล็ด มีเนื้อเหนียวสีดำหุ้ม

ภาพที่ 37 แสมสาร

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

แสมสาร

ชื่อวิทยาศาสตร์

Senna garrettiana (Craib) H.S. Irwin & Barneby

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

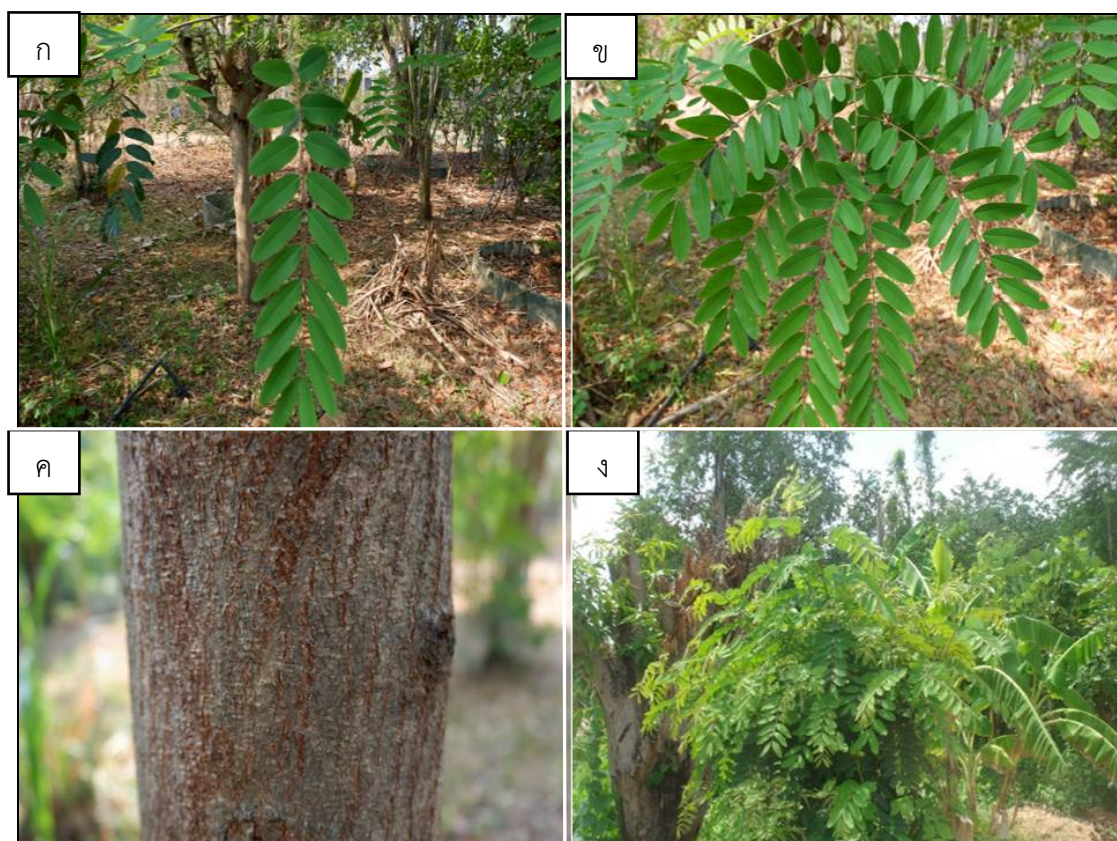
-

ชื่อท้องถิ่น

ขี้เหล็กคันช้าง ขี้เหล็กแพะ ขี้เหล็กป่า ขี้เหล็กโคก กระบัด การะบัด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูงถึง 10 ม. ใบเป็นประกอบแบบขนนก โคนใบกลม ปลายใบแหลมเป็นติ่ง กว้าง 2-5 ซม. ยาว 5-9 ซม. ก้านใบย่อยยาว 4-6 มม. ดอกสีเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายยอด ช่อดอกยาว 9-20 ซม. ก้านดอกยาว 1-3 ซม. กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ ยาว 15-18 ซม. โคนกลีบเรียวเป็นก้านเกสร ผู้สีน้ำตาล มี 10 อัน 2 อันขนาดใหญ่ 5 อันขนาดเล็ก และอีก 3 อันลดรูป ผลเป็นฝักแบน ผิวเรียบ กว้าง 2-4 ซม. ยาว 15-22 ซม. มักจะบิด เมล็ดมีประมาณ 20 เมล็ด

ภาพที่ 38 ชี้เหล็ก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ชี้เหล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Senna siamea (Lam) H.S. Irwin & Barneby

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ชี้เหล็กแก่น ชี้เหล็กบ้าน ชี้เหล็กหลวง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 8-15 เมตร ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อย 7-10 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 1-2 ซม. ยาว 3-7 ซม. ปลายมน ดอกสีเหลือง ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปค่อน ข้างกลม ขนาดไม่เท่ากัน กลีบดอกรูปไข่กลับ ยาว 1.5-2 ซม. เกสรเพศผู้ 10 อัน รังไข่มีขน ฝักแบนยาว 20-30 ซม. กว้าง 1-1.5 ซม.

ภาพที่ 39 นางนกยูงฝรั่ง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะทั่วไป ค.ลักษณะลำต้น

นางนกยูงฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Delonix regia (BoJ. ex Hook.) Raf

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

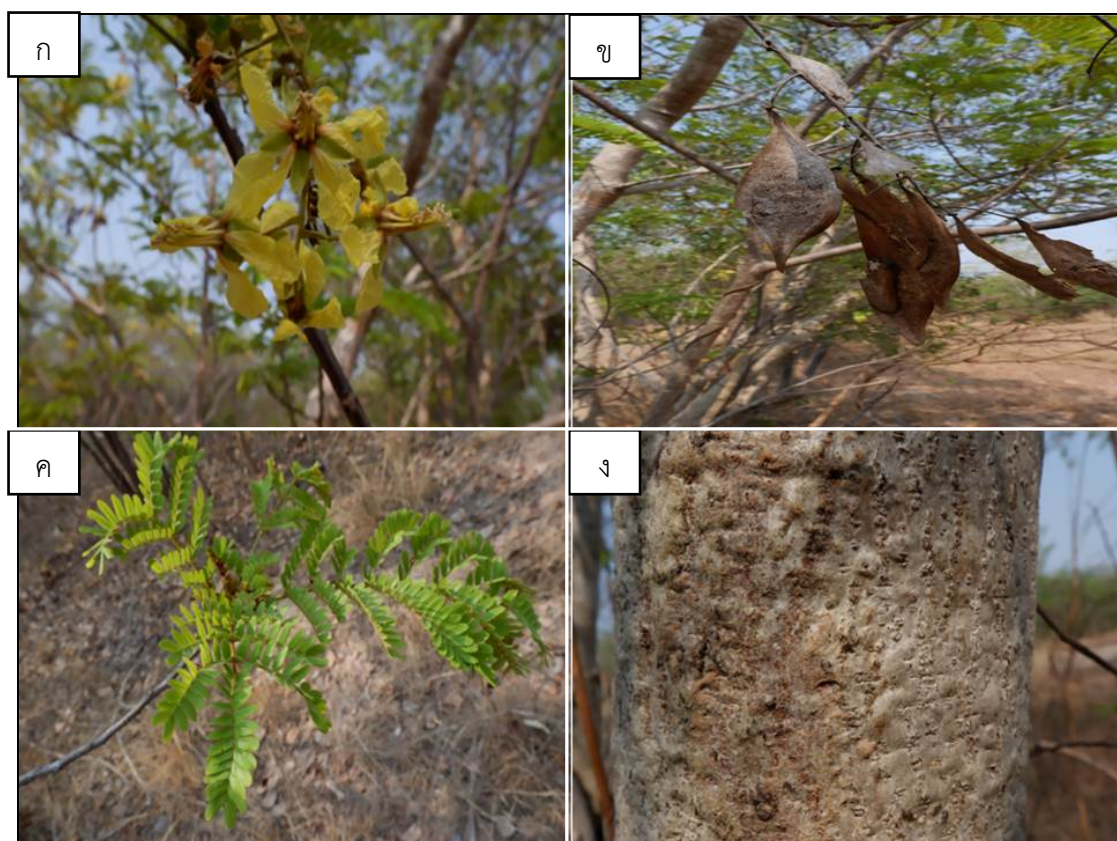
Peacock flower

ชื่อท้องถิ่น

นกยูงฝรั่ง ส้มพอหลวง หงอนยูง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูงได้ถึง 15 ม. ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น แก่นช่อใบ ยาว 50-60 ซม. แกนแขนงมี 9-24 คู่ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 3-4 มม. ยาว 8-10 มม. โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน ดอกสีแดง ชมส้มเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งหรือช่อใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10-15 ซม. มี 5-10 ดอก ดอกย่อยขนาด 5-8 ซม. กลีบรองดอก 5 กลีบ ด้านในสีแดง กลีบดอก 5 กลีบ ผลเป็นฝักโค้งแข็ง กว้าง 4-5 ซม. ยาว 30-60 ซม. มี 20-40 เมล็ด เมื่อแห้งจะแตกตามสัน

ภาพที่ 40 อะราง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

อะราง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Peltophorum dasyrachis (Miq.) Kurz

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

Burma sal

ชื่อท้องถิ่น

คางฮุ้ง จ้าขาม ช้าขม อินทรี ร้าง อะล้าง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูง 10-30 ม. ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ช่อรวม ยาว 15-40 ซม. ใบย่อย 6-16 คู่ รูปขอบขนานแคบ กว้าง 5 มม. ยาว 10-15 มม. โคนเบี้ยว ดอกสีเหลือง ออกเป็นช่อห้อย ยาว 10-20 ซม. กลีบรองดอก 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ รูปป้อม ผิวกลีบย่น เกสรผู้มี 10 อัน ผลเป็นฝักแบน กว้าง 2-8 ซม. ยาว 10-15 ซม. โคนและปลายฝักเรียวแหลม เมล็ดแบน เรียงตัวตามขวาง 1-8 เมล็ด

ภาพที่ 41 นนทรี

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น

นนทรี

ชื่อวิทยาศาสตร์

Peltophorum pterocarpum (DC.) Backer et K. Heyne

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

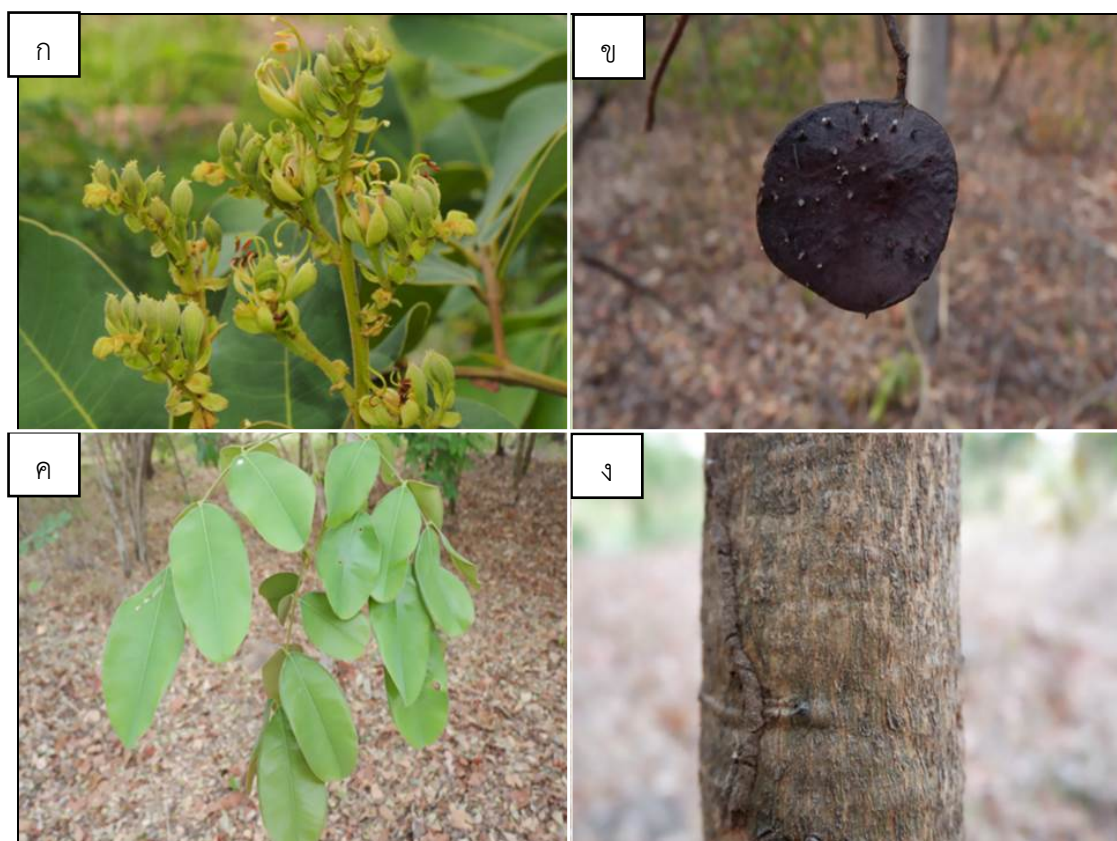
Copper pod

ชื่อท้องถิ่น

กระถินป่า กระถินแดง สารเงิน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 8-15 เมตร เปลือกค่อนข้างเรียบสีเทาปนดำ เรือนยอดเป็นพุ่ม ใบเป็นช่อแบบขนนก 2 ชั้น ติดเรียงเวียนสลับแน่น ตามปลายกิ่ง ใบย่อยโคนใบสอบและเบี้ยวปลายใบ ทุ่หรือหยักเข้าเล็กน้อย หลังใบสีเขียวเข้ม ส่วนท้องใบสีจาง ขอบใบเรียบ ดอกสีเหลืองออกรวมกันเป็น ช่อ ตั้งขึ้น ตามปลายกิ่งหรือตามง่ามใบตอนปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 20-30 ซม. กลีบรองกลีบดอกมี 5 กลีบ ขอบกลีบเกยทับกัน กลีบดอกมี 5 กลีบ ผิวกลีบย่น เกสรผู้มี 10 อัน รังไข่ รูปรีมีขนปกคลุม ผลเป็น ฝักแบน เกลี้ยง ขนาด 2.5-10 ซม. ทั้งโคนและปลายฝักเรียวแหลม ฝักอ่อน สีเขียวพอกแก่จัดออกสี น้ำตาลแดง ภายในมีเมล็ดแบน เรียงตัวตามยาวของฝักจำนวน 1-4 เมล็ด

ภาพที่ 42 มะค่าแต้

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะค่าแต้

ชื่อวิทยาศาสตร์

Sindora siamensis Teijsm.ex Miq.

วงศ์

FABACEAE

ชื่อสามัญ

Ma kha unm

ชื่อท้องถิ่น

แต้ มะค่าหนาม มะค่าหุยม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นผลัดใบ สูง 10-15 ม. ใบเป็นใบประกอบ ใบย่อยมี 3-4 คู่ แกนช่อใบยาว 2-4 ซม. แผ่นใบหนา รูปไข่กว้าง ขนาดกว้าง 3-8 ซม. ยาว 6-15 ซม. ดอกสีเหลืองแกมแดง ออกเป็นช่อ ยาว 10-25 ซม. ทุกส่วนมีขนสีน้ำตาล ก้านดอกย่อย ยาว 0.2-0.4 ซม. กลีบรองดอกรูปไข่กว้าง ปลายกลีบมีหนามขนาดเล็กกลีบดอกยาว 7 มม. เกสรผู้ 10 อัน มี 2 อันใหญ่กว่าอันอื่น ผลเป็นฝักเดี่ยว สีดำ มีหนามแหลมที่ผิวทั่วไป รูปไข่กว้าง โคนเบี้ยวและมักมีติ่งแหลม ขนาดผ่าศูนย์กลาง 4.5-10 ซม. ภายในมี 1-3 เมล็ด

ภาพที่ 43 กาฬพฤกษ์

หมายเหตุ : ก.ลักษณะทั่วไป ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กาฬพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cassia grandis L.f.

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE)

ชื่อสามัญ

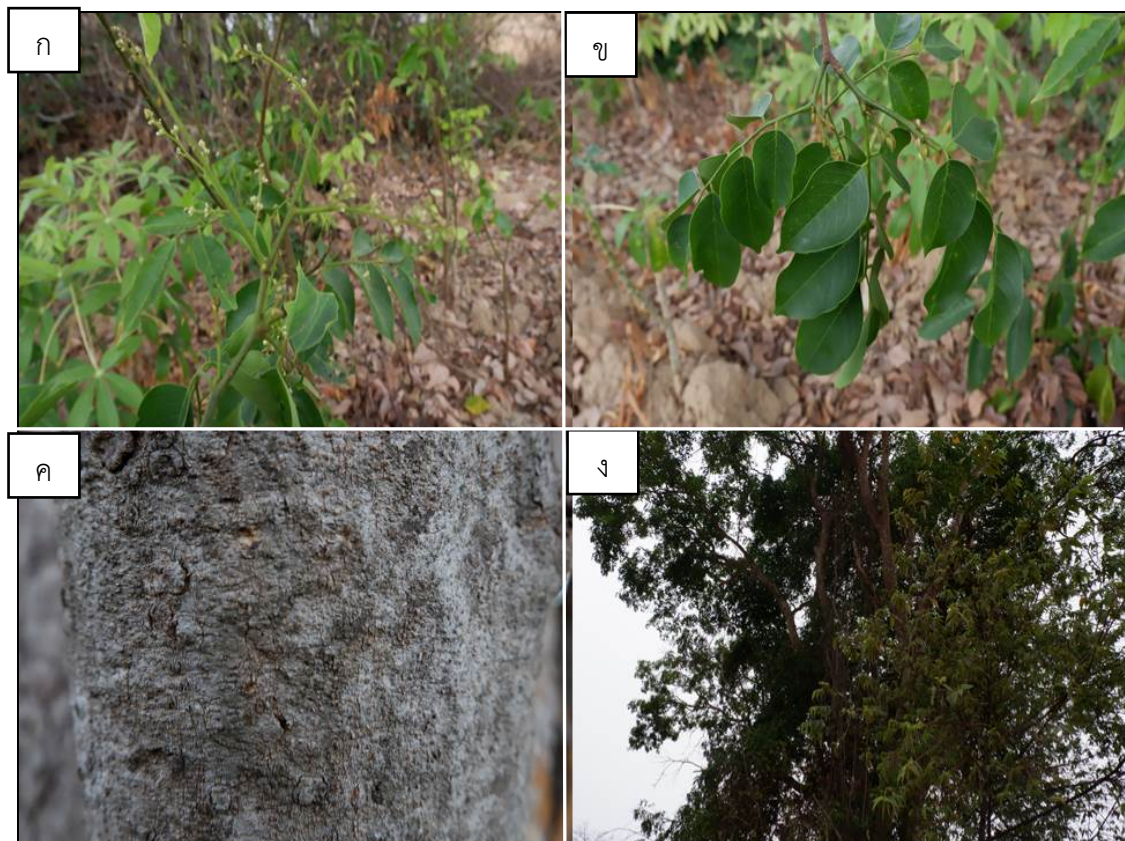
Horse cassia

ชื่อท้องถิ่น

ปลือกขม กัลปพฤกษ์ กาลพฤกษ์ ไชยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ กานล์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น ผลัดใบ สูงถึง 20 เมตร โคนมีพูพอน เปลือกสีดำ แตกเป็นร่องลึก กิ่งอ่อนหรือช่อดอกมีขนสีน้ำตาล ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยมี 10-20 คู่ ใบอ่อนสีแดง แผ่นใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ด้านบนเป็นมัน ด้านล่างมีขน ดอกเริ่มบานสีแดง แล้วเปลี่ยนเป็นสีชมพูตามลำดับ ผลเป็นฝัก ฝักแก่แห้งไม่แตก ค่อนข้างกลม รูปทรงกระบอก โคนและปลายสอบ เปลือกหนาแข็ง ขรุขระ ที่ขอบฝักเป็นสันตามแนวยาวทั้ง 2 ข้าง เมล็ดอ่อนสีครีม เมล็ดแก่สีน้ำตาล มีจำนวน 20-40 เมล็ด

ภาพที่ 44 เชลง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

เชลง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dialium cochinchinense Pierre

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE)

ชื่อสามัญ

Velvet tamarind

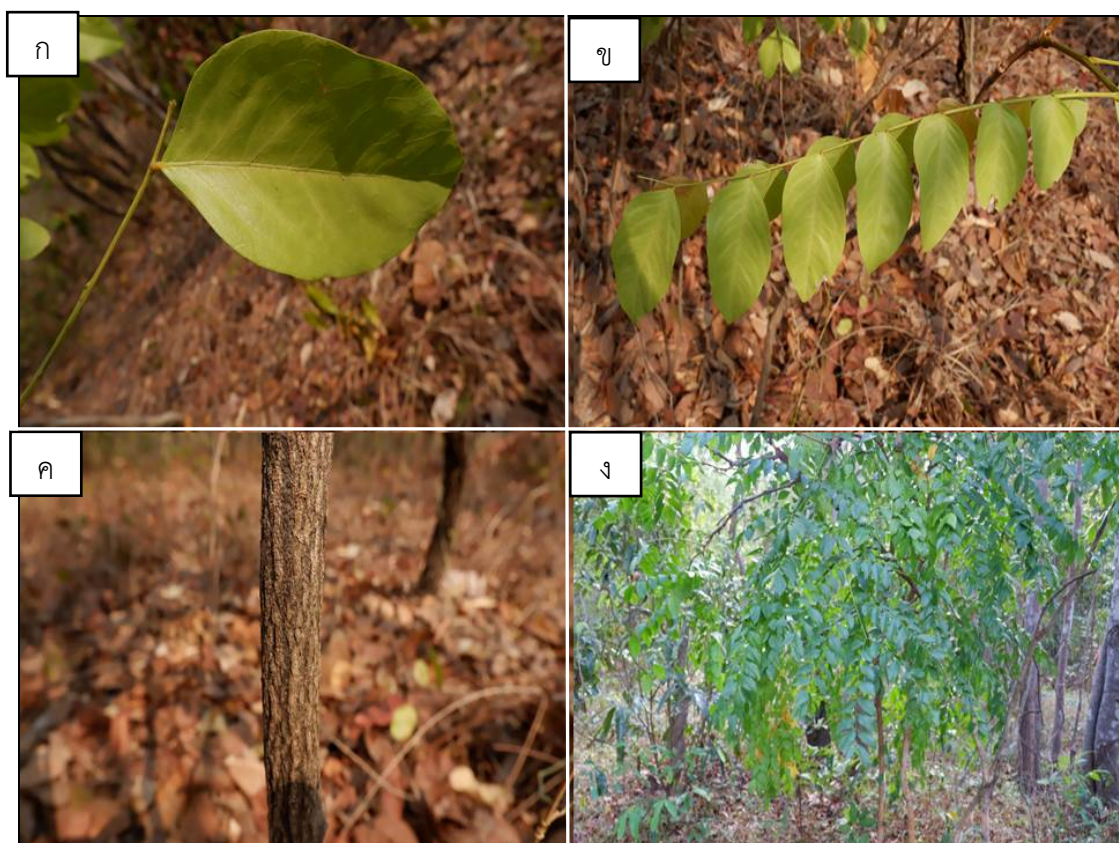
ชื่อท้องถิ่น

หมากเค็ง นางดำ ยี่ หยี กาหยี่ เค็ง หมากแข้ง แคง แค้ง หมาก

แข้ง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร ไม่ผลัดใบ เปลือกต้นสีเทาอมน้ำตาลแตกเป็นสะเก็ด เปลือกในสีแดง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงสลับ ใบรูปไข่ถึงรูปรี กว้าง 1.5-4.5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายทุ่ถึงแหลม โคนมนถึงค่อนข้างสอบ ขอบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย ดอกออกดอกเล็กสีขาวนวล ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ตามปลายกิ่ง ดอกตูมรูปไข่ ผลรูปกลมรี มีขนละเอียดคล้ายกำมะหยี่ ผลสุกสีดำ มีเมล็ดเดียว มีเนื้อนุ่มบางๆ

ภาพที่ 45 ชาก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ชาก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Erythrophleum succirubrum Gagnep

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE)

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ชาด พันชาด ผักฮาก เตรีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงถึง 20 เมตร กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุมเล็กน้อย ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ใบย่อยรูปไข่หรือรูปข้าวหลามตัด ผิวท้องใบมีขนสั้นๆ ปกคลุม ขอบใบเรียบกว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร ดอกดอกช่อออกที่ซอกใบใกล้ๆ ปลายกิ่ง จำนวน 1-3 ช่อต่อช่อใบ มักออกดอกพร้อมกับการผลิใบอ่อน ดอกย่อย มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบติดกันเป็นรูปถ้วย สีเขียวขอบถ้วยแยกเป็น 5 แฉกกลีบดอก 5 กลีบ สีเขียวแกมขาวติดกันเล็กน้อยที่ฐาน เกสรเพศผู้ มีจำนวน 10 อัน แยกกันอิสระ เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลและเมล็ดผลแห้งแบบlegume ขนาดกว้าง 2- 3.5 เซนติเมตรยาว 10-20 เซนติเมตร เมล็ดแบน

ภาพที่ 46 กระถินณรงค์

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

กระถินณรงค์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Acacia auriculiformis A.Cunn. Ex Benth.

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

wattle

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ไม้ผลัดใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เมื่อยังเป็นกล้าอยู่และร่วงไปเมื่อโตขึ้นเหลือเพียงก้านใบแล้วเปลี่ยนรูปเป็นคล้ายแผ่นใบ เรียงสลับถี่และห่างเป็นระยะ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 1-6 ซม. ยาว 8-20 ซม. ปลายและโคนใบเรียวแหลม โคนเป็นรูปเคียว แผ่นใบหนา สีเขียว ดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงเป็นคู่ๆที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 4-10 ซม. มีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก ผลแห้งแตก เป็นฝักแบนสีเขียว ม้วนบิดเป็นวง 1-3 วง เมื่อแก่มีสีน้ำตาลและแตกออกทั้งสองด้าน เมล็ดสีน้ำตาลดำเป็นมัน 5-12 เมล็ด

ภาพที่ 47 กระถินเทพา

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

กระถินเทพา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Acacia mangium Willd

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

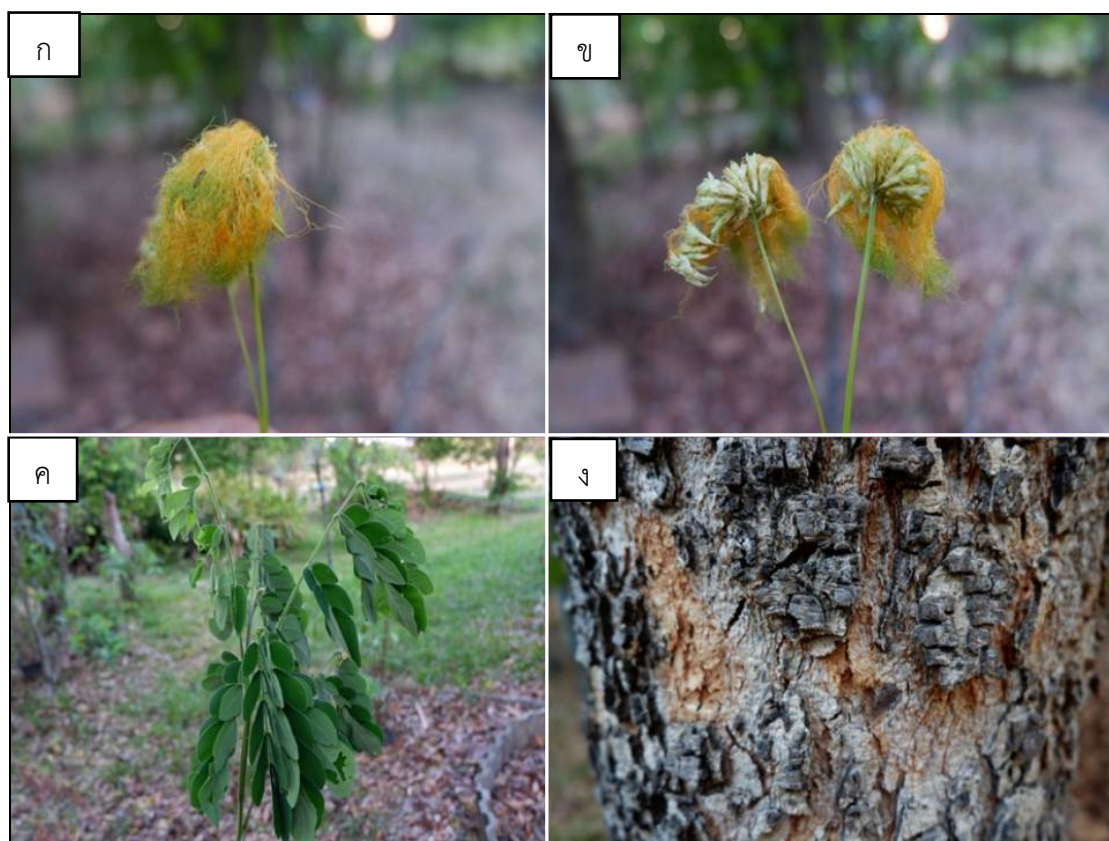
Mangium

ชื่อท้องถิ่น

หนามขาว กระถินเทพา กระถินชาบ่าห์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-20 ม. ขนาดทรงพุ่ม 6-8 ม. ไม้ผลัดใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ พบเฉพาะเมื่อเป็นต้นอ่อน เมื่อโตขึ้นจะเหลือเพียงก้านใบเปลี่ยนรูปแผ่ขยายคล้ายใบ มีลักษณะและทำหน้าที่คล้ายใบ เรียงเวียนสลับ รูปใบหอก กว้าง 3-6 ซม. ยาว 8-20 ซม. ดอกสีขาว มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อหางกระรอก ที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้ง ยาว 10-15 ซม. ดอกย่อยขนาดเล็ก จำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ผลผลแห้งแตกสองตะเข็บ เป็นฝักหนาและบิดม้วนเป็นวงไม่เป็น ระเบียบ กว้าง 0.5-0.8 ซม. ยาว 2-3 ซม. สีเขียวอ่อน เมื่อสุกสีน้ำตาล เมล็ดกลมแบนสีน้ำตาลดำเป็นมัน 5-12 เมล็ดต่อฝัก

ภาพที่ 48 พฤษภ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะดอก ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

พฤษภ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Albizia lebbek (L.) Benth.

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

Indian Walnut

ชื่อท้องถิ่น

ขาม ตืด มะรุมป่า พญากระบุง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูง 10-25 ม. ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก แกนช่อใบยาวถึง 15 ซม. บริเวณโคนมีต่อมรูปรี ขนาด 3 มม. ออกตรงข้ามกัน ใบรูปขอบขนานแกมสี่เหลี่ยมขนมเปี้ยกปุ่น กว้าง 1-2.5 ซม. ยาว 1.5-4 ซม. ดอกสีเขียวอ่อนปนเหลือง ออกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลายยอด ดอกรวมกันเป็นกลุ่ม ขนาด 4 ซม. ก้านช่วยาว 10 ซม. กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก เกสรผู้จำนวนมากยาว 2-4 ซม. ผลเป็นฝักแบน รูปขอบขนานปลายและโคนสอบ กว้าง 2 ซม. ยาว 12 ซม. เมื่อแก่จะแตกด้านข้าง

ภาพที่ 49 กระถิน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กระถิน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Leucaena leucocephala (Lam.) de Wit

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

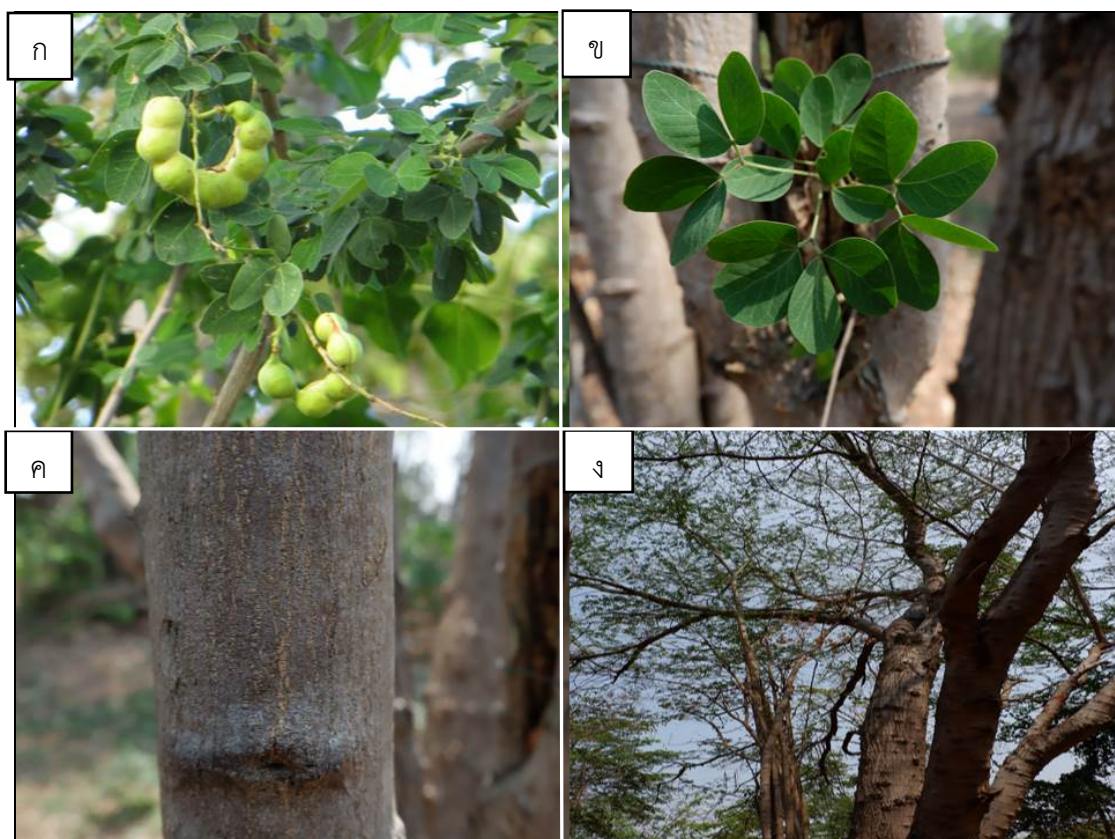
False koa

ชื่อท้องถิ่น

กระถินไทย กระถินบ้าน กระถินยักษ์ กะเล็ดโคก กะเล็ดบก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้น สูง 5-10 ม. แกนใบประกอบยาว 15-20 ซม. มีต่อมบนก้านใต้รอยต่อใบ ประกอบย่อยช่วงล่าง ใบประกอบย่อยมี 4-10 คู่ ยาว 5-10 ซม. ใบย่อยมี 5-20 คู่ รูปขอบขนานถึงรูปแถบ ยาว 0.6-2 ซม. โคนเบี้ยว แผ่นใบด้านล่างมีขน ช่อแบบช่อกระจุกแน่น แยกแขนงแบบช่อกระจุก ก้านช่อยาว 2-5 ซม. ช่อกระจุกเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 ซม. ดอกมีขนประปราย หลอดกลีบเลี้ยงยาวประมาณ 2.5 มม. ปลายจัก 5 แฉกขนาดเล็ก กลีบดอก 5 กลีบ รูปใบพาย ยาว 4.5-5 มม. เกสรเพศผู้ 10 อัน แยกกัน ยาว 0.8-1 ซม. อับเรณูมีขน รังไข่มีก้าน ก้านเกสรเพศเมียเรียวยาว ผักแบนรูปแถบ ยาว 15-20 ซม. มี 10-20 เมล็ด

ภาพที่ 50 มะขามเทศ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะขามเทศ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pithecellobium dulce (Roxb.) Benth

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

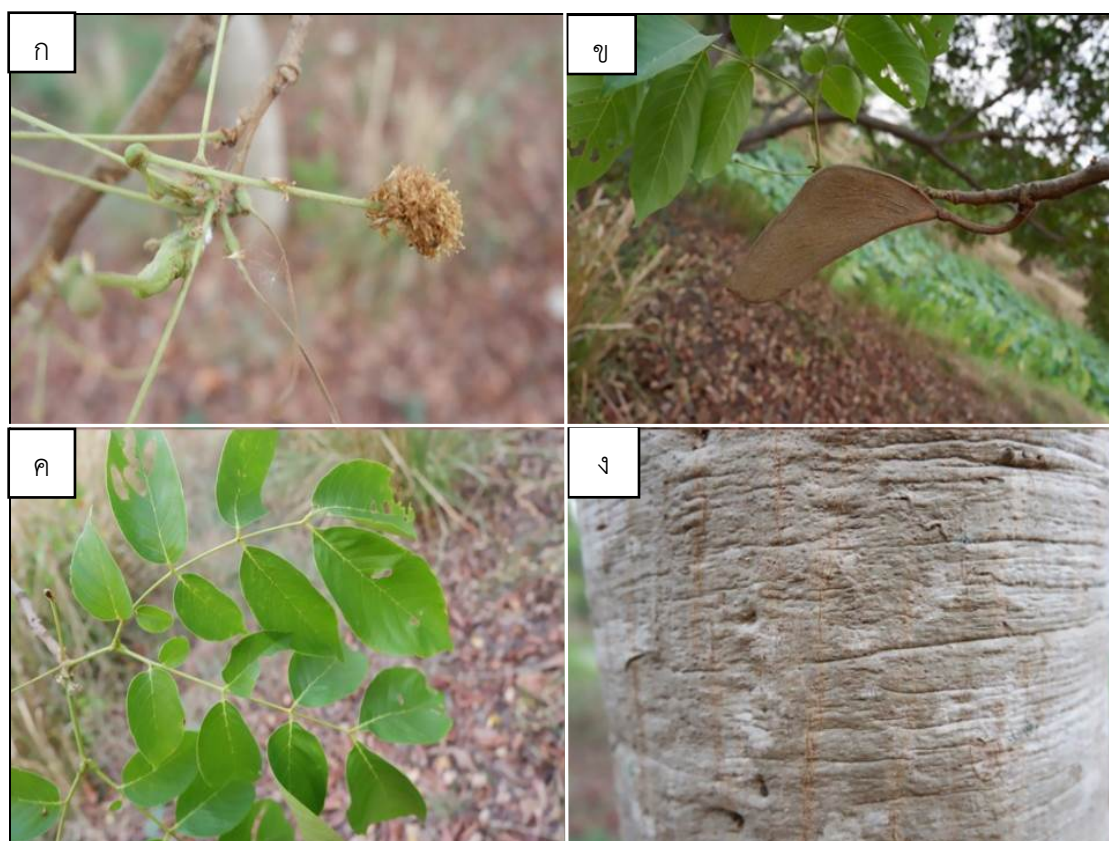
Manila tamarind

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 15 ม. เปลือกเรียบและมีหนาม ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ใบย่อยรูปไข่กลับหรือรูปรี กว้าง 0.5-2.5 ซม. ยาว 1.5-4.5 ซม. โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน ขอบใบเรียบ ขอบใบ 2 ข้างโค้งไม่เท่ากัน ผิวใบเรียบถึงมีขนเล็กน้อย ดอกช่อเกิดที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ สีเขียวแกมขาว ติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก ปลายกลีบมน เกสรเพศผู้จำนวนมาก ก้านชูอับเรณูเชื่อม ติดกันเป็นหลอด เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลฝักค่อนข้างแบนถึงทรงกระบอกมีรอยคอดตามแนวนอน และเปลือกนูนตามจำนวนเมล็ด ผลสดเป็นวงหรือเป็นเกลียวกว้าง 1-2 ซม. ยาว 5-15 ซม. เนื้อผลเมื่อแก่จัดสีชมพูหรือสีแดง

ภาพที่ 51 แดง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

แดง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Xylocarpus xylocarpa (Roxb.) W. Theob var. *xylocarpa*

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

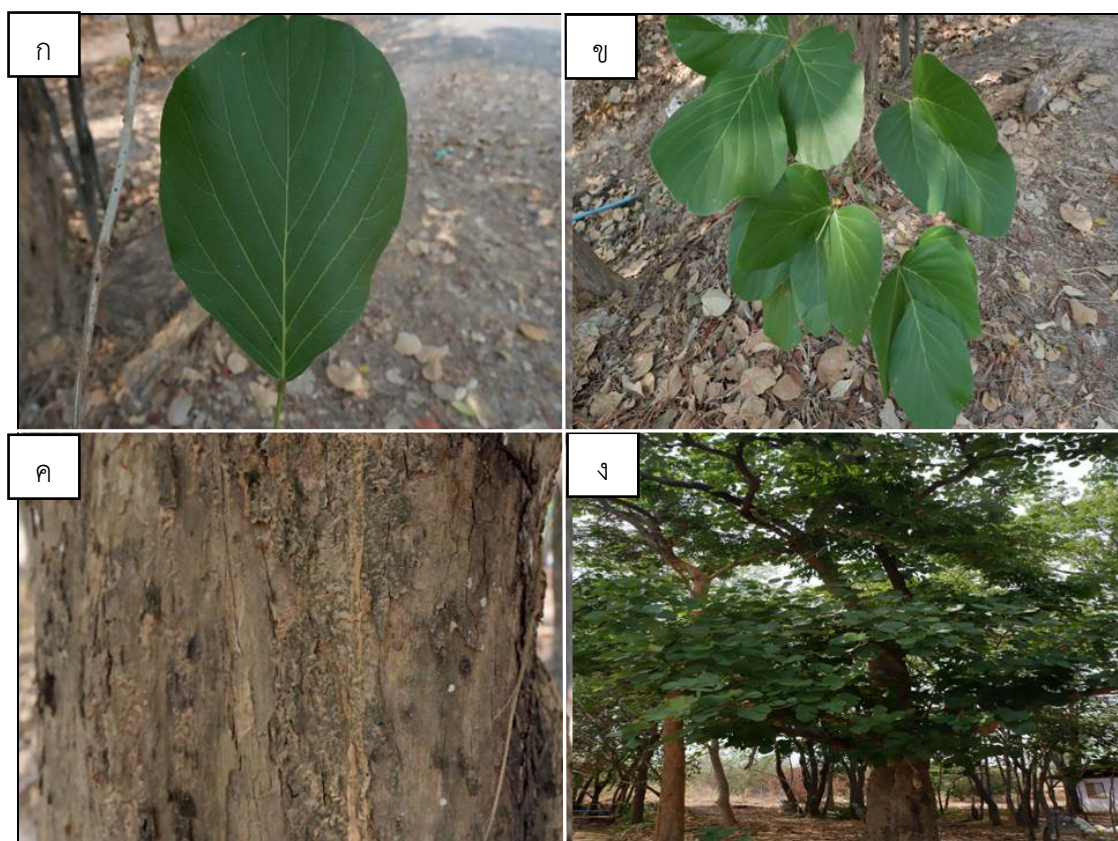
-

ชื่อท้องถิ่น

กร้อม คว้าย จะลาน จาลาน ตะกร้อม ไปรน์ ผ้าน เพี้ย สะกรอม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ถึง 25 เมตร ใบเป็นช่อแบบขนนกสองชั้น แต่ละช่อมีใบย่อย 4-5 คู่ ใบย่อยรูปไข่ หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมมน ฐานใบมักจะเบี้ยว ใบแก่ กลั้วยหรืออาจจะมีขนประปรายด้านท้องใบ ดอกเป็นช่อเรียงแน่นบนช่อกลมเดี่ยว ๆ หรือแตกกิ่งก้านเป็นกลุ่ม ๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางแต่ละช่อประมาณ 1.4 ซม. ก้านช่อดอกมีขนปกคลุมประปราย ดอกย่อยมีขนาดเล็กมีกลีบ 5 กลีบ สีเหลืองอ่อน เกสรผู้มี 10 อัน แยกจากกันเป็นอิสระ ผลเป็นฝักแบนรูปขอบขนานเรียวและโค้งงอที่ส่วนปลาย ยาว 7-10 ซม. สีน้ำตาลอมเทา แข็ง ผิวเรียบ ไม่มีก้าน เมื่อแก่ฝักจะแตกออกเป็น 2 ซีก ผนังของฝักที่ตกมักจะม้วนบิดงอ เมล็ดแบน มีจำนวนหลายเมล็ด

ภาพที่ 52 ทองกวาว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ทองกวาว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Butea monosperma (Lam.) Taub.

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ

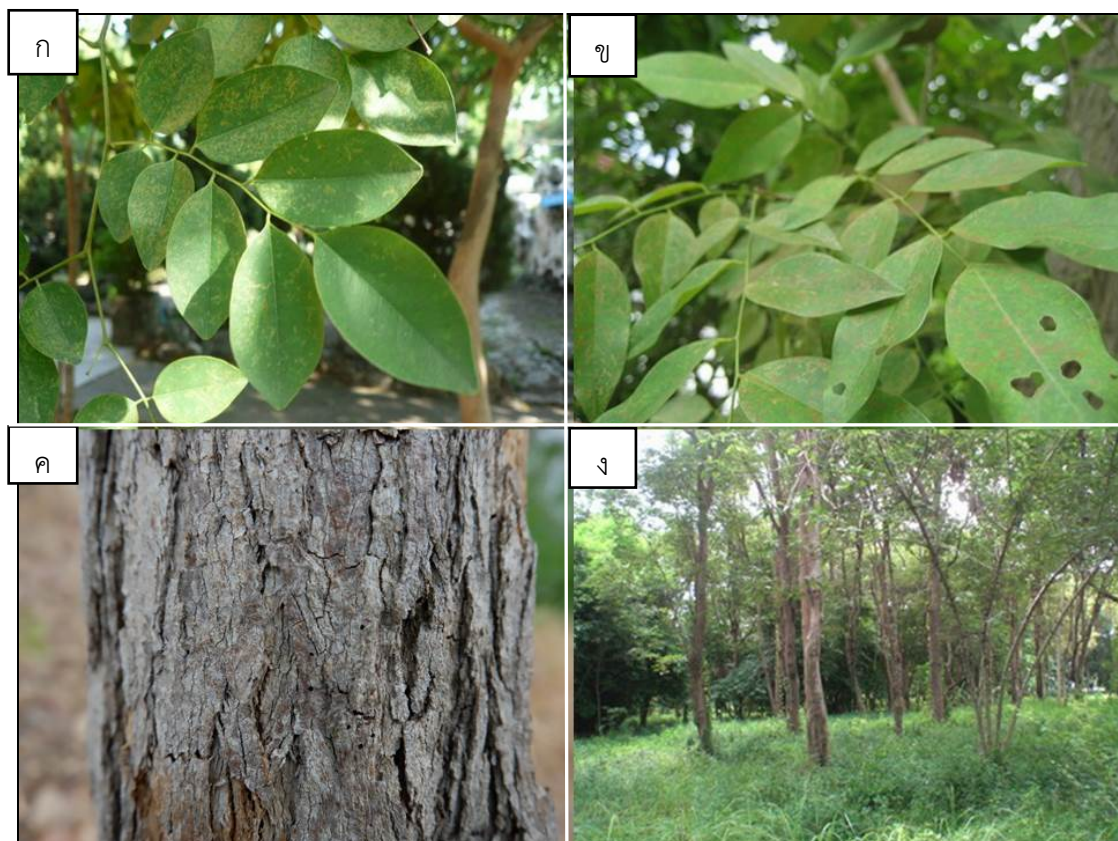
Bastard teak

ชื่อท้องถิ่น

กวาว ก้าว จอมทอง จ้า จาน ทองธรรมชาติ ทองตัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-15 เมตร ใบเป็นใบประกอบที่ออกจาก จุดปลายก้านเดียวกัน 3 ใบ ติดเรียงเวียนสลับ แน่นบริเวณปลายกิ่ง ใบย่อยรูปป้อม โคนเบี้ยว ปลายมน ลักษณะคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ใบกลางจะมีก้านใบยาวและใหญ่ที่สุด ดอกออกเป็นช่อ ตามกิ่งเหนือรอยแผลใบและตามปลายกิ่ง ส่วนฐานรองดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ดอกสีแสดที่เป็นสีเหลืองหายาก ลักษณะเป็นดอกถั่วขนาดใหญ่ ผล เป็นฝักแบน กว้างประมาณ 3.5 ซม. ยาวถึง 14 ซม. มีขนคลุมแน่น ภายในมีเมล็ดแบน ๆ

ภาพที่ 53 พะยุง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

พะยุง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dalbergia cochinchinensis Pierra

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ

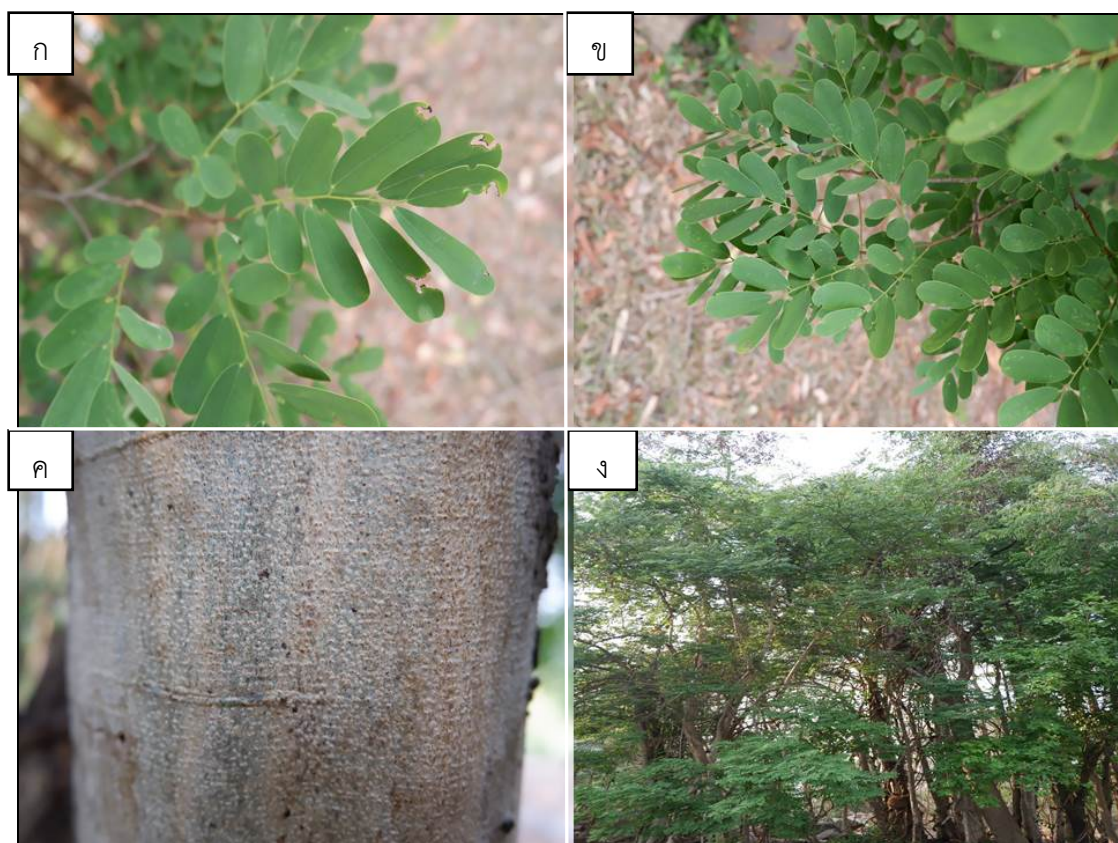
Siamese rose wood

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ผลัดใบช่วงสั้นๆ ลำต้นสูง 15-30 เมตร ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับ ใบย่อย 7-9 ใบ รูปไข่หรือรูปใบหอก กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลมเป็นติ่งหู โคนใบมนกว้าง ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกช่อแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายยอดหรือซอกใบใกล้ปลายยอด ช่อดอกตั้งขึ้น ยาว 10-20 เซนติเมตร กลีบดอกรูปดอกถั่ว สีขาวนวล มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ฝักรูปขอบขนานแบนบาง เกือบกลม กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 4-5 เซนติเมตร ตรงกลางมีกระเปาะหุ้มเมล็ด เมล็ดรูปไต สีน้ำตาลเข้ม 1-4 เมล็ด ต่อฝัก ผิวเมล็ดค่อนข้างมัน กว้างประมาณ 4 มม. ยาว 7 มม.

ภาพที่ 54 จันทน์

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

จันทน์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dalbergia nigrescens Kurz

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ

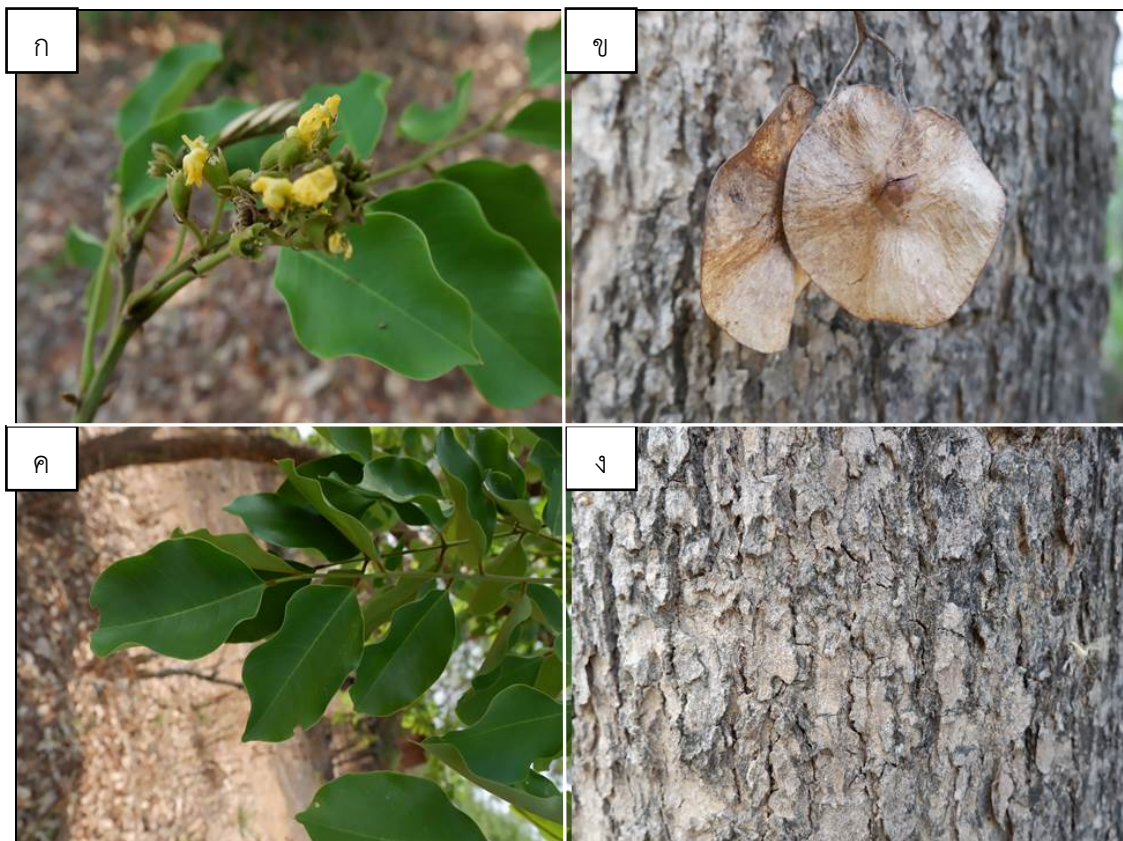
-

ชื่อท้องถิ่น

สนวน กระพี้ กระพี้โพรง ไช้บันชัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูง 15-30 ม. ลำต้นตั้งตรง กิ่งอ่อนมีขนกระจายทั่วไป ใบประกอบรูปขนนก เรียงสลับ ใบย่อย 9-13 ใบ รูปวงรีแกมขอบขนาน กว้าง 1-2 ซม. ยาว 1.5-4.5 ซม. หลังใบสีเขียวเข้ม ท้องใบมีนวล ดอกแทงช่อแยกแขนง ออกเป็นช่อสั้นๆ ที่ซอกใบและปลายกิ่ง รูปดอกถั่ว สีขาวครีม ผลเป็นฝัก รูปขอบขนานแบน ผิวเรียบ มี 1-3 เมล็ด เมื่อสุกมีสีดำ

ภาพที่ 55 ประดู่

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ประดู่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pterocarpus macrocarpus Kurz

วงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ

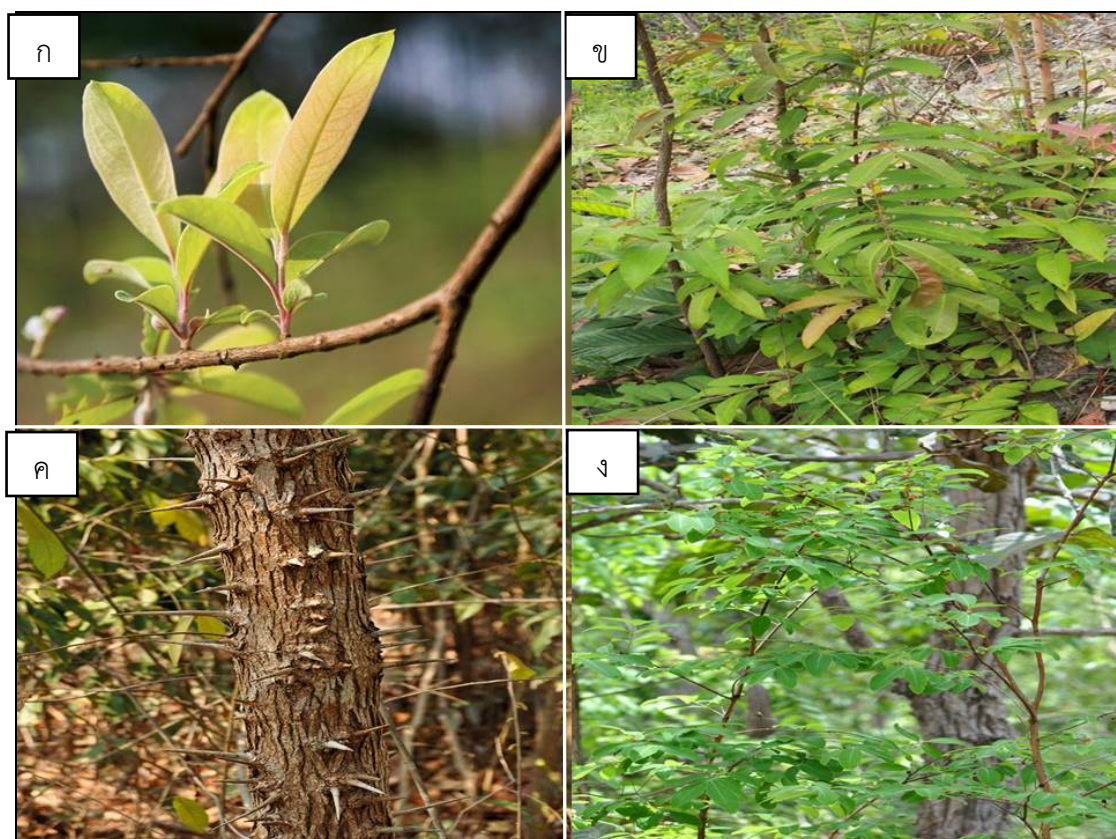
Burmese rosewood

ชื่อท้องถิ่น

ประดู่เสน จีตอง ฉะนอง ตู่ ตู่ป่า ตะเลอ เตอะเลอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ผลัดใบ ขนาดใหญ่ สูงถึง 20 เมตร เปลือกนอกสีน้ำตาลเทา หนา แตกหยาบ ๆ เป็นร่องลึก เรือนยอดรูปคล้ายทรงกระบอก ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 7-13 ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ผิวใบเกลี้ยง โคนใบกว้าง มนกลม และเรียวไปทางปลายใบ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ โกล่ยอด กลีบรองกลีบดอก 1-1.5 ซม. ผลเป็นแผ่นกลมแบน มีปีกโดยรอบ มีเมล็ดเดี่ยวอยู่กลางผล ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6-10 ซม. เมื่อแก่จะเป็นสีน้ำตาล

ภาพที่ 56 ต้วขน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะยอด ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ต้วขน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cratoxylum formosum (Jacq.) Benth & Hook. f. ex. Dyer

spp. Pruniflorum

วงศ์

HYPERICACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ต้วยาง ต้วเลือด ต้วเหลือง แต้ว แต้วหิน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 8-15 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ติดตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ รูปรีแกมรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานกว้าง 2-4.5 ซม. ยาว 3-13 ซม. ดอกสีชมพูอ่อนถึงแดง กลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นกระจุกตามกิ่ง ทั้งกลีบรองกลีบดอกและกลีบดอก มีอย่างละ 5 กลีบ ผลเป็นชนิดผลแห้งรูปรีๆ ยาวประมาณ 2 ซม. แข็งมีคราบสีน้ำตาลตามผิว ผลแก่จัดจะแตก้าออกเป็น 3 แฉก สีสน้ำตาล เมล็ดรูปขอบขนานเล็กๆ มีปีกโค้งๆ

ภาพที่ 57 ตั้วเกลี้ยง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะทั่วไป ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ตั้วเกลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cratoxylum cochinchinense (Lour.) Blume Yello com
wood

วงศ์

HYPERICACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ตั้วแดง ตั้วส้ม ตั้วใบเลื่อม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูงได้ถึง 25 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี รูปขอบขนานหรือรูปขนานแกมใบหอก กว้าง 2-3 ซม. ยาว 3-9 ซม. ดอกเดี่ยว หรือออกเป็นกระจุก 2 ดอก ตามซอกใบหรือปลายกิ่งมีกลิ่นหอม ขนาด 1 ซม. กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กว้าง 4-5 ซม. ยาว 6-7 มม. กลีบดอก 5 กลีบ แยกจากกัน ดอกมีสีส้มหรือสีส้มแดง รูปไข่กลับ กว้าง 3-5 มม. ยาว 8-10 มม. ผิวเกลี้ยง เกสรเพศผู้จำนวนมาก เชื่อมติดกันเป็น 3 มัด รังไข่เกลี้ยง ผลแห้งแตก กว้าง 8 มม. ยาว 1 ซม. เมล็ดมีปีก รูปไข่กลับ กว้าง 2.5-3 มม. ยาว 6-7 มม. ปีกแบนและบาง

ภาพที่ 58 กระบก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

กระบก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Irvingia malayana Oliv. A. W. Benn.

วงศ์

IRVINGIACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

กะบก จะบก บก มะมื่น มะลื่น หมากบก มื่น มักบก หมักลื่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 10-30 ม. ผลัดใบช่วงสั้นๆ ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดแน่นทึบ ทุกปลายยอดมีหูใบหุ้มเป็นรูปฝักดาบเรียวก้าง ใบ เป็นใบเดี่ยว รูปรีแกมหอก กว้าง 2.5-9 ซม. ยาว 8-20 ซม. เนื้อใบหนา ผิวเกลี้ยง โคนใบมน ปลายใบแหลมทู่ ขอบใบเรียบ ดอกสีขาวอมเขียว ขนาดเล็ก กลีบรองดอก 5 กลีบ ยาวเป็น 3 เท่าของกลีบรองดอก ปลายกลีบดอกจะม้วนออก เกสรผู้มี 10 อัน ผลรูปป้อมรี เมล็ดเดี่ยวมีเปลือกแข็ง ภายในมีเนื้อแบ่งสีขาว อัดแน่น

ภาพที่ 59 ชาเป็ย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ชาเป็ย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hymenopyramis parvifolia Moldenke

วงศ์

LAMIACEAE

ชื่อสามัญ

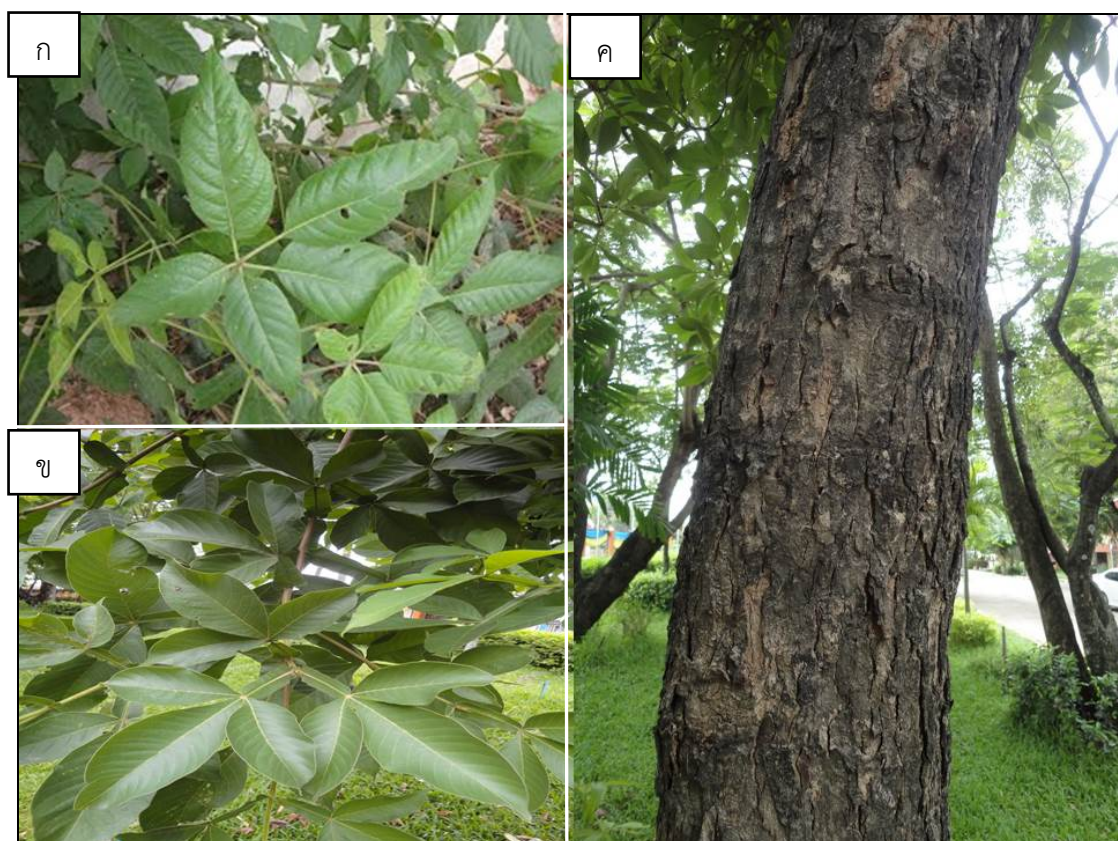
-

ชื่อท้องถิ่น

กระดุกกบ กงกาง กงกางเครือ กงเกง ขงเข็ง จะก้า จ้าเป็ย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาหรือไม้พุ่มรอเลื้อย ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ใบรูปรีหรือรูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ขนาด 2.5-8 x 5-12 เซนติเมตร ช่อดอกย่อยตั้งฉากกับแกนช่อดอก สีขาว กลีบเลี้ยงสั้นมากยาวไม่เกิน 1 มิลลิเมตร โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยขนาดเล็ก มีขนสีน้ำตาล ปลายเป็น 4 แฉก กลีบดอกขนาดเล็กมาก ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย ปลายแยกเป็น 4 แฉก ขนาดเท่าๆกัน ผลแบบแห้งแตก ค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 มิลลิเมตร มีขน มีกลีบเลี้ยงที่ขยายใหญ่เชื่อมติดกันเป็นถุงสี่เหลี่ยม กว้าง 1-1.8 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร

ภาพที่ 60 ตีนนก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น

ตีนนก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Vitex pinnata L.

วงศ์

LAMIACEAE

ชื่อสามัญ

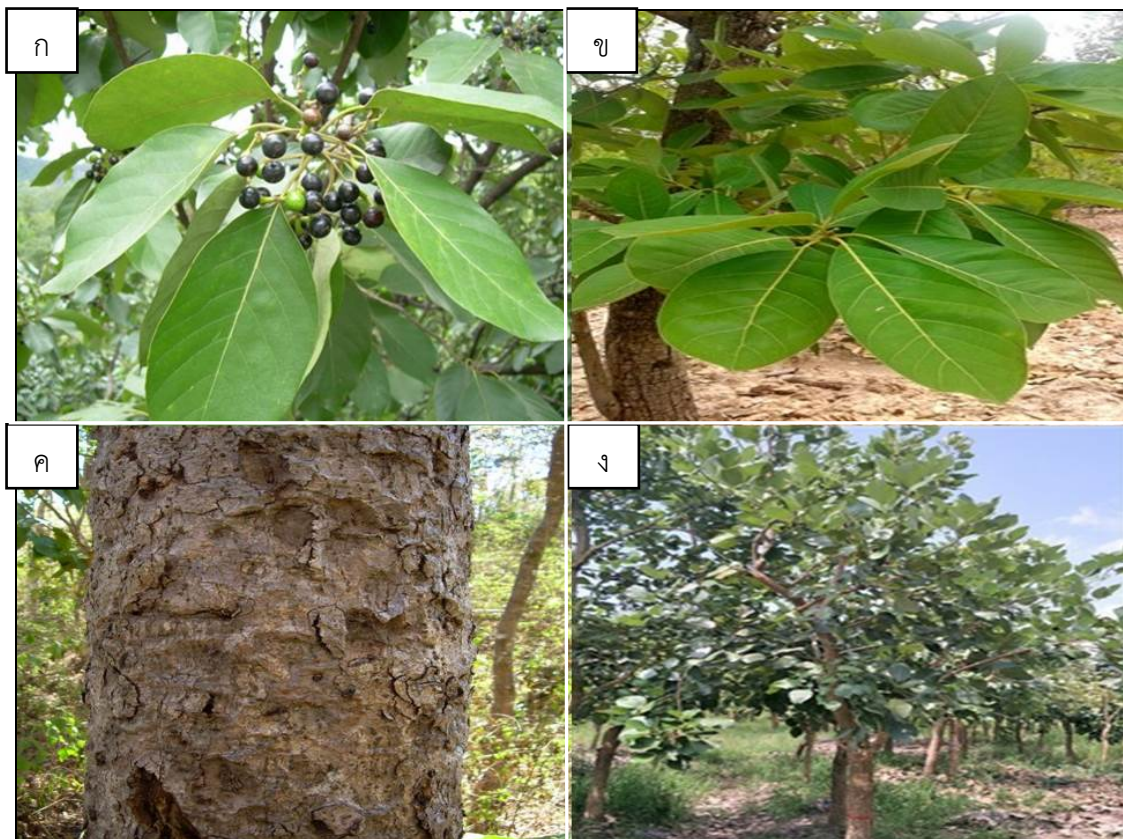
Malayan teak

ชื่อท้องถิ่น

กาสามปีก กะพุน ตะพุน กานน สมอกานน ไช้เนา โคนสมอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 5-10 เมตร **เปลือกต้น** สีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นสะเก็ดยาว **ใบ** ประกอบแบบฝ่ามือ ใบย่อย 3-5 ใบ ออกจากจุดเดียวกัน เรียงแบบตรงข้ามและตั้งฉาก ใบย่อยรูปใบหอกถึงรูปไข่แกมใบหอก กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 10-13 เซนติเมตร **ดอก** ช่อแบบช่อแยกแขนงออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 7-20 เซนติเมตร ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอก 5 กลีบ กลีบบนมี 4 กลีบ กลีบล่างมี 1 กลีบ สีน้ำเงินหรือสีม่วงอ่อน **ผล** เดี่ยว รูปทรงกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร มีเมล็ดเดี่ยวแข็ง มีกลีบเลี้ยงติดคงทน ผลแก่สีม่วงเข้มถึงสีดำ

ภาพที่ 61 หมื่นเหเมน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

หมื่นเหเมน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Litsea glutinosa (Lour.) C.B.Rob.

วงศ์

LAURACEAE

ชื่อสามัญ

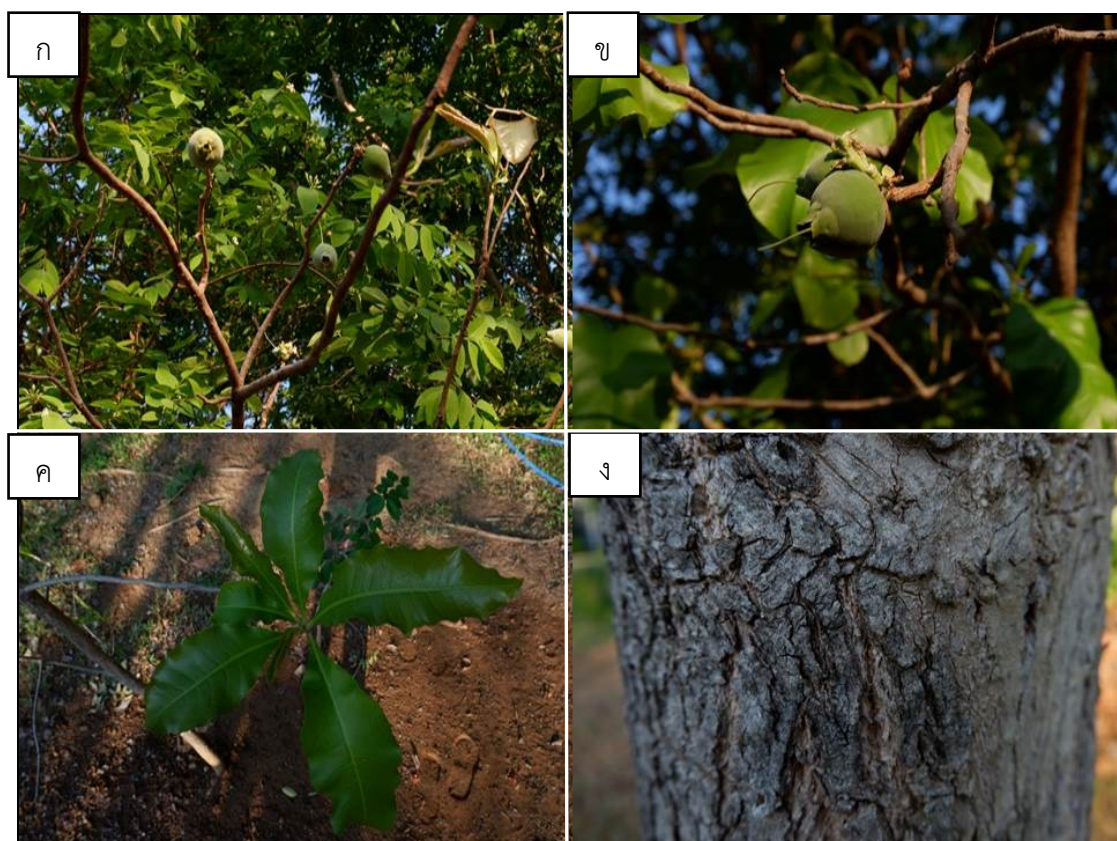
-

ชื่อท้องถิ่น

กำปรนบาย ดอกจุ่ม ตังสีไพร ทังบวน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 5-15 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดกลมทึบ เปลือกสีเทาอมน้ำตาล แตกเป็นร่องลึกและเป็นสันแหลม ใบเดี่ยว เรียงสลับ กิ่งก้านสีเทา รูปวงรีแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับ กว้าง 4-10 ซม. ยาว 7-20 ซม. ผิวใบด้านล่างมีขน ดอก ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ ดอกแยกเพศอยู่คนละต้นไม่มีกลีบรวมหรือมี 1-3 กลีบ ผล ผลสด รูปทรงกลม ขนาด 5-7 มม. เมื่อสุกสีม่วงเข้ม

ภาพที่ 62 กระโดน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

กระโดน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Careya arborea Roxb

วงศ์

LECYTHIDACEAE

ชื่อสามัญ

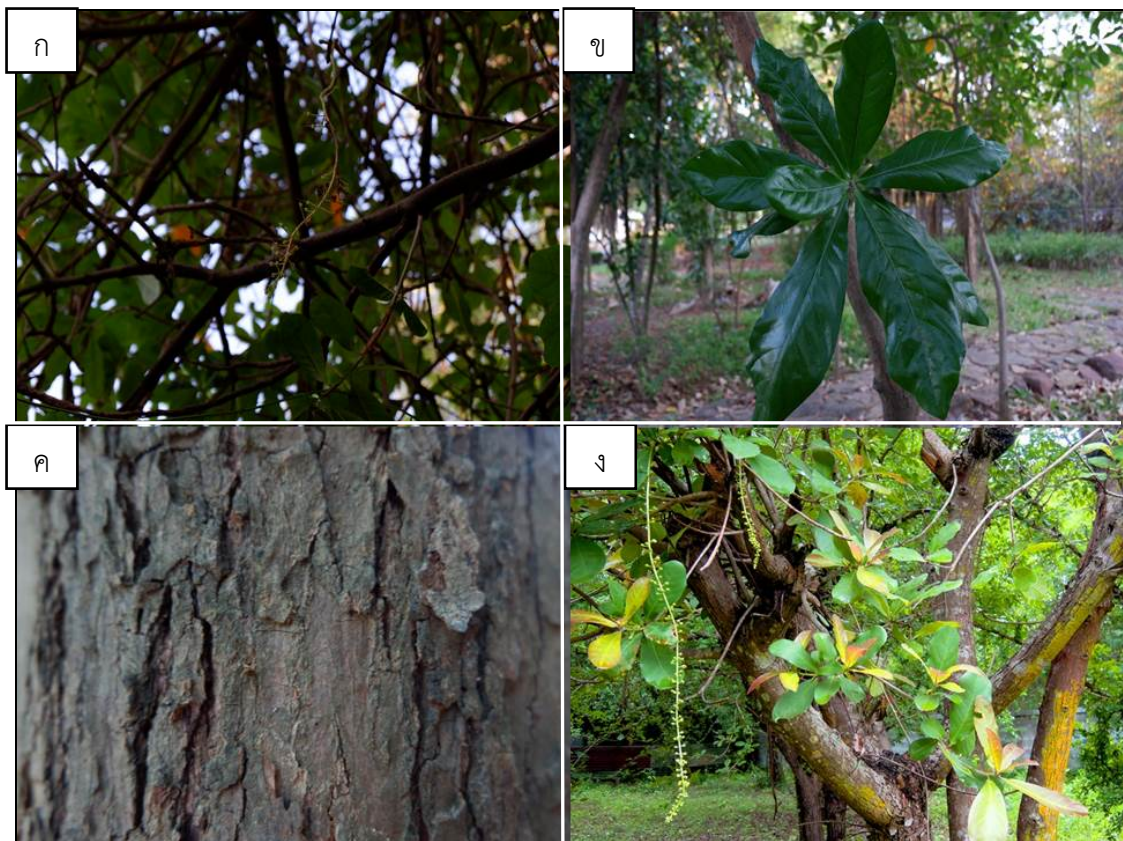
Wild guava

ชื่อท้องถิ่น

กระโดนโคก กระโดนบก ปุย ปุยกระโดน ปุยขาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับเวียนเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปไข่กลับ กว้าง 15-25 เซนติเมตร ยาว 30-35 เซนติเมตร ช่อแบบกระจับ สั้นมาก มี 2-6 ดอก ออกตามปลายกิ่งที่ไม่มีใบ ดอกลักษณะคล้ายเป็นดอกเดี่ยว กลีบดอก 4 กลีบ รูปขอบขนาน แยกกัน ปลายกลีบและขอบกลีบสีเขียวอ่อนโคนกลีบสีชมพู กลีบดอกยาวประมาณ 1-5 นิ้ว โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูประฆัง ร่วงง่าย ดอกบานกลางคืน และมักร่วงตอนเช้า ผลสดมีสีเขียวพอสุกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ภายในผลมีเมล็ดเป็นจำนวนมาก เมล็ดแบน เป็นรูปไข่ สีน้ำตาลอ่อน กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 63 จิก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

จิก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Barringtonia acutangula (L.) Gaertn.

วงศ์

BARRINGTONIACEAE

ชื่อสามัญ

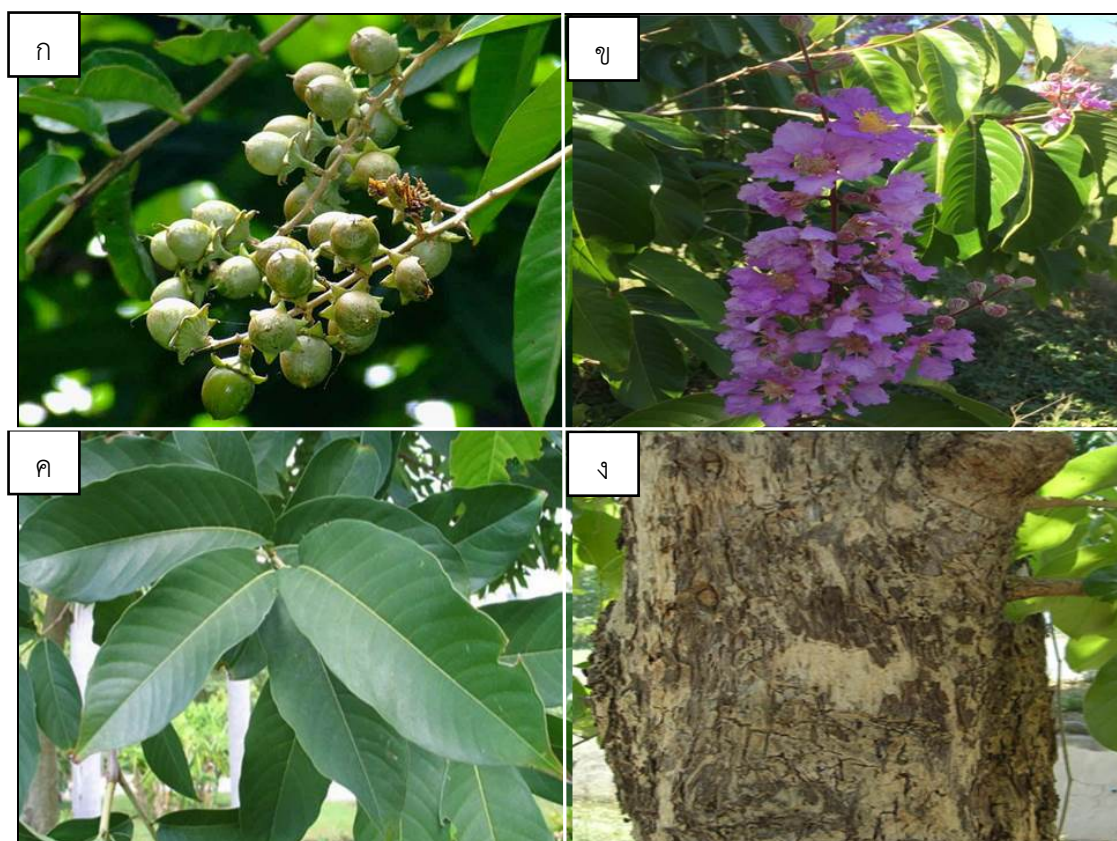
-

ชื่อท้องถิ่น

จิกนา กระโดนทุ่ง กระโดนน้ำจิกนา กระโดนทุ่ง กระโดนน้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 6-8 เมตร ใบ รูปไข่กลับ หอกกลับ หรือรูปรี กว้าง 3-8 ซม. ยาว 6-16 ซม. ปลายใบหุบ โคนใบสอบ ดอกสีชมพูแกมแดง ออกเป็นช่อห้อยลงจากปลายกิ่ง ยาวประมาณ 30 ซม. กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นท่อสั้น ๆ รูปสี่เหลี่ยม ปลายแยกเป็น 4 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน และติดกับกลีบดอก ผล รูปสี่เหลี่ยม กว้าง 1-3 ซม. ยาว 2-6 ซม. ปลายตัดภายในมีเมล็ดเดียว

ภาพที่ 64 อินทนิลน้ำ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะดอก ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

อินทนิลน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lagerstroemia speciosa (L.) Pers.

วงศ์

LYTHRACEAE

ชื่อสามัญ

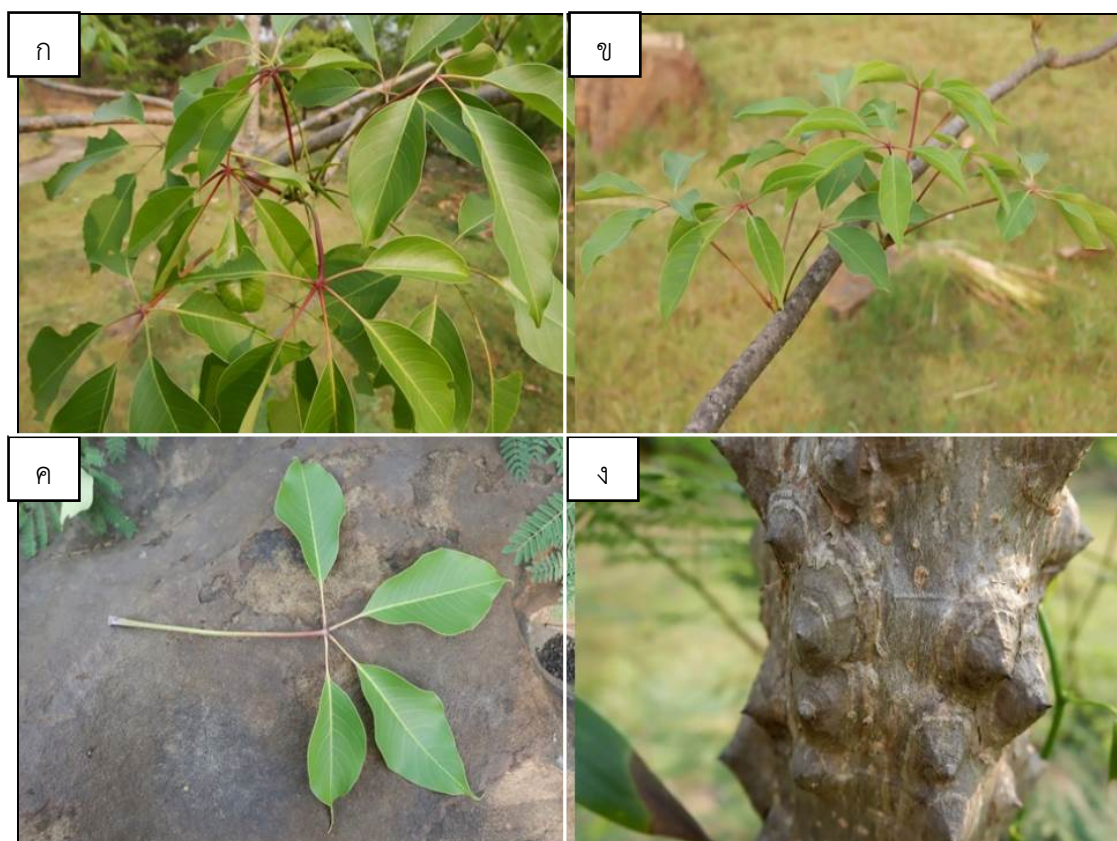
Pride of India

ชื่อท้องถิ่น

ตะแบกอินเดีย อินทนิล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นผลัดใบ สูง 10-25 ม. เรือนยอดแผ่กว้าง คลุมต่ำ เปลือกค่อนข้างเรียบ มีรอยด่างเป็นดวงสีขาว ใบเรียงตรงข้ามหรือเกือบตรงข้าม ใบเดี่ยวรูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง 6-10 ซม. ยาว 11-26 ซม. ปลายใบแหลมเป็นติ่งเล็ก โคนใบกลมหรือมน ดอกสีม่วงสด ม่วงปนชมพู หรือชมพู ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 5.0-7.5 ซม. กลีบเลี้ยงรูปถ้วย มีสันนูนตามยาวเห็นชัดเจน และมีขนสั้นประปราย กลีบดอกบาง ขอบย้วย เกสรเพศผู้จำนวนมาก ผลเกือบกลม ผิวเกลี้ยง ยาว 2-3 ซม. ผลแห้งแตกตามยาว 6 พู เมล็ดมีปีกจำนวนมาก

ภาพที่ 65 จ้าวป่า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

จ้าวป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bombax anceps Pierre.

วงศ์

BOMBACACEAE

ชื่อสามัญ

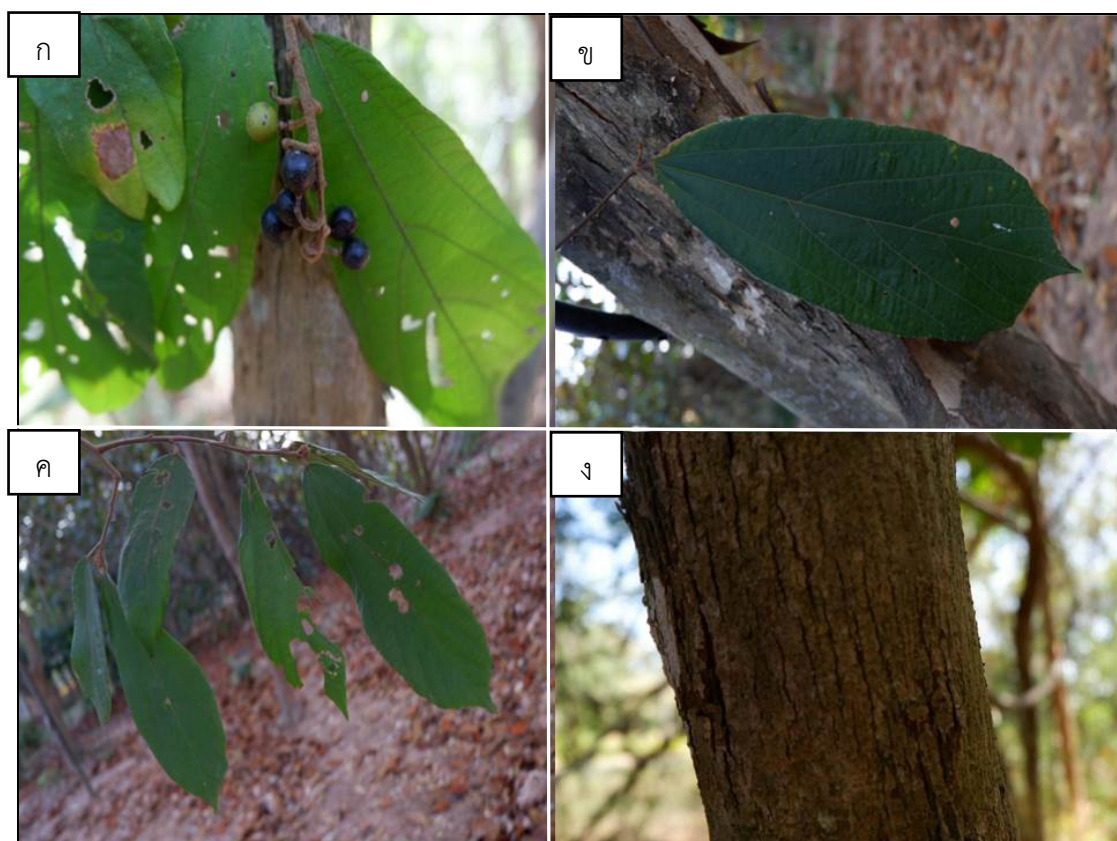
-

ชื่อท้องถิ่น

นุ่นป่า จ้าวป่าดอกขาว จ้าวดอกขาว ไกร จ้าวผา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น ผลัดใบ สูงถึง 30 เมตร **ใบ** ประกอบแบบนิ้วมือ เรียงสลับเวียนเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง ใบย่อย 5-7 ใบ แผ่นใบรูปใบหอกหรือรูปไข่ กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ก้านใบย่อยยาว 0.5-1.8 เซนติเมตร ก้านใบรวมยาว 10-17 เซนติเมตร ก้านใบรวมยาวเท่าๆกับใบย่อย **ดอก**เดี่ยว มีขนาด 6.5-8 เซนติเมตร สีขาวครีมแกมม่วง ออกเป็นกลุ่ม 2-4 ดอก กระจายทั่วเรือนยอดที่กำลังผลัดใบ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง มี 2-4 พู สีเขียวสด เชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยบนฐานดอกที่แข็ง **ผล**รูปทรงกระบอกยาว หรือรูปกระสวย แห้งแล้วแตกตามรอยตะเข็บ

ภาพที่ 66 พลับพลา

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

พลับพลา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Microcos tomentosa Sm.

วงศ์

MALVACEAE

ชื่อสามัญ

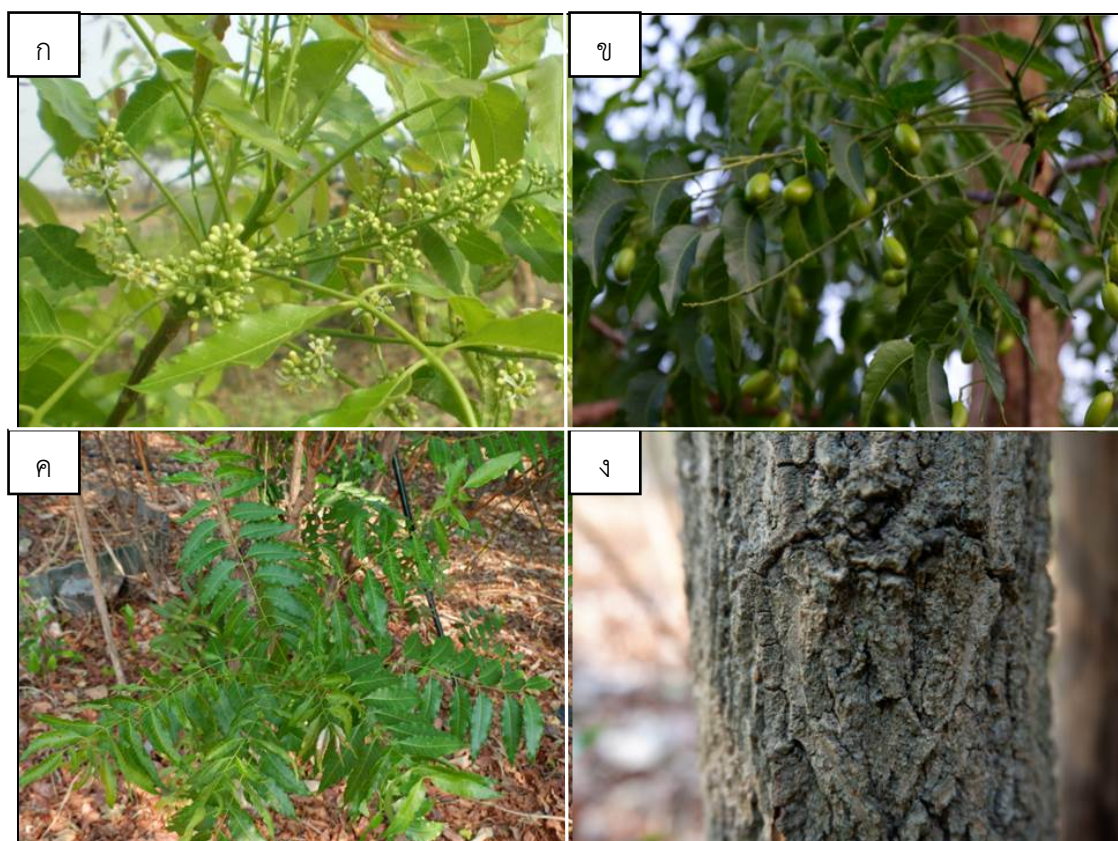
-

ชื่อท้องถิ่น

กะปกะปู ค่อม พลา ลาย สากกะเบือดง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูงถึง 20 เมตร ผลัดใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน รูปรีแกมรูปไข่กลับหรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ขนาด 3-8x8-17 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม สันฐานใบมน ผิวใบทั้งสองด้านมีขนรูปดาวสีน้ำตาลปกคลุม ขอบใบจักฟันเลื่อยถึงเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ 4-6 เส้น ดอกสีเหลือง ออกเป็นช่อแยกแขนง ที่ซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปช้อน กลีบดอก 5 กลีบ รูปสามเหลี่ยม เกสรเพศผู้จำนวนมาก ก้านชูอับเรณูมีขน ปลายเกสรถึง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม มีขนหนาแน่น มี 2-4 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 2 เม็ด ผลสดแบบมีเนื้อ เมล็ดเดี่ยว ทรงกลมแกมไข่กลับ ผลสุกสีม่วงดำ ผิวมีขนรูปดาวหรือเกลี้ยง เมล็ดรูปไข่

ภาพที่ 67 สะเดา

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

สะเดา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Azadirachta indica A. Juss.

วงศ์

MELIACEAE

ชื่อสามัญ

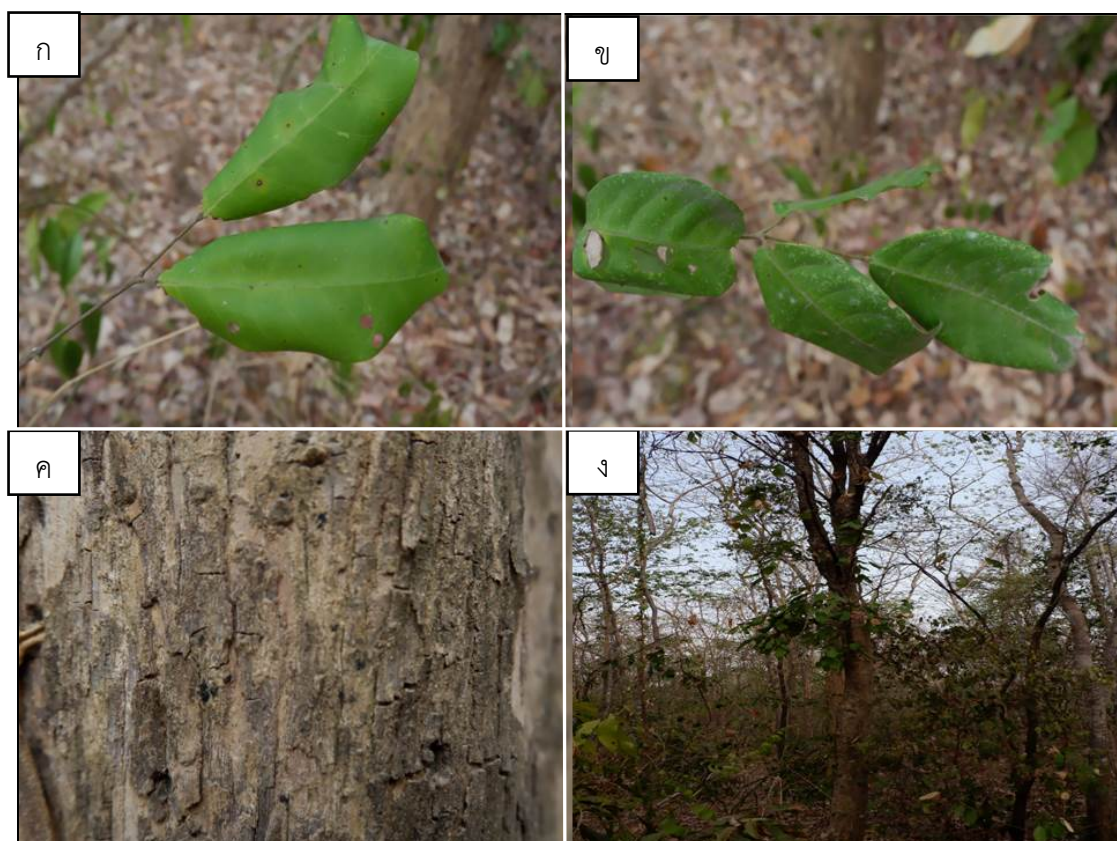
Neem

ชื่อท้องถิ่น

กะเดา สะเลียม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 10-20 เมตร เปลือกสีน้ำตาลหรือเทาปนดำ ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ใบย่อย ออกตรงข้าม รูปไข่หรือรูปใบหอก ขอบใบหยัก ปลายแหลม ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสีขาวหรือสี เหลืองอ่อน กลีบเลี้ยง สีเขียว กลีบดอก สีขาว 5 กลีบ ผลแบบเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปรี ผิวเกลี้ยง ยาว 1-2 ซม. กว้างประมาณ 1 ซม.

ภาพที่ 68 คัดลิน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

คัดลิน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Walsura trichostemon Miq.

วงศ์

MELIACEAE

ชื่อสามัญ

-

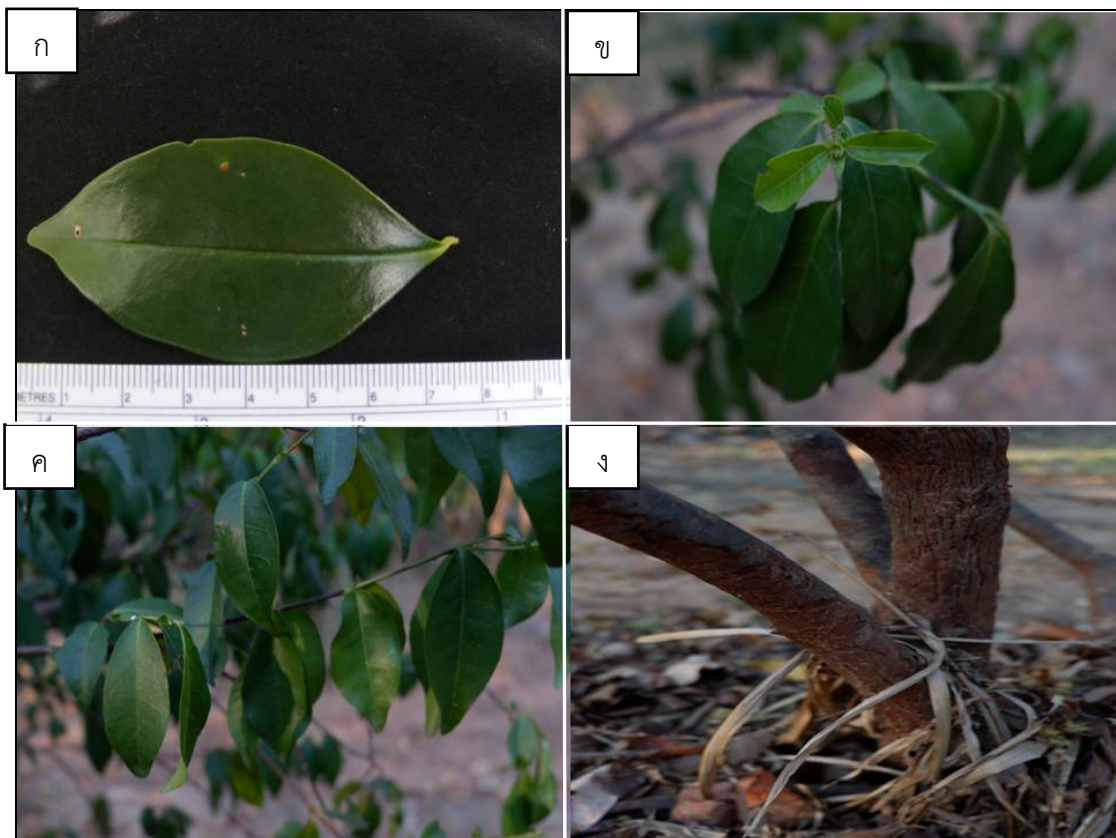
ชื่อท้องถิ่น

แก้วลาว ขี้ฮ้าย ลำไยป่า มะค่าลิน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีความสูงประมาณ 5-12 เมตร ใบมีใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อยจำนวน 3 ใบ กษณะใบย่อยเป็นรูปรีแกมรูปขอบขนานถึงรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก ปลายใบเรียวแหลม ส่วนโคนใบสอบ ผิวใบด้านบนสีเขียว ส่วนท้องใบสีอ่อนกว่า ดอกออกดอกเป็นช่อแบบแยกแขนงตามปลายกิ่ง มีขนสั้นสีน้ำตาลอ่อน ๆ ดอกกััดลินมีขนาดเล็ก มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบมีขนาดเล็กมาก ลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมและมีขนสั้น ส่วนกลีบดอกมี 5 กลีบ เป็นสีขาวนวล ลักษณะกลีบดอกเป็นรูปขอบขนานปลายมน มีความยาวประมาณ 6 เท่าของกลีบเลี้ยง ผลมีลักษณะกลม เมื่อสุกผลจะเป็นสี

เหลือง มีขนสั้นสีน้ำตาลอ่อนๆ ภายในผลมีเมล็ด 1 เมล็ด โดยเมล็ดมีลักษณะกลม มีเยื่อนุ่มๆ หุ้มเมล็ดอยู่

ภาพที่ 69 พลองเหมือด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

พลองเหมือด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Memecylon edule Roxb.

วงศ์

MELASTOMATACEAE

ชื่อสามัญ

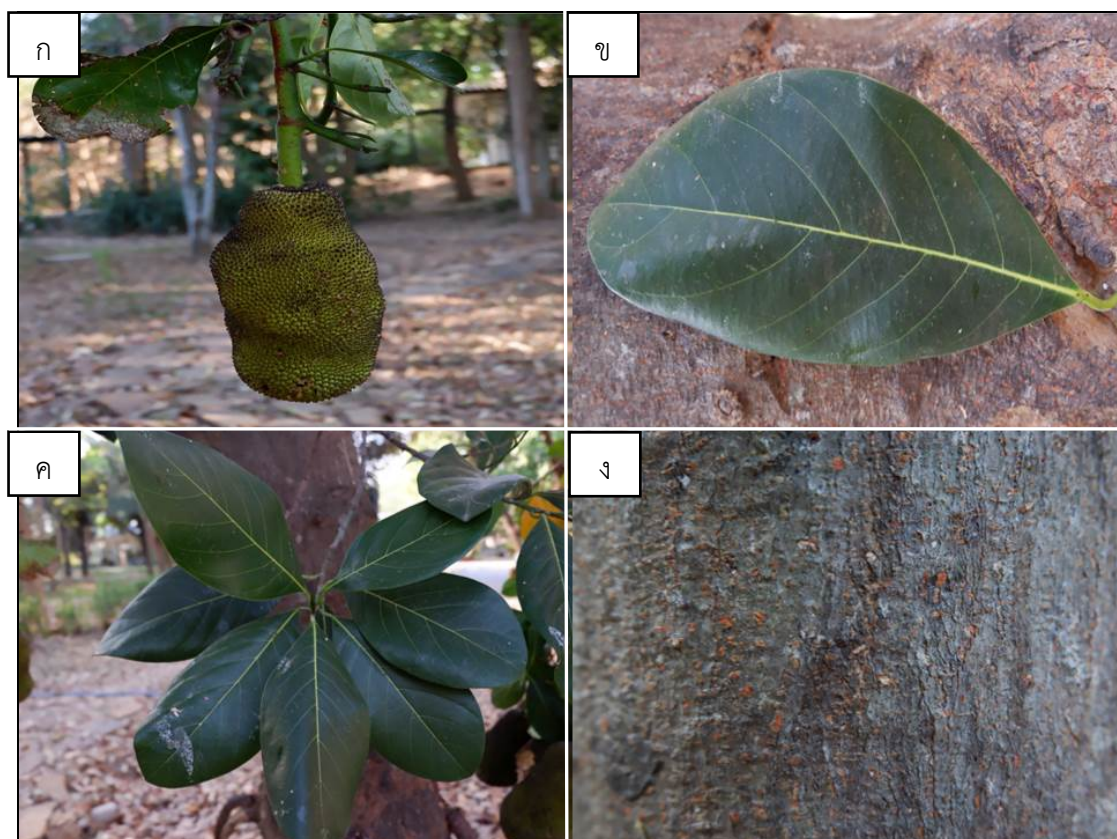
-

ชื่อท้องถิ่น

พลองดำ เหมียด เหมือดแ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 2-5 ม. ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 1.5-4 ซม. ยาว 2.5-6 ซม. ดอกช่อดอกเป็นกระจุก มีดอกย่อย 2-8 ดอก ออกตามซอกใบหรือตามข้อที่ใบร่วงไปแล้ว ดอกสีขาวอมม่วง กลีบดอก 4 กลีบ ฐานดอกรูปถ้วย สีเขียว ผล ผลมีเนื้อ หนึ่งถึงหลายเมล็ด เมื่อสุกสีม่วงเข้มถึงดำ

ภาพที่ 70 ขนุน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ขนุน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Artocarpus heterophyllus Lam.

วงศ์

MORACEAE

ชื่อสามัญ

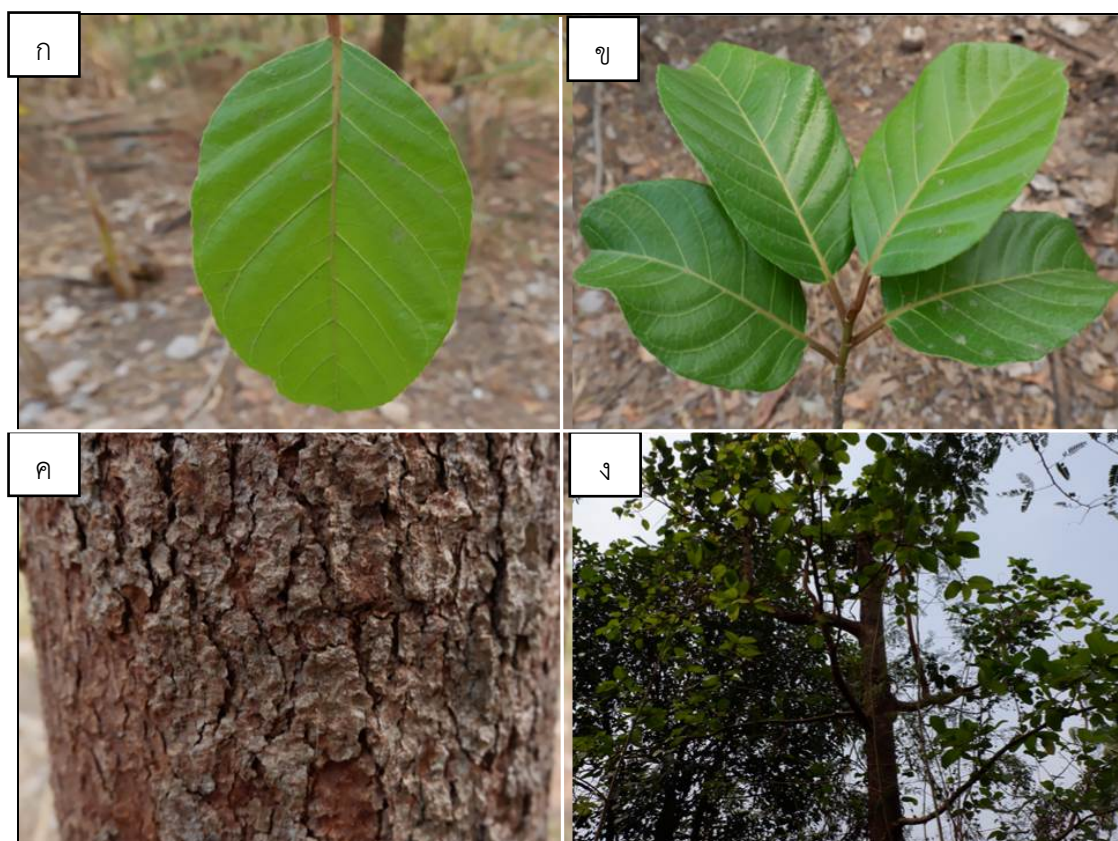
Jack Fruit Tree

ชื่อท้องถิ่น

มะหนูน หมักหมี่ หมากกลาง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น ขนาดใหญ่ สูง 15-30 ม. ทรงพุ่มรูปทรงกระบอก มีน้ำยางสีขาวข้นคล้ายน้ำมันทุกส่วนของลำต้น ใบเรียงสลับ ใบเดี่ยว รูปรี ขนาดกว้าง 5-8 ซม. ยาว 10-15 ซม. โคนใบมน ปลายใบหู่ถึงแหลม เนื้อใบหนามันเหมือนแผ่นหนัง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกช่อแบบช่อเชิงลด ดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้เรียกว่า "ส่า" มักออกตามปลายกิ่ง ดอกเพศเมียจะออกตามกิ่งใหญ่และตามลำต้น ยอดเกสร เพศเมียเป็นหนามแหลม ผลรวมมีขนาดใหญ่ ส่วนของเนื้อที่รับประทานเจริญมาจากกลีบดอก ส่วนข้างคือกลีบเลี้ยง

ภาพที่ 71 หาด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

หาด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Artocarpus Lacucha Roxb. Ex. Buchi_Ham

วงศ์

MORACEAE

ชื่อสามัญ

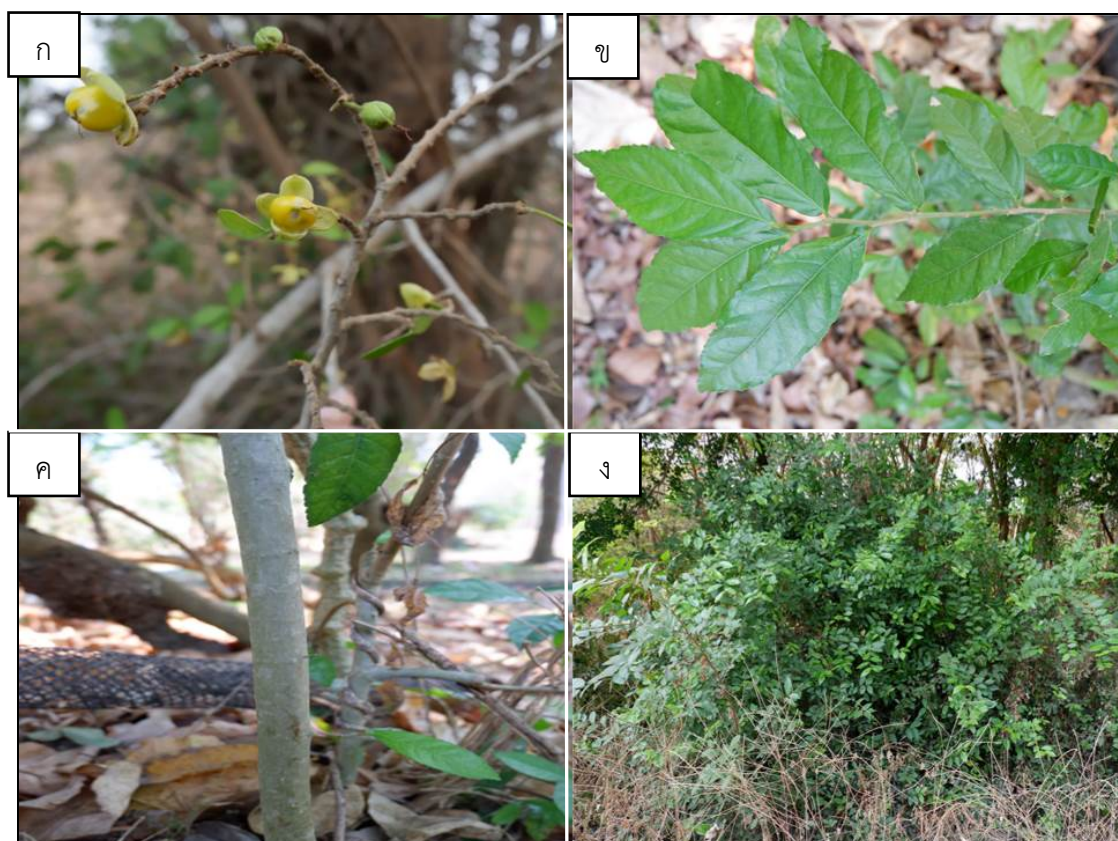
Monkeg Jack

ชื่อท้องถิ่น

มะหาด มะหาดใบใหญ่ หาดขนุน ปวักหาด ขนุนป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 15-25 เมตร ไม้ผลัดใบ **ใบ**เดี่ยวเรียงแบบสลับระนาบเดียว รูปไข่หรือรูปขอบขนานขนาด 25-30 × 15-20 ซม. ใบแก่สีเขียวเข้ม **ดอก**เป็นช่อกลมแน่นสีเหลืองหม่นถึงชมพูอ่อนแบบช่อกระจุก ดอกแยกเพศร่วมต้น ช่อดอกตัวผู้กลม ช่อยาว 0.8-2 ซม. ออกเป็นช่อเดี่ยวที่ซอกหรือช่วงล่างของกิ่งก้าน โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด กลีบเลี้ยงมี 2 พู ลึก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ช่อดอกตัวเมียรูปไข่หรือรูปขอบขนาน มีสีเหลืองอ่อน ออกตามกลีบช่วงบน กว้าง 0.8-1.2 เซนติเมตร ยาว 1.2-2.3 เซนติเมตร **ผล**สดมีเนื้อ เป็นผลรวมรูปร่างบิดเบี้ยว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-8 ซม. ก้านผลยาว 1.2-3.8 ซม. สีเหลืองหรือส้ม ผลแก่สีเหลืองปนน้ำตาล

ภาพที่ 72 ช่อย

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ช่อย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Streblus asper Lour.

วงศ์

MORACEAE

ชื่อสามัญ

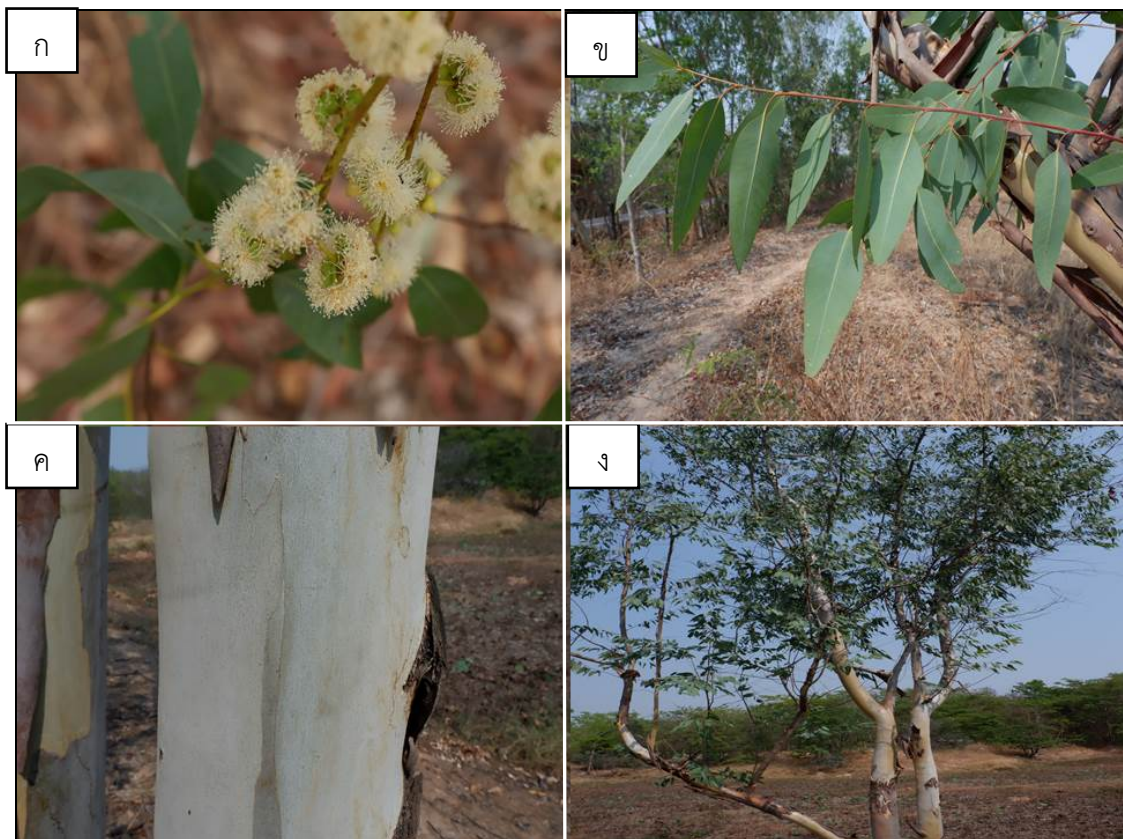
Tooth bursh tree

ชื่อท้องถิ่น

กักไม้ฝอย ส้มพอ สะโยเส่ สะนาย ตองชะเหน่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงไม่เกิน 10 ม. เปลือกขรุขระ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่กลับหรือรูปรี กว้าง 2-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. โคนสอบ ขอบใบหยัก ดอกสีเหลืองแกมเขียว ออกเป็นช่อสั้นที่ซอกใบ ดอกย่อยขนาดเล็กมาก แยกเพศ ดอกเพศผู้อยู่รวมเป็นช่อกลม ก้านดอกสั้น ดอกเพศเมียมีจำนวน 2 ดอกต่อช่อ ก้านดอกยาว ผลเป็นผลสด ทรงกลม เมื่อสุกสีเหลือง ฉ่ำน้ำ มีกลีบรองดอกสีเขียวหุ้มผล

ภาพที่ 73 ยูคาลิปตัส

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ยูคาลิปตัส

ชื่อวิทยาศาสตร์

Eucalytus camaldulensis Dehnh.

วงศ์

MYRTACEAE

ชื่อสามัญ

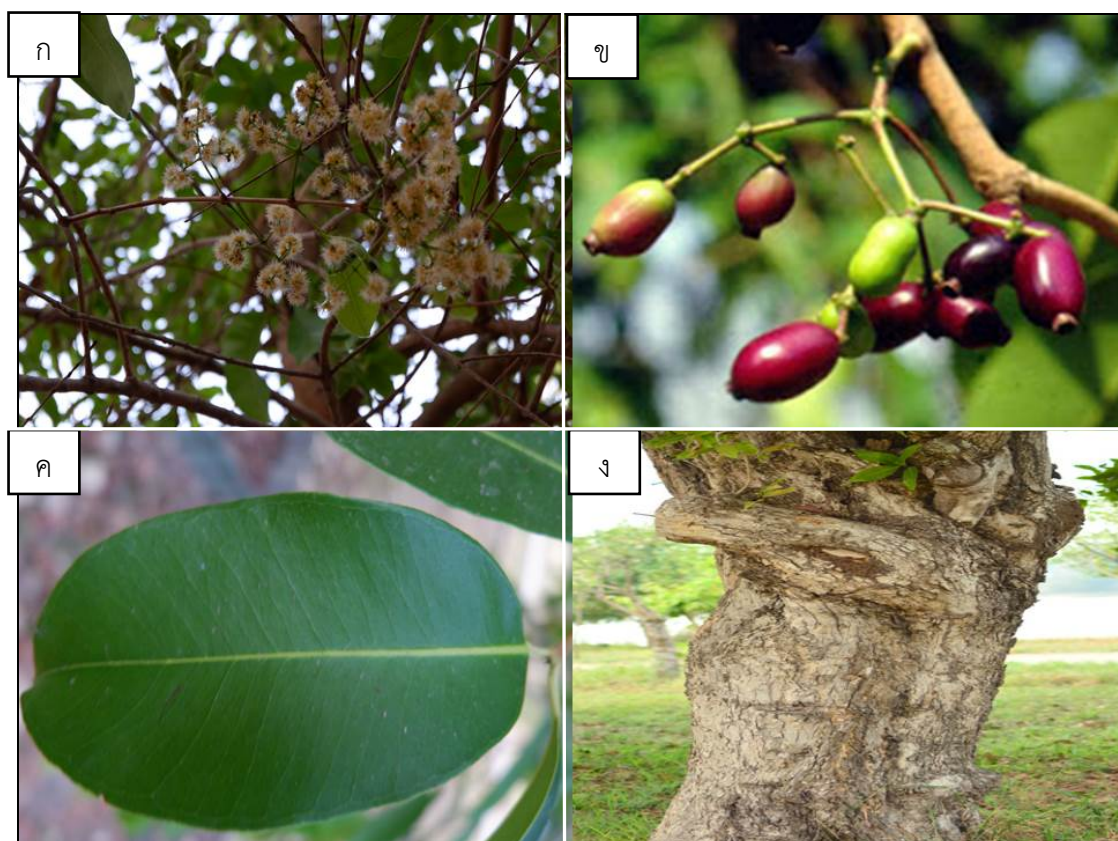
Eucalytus

ชื่อท้องถิ่น

ยูคะลิปต์ ยูคา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 15-30 ม. ไม้ผลัดใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปเคียวโค้ง กว้าง 2-4 ซม. ยาว 15-20 ซม. ปลายและโคนใบแหลม สีเขียวอมเทาเงินหรือมีนวลสีขาวและมองเห็นเส้นกลางใบชัดเจนทั้งสองด้าน ใบมีน้ำมัน หอมระเหย ก้านใบยาว 2-4 ซม. ดอกสีขาวนวล ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่นรูปช่อที่ช่อใบ โกล่ปลายกิ่ง ดอกย่อย 5-7 ดอก ดอกมีกาบรูปกรวย ห่อหุ้ม ไม่มีกลีบเลี้ยง ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้สีขาวนวลจำนวนมาก เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 3.5-4.5 ซม. ผลแห้งแตก เกิดจากฐานรองดอกรูปกรวยหงายหรือคล้ายลูกข่าง ขนาด 0.8-1 ซม. เมื่อสุกสีน้ำตาลแตกด้านบนเป็น 4 ส่วน ให้เมล็ดออกมา เมล็ดทรงกลม สีน้ำตาลเข้ม

ภาพที่ 74 หว้า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

หว้า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Syzygium cuml (L.) Skeels

วงศ์

MYRTACEAE

ชื่อสามัญ

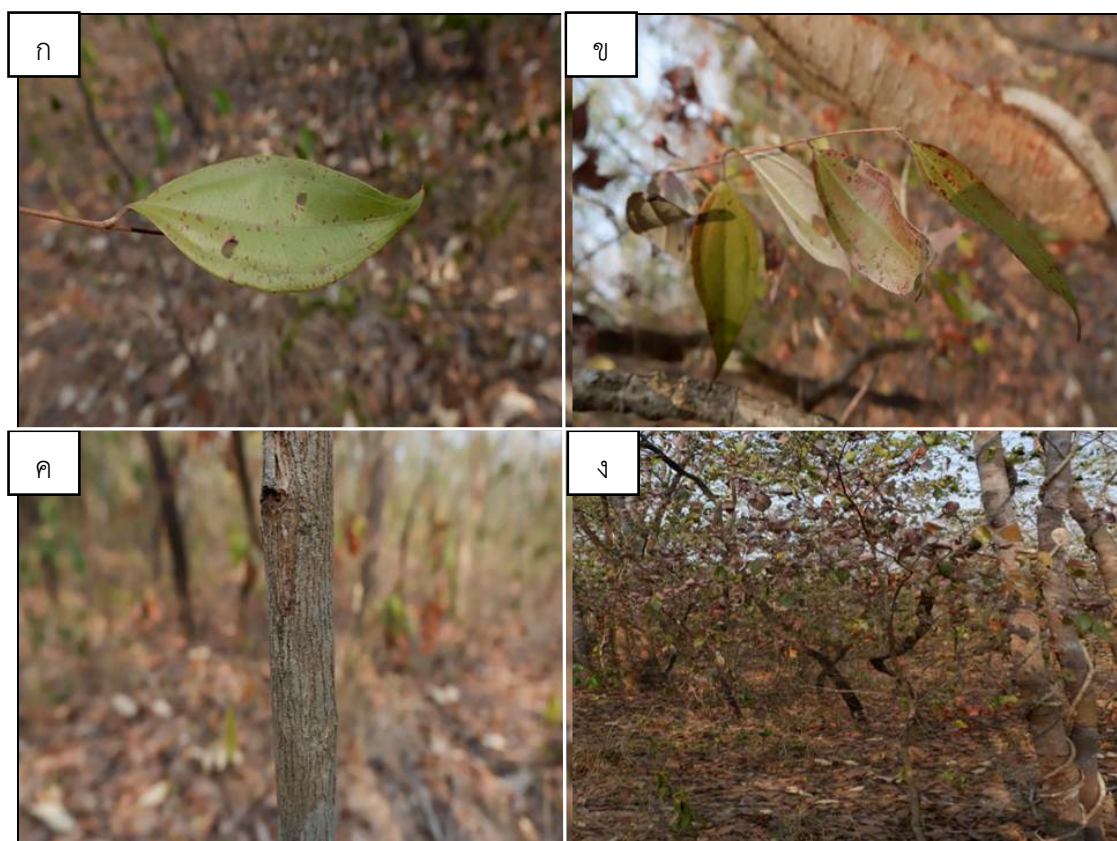
Black Plum

ชื่อท้องถิ่น

หำซี่แพะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูง 10-35 ม. ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี กว้าง 3-7 ซม. ยาว 8-14 ซม. เส้นขอบใบปัด เส้นใบ 19-30 คู่ ก้านใบยาว 0.6-3 ซม. ดอกสีขาวหรือสีเหลืองอ่อนออกเป็นช่อที่ซอกใบหรือปลายยอด แกนช่อยาว 4.5-10 ซม. ฐานรองดอกรูปกรวย ขนาด 0.2-0.5 ซม. กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ รูปกลมมน เกสรผู้จำนวนมาก ผลเป็นผลสด รูปรีแกมรูปไข่ ฉ่ำน้ำ สีม่วงดำ ผิวมัน ขนาดประมาณ 1 ซม.

ภาพที่ 75 พลองแก้มอัน

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

พลองแก้มอัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Rhodamnia dumetorum (DC.) Merr. & L. M. Perry

วงศ์

MYRTACEAE

ชื่อสามัญ

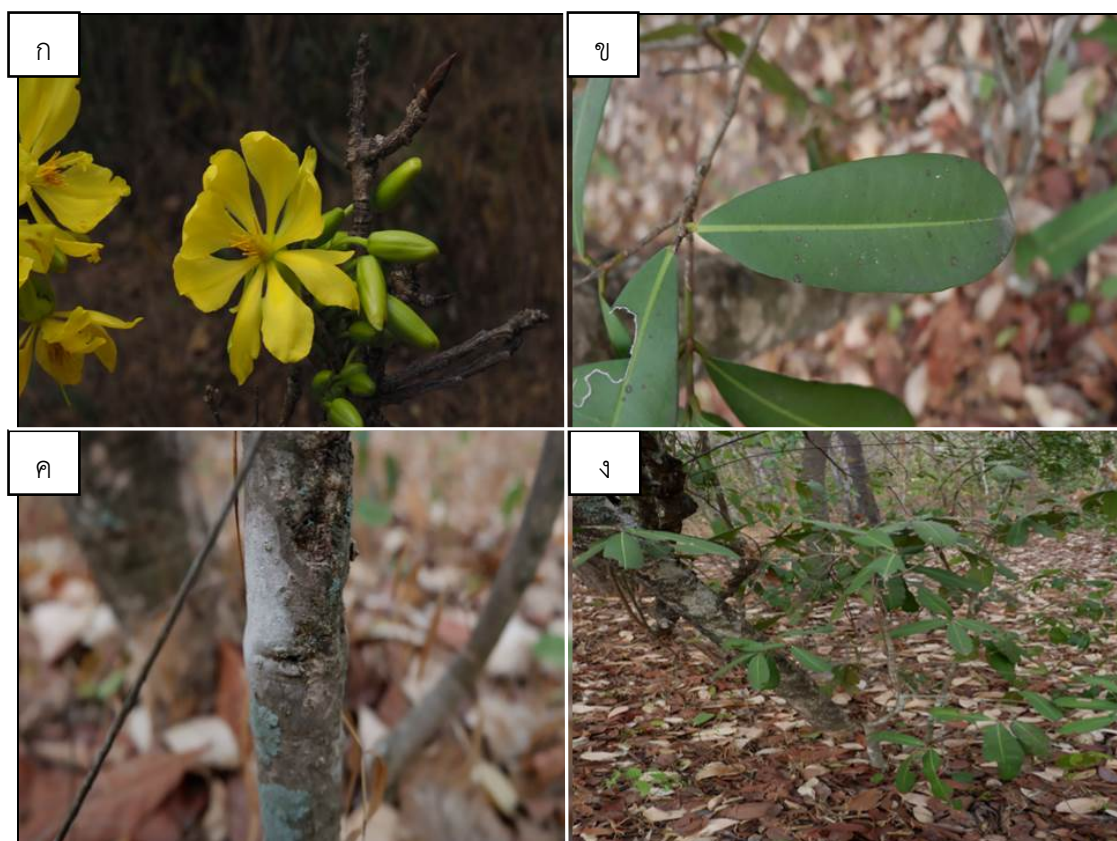
-

ชื่อท้องถิ่น

กันถั่วย พลดหม้อ พลองชี้ได้ พลองชี้อัน พลองเสม็ด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม หรือไม้ต้นขนาดเล็ก ลำต้นตั้งตรง สูงได้ถึง 15 เมตร **ใบ**เดี่ยวออกตรงข้าม ใบรูปไข่หรือรูปรีแคบหรือรูปหอก กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร **ดอก**ช่อ ออกตามง่ามใบ หรือเกือบปลายยอด ตาดอกรูปลูกแพร์ขนาด 7×3.5 มิลลิเมตร ก้านช่อยาว 1 เซนติเมตร อาจมี 1-3 ดอก หรือเป็นกระจุกช่อ ดอกขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาว มี 5 กลีบ รูปไข่กลับ ขนาด 6 มิลลิเมตร ด้านนอกมีขนสีขาว กลีบเลี้ยง 5 กลีบ **ผล**รูปทรงเกือบกลม สีเขียวแดง เมื่อสุกสีม่วงดำ ขนาดประมาณ 8×6 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม

ภาพที่ 76 ช้างน้าว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ช้างน้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Ochna integerrima (Lour.) Merr.

วงศ์

OCHNACEAE

ชื่อสามัญ

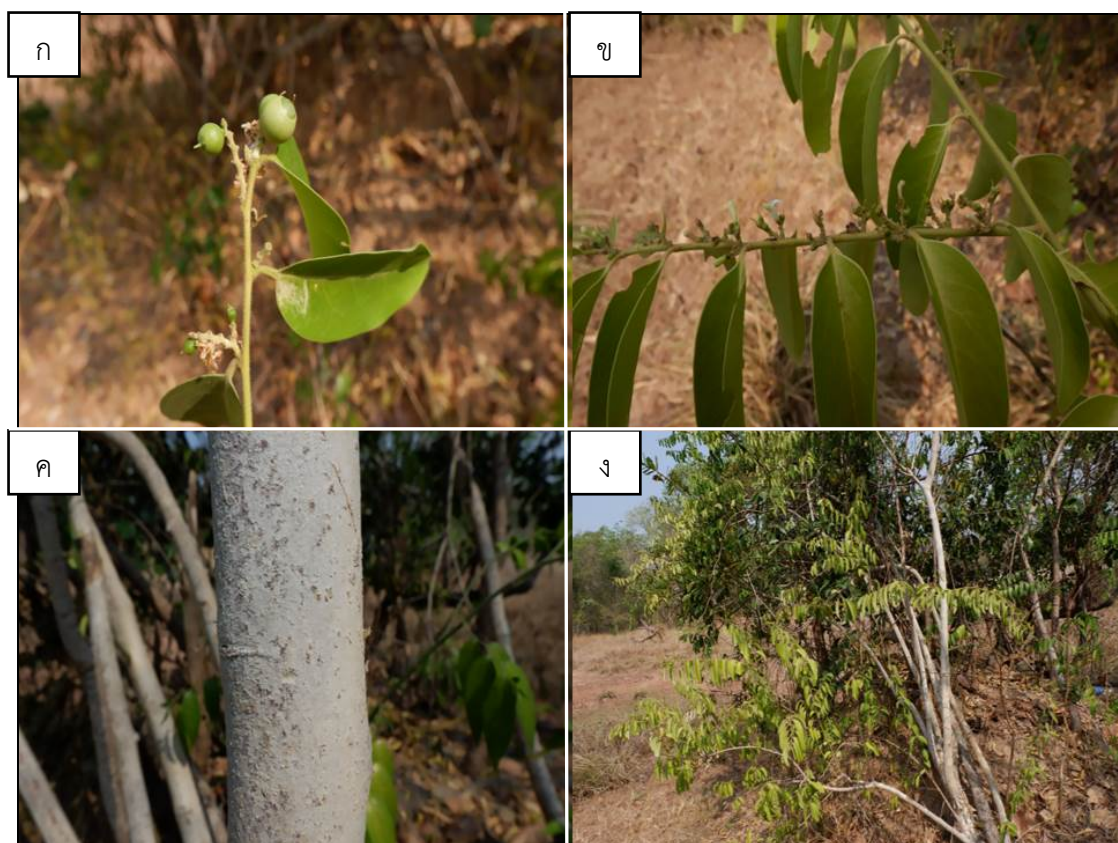
-

ชื่อท้องถิ่น

กำลังช้างสาร ขมิ้นพระต้น ช้างโน้ม ช้างโหม ตานเหลือง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มถึงไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 1-8 ม. ลำต้นคดงอ มีกิ่งก้านต่ำ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ หรือรูปใบกอก กว้าง 4-7 ซม. ยาว 8-20 ซม. ขอบใบหยักคล้ายซี่เลื่อย เนื้อใบเนียนเกลี้ยง ดอกสีเหลืองขนาดผ่าศูนย์กลาง 3-4 ซม. ออกเป็นช่อกระจุกสั้นๆ ตามปลายกิ่งและง่ามใบใกล้ยอด กลีบรองดอก 5 กลีบ จะคงอยู่และเปลี่ยนเป็นกลีบผลสีแดงคล้ำ กลีบดอก 5-10 กลีบ หลุดร่วงง่าย เกสรผู้จำนวนมาก ผล ค่อนข้างกลม ขนาดประมาณ 1 ซม. สีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีดำผิวมัน

ภาพที่ 77 น้ำใจใคร่

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

น้ำใจใคร่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Olax psittacorum (Lam.) Vahl

วงศ์

OLACACEAE

ชื่อสามัญ

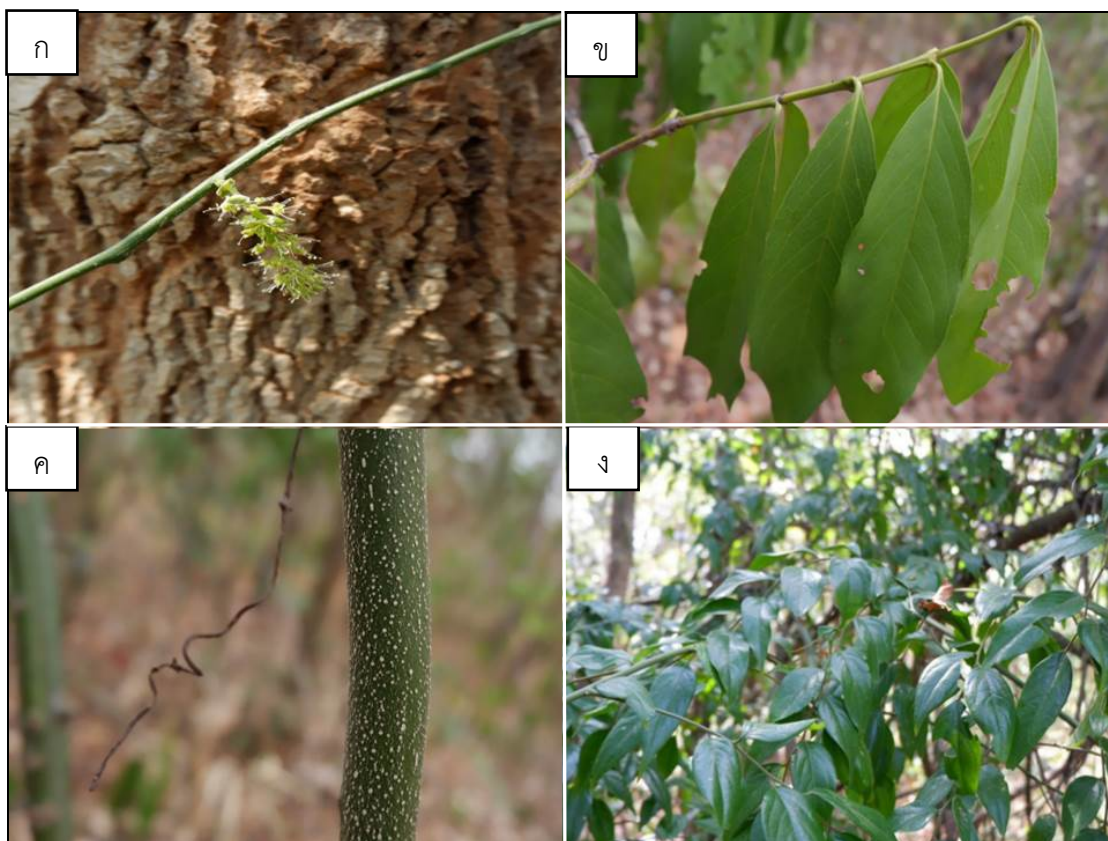
-

ชื่อท้องถิ่น

กระดอออก กระเดาะ กระเดาะอาจึง กระทกรกระทอก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย ลำต้นมักมีหนามสั้น ๆ กิ่งอ่อนมีขน ใบเดี่ยวเรียงสลับระนาบเดียว รูปไข่หรือแกมรูปขอบขนาน ยาว 2-9.5 ซม. แผ่นใบส่วนมากมีขนสั้นนุ่มทั้งสองด้าน ช่อดอกแบบช่อกระจุกหรือแยกแขนงสั้น ๆ ตามซอกใบ มี 1-3 ช่อ ยาว 0.5-3.5 ซม. ใบประดับขนาดเล็ก ร่วงเร็ว ก้านดอกยาว 1-2 มม. กลีบเลี้ยงเชื่อมกันที่โคน ปลายแยก 4-5 แฉกไม่ชัดเจน ยาวประมาณ 1 มม. ขยายในผล กลีบดอก 3 กลีบ สีขาวครีม รูปใบหอกหรือรูปแถบ ผลสดผนังชั้นในแข็ง รูปรีกว้างเกือบกลม ยาว 1-1.5 ซม. สุกสีเหลืองหรืออมส้ม กลีบเลี้ยงหุ้มเกินกึ่งหนึ่ง

ภาพที่ 78 นางจุ่ม

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

นางจุ่ม

ชื่อวิทยาศาสตร์

ansjera rheede J. F. Gme

วงศ์

OPILIACEAE

ชื่อสามัญ

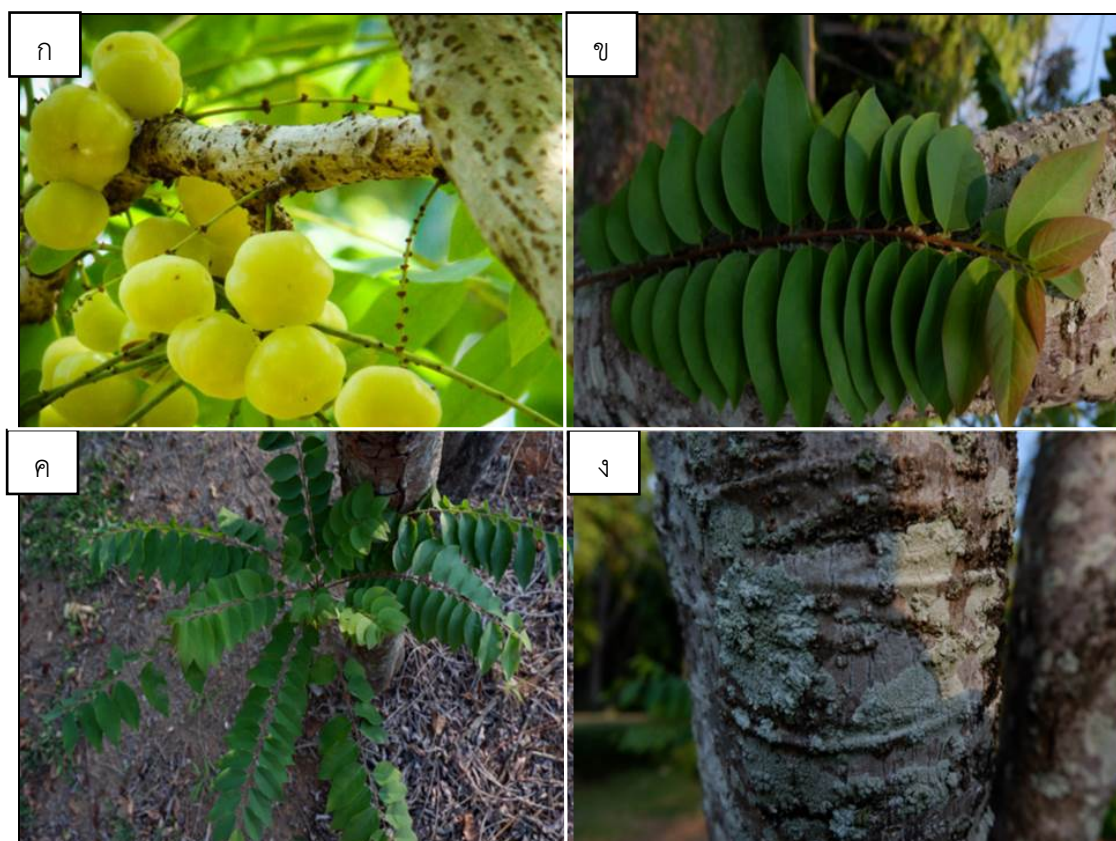
-

ชื่อท้องถิ่น

มะนาวป่า ผักหวานดง นมสาว ตาไก่หิน นางจอง เหมือนคน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย เนื้อแข็ง สูงได้ถึง 8 เมตร **ใบ** เดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน แผ่นใบรูปไข่ รูปใบหอก หรือรูปรี กว้าง 1.5-5 เซนติเมตร ยาว 3-13 เซนติเมตร **ช่อดอก** ยาวแบบช่อเชิงลด สีเหลืองอมเขียว ออกเป็นช่อตามซอกใบ 1-4 ช่อ แต่ละช่อยาว 1.3-4 เซนติเมตร และมี 8-16 ดอกต่อช่อ ก้านช่อดอกยาว 1-3 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ **ผล** แบบผลสดเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปกลมรี ขนาดเล็ก กว้าง 7-9 มิลลิเมตร ยาว 10-13 มิลลิเมตร โคนและปลายมน สีเขียว เมื่อแก่เป็นสีส้มแดง

ภาพที่ 79 มะยม

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะยม

ชื่อวิทยาศาสตร์

Phyllanthus acidus (L.) Skeels. Exst

วงศ์

PHYLLANTHACEAE

ชื่อสามัญ

Otaheit gooseberry

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 3-10 เมตร ลำต้นตั้งตรง ใบเป็นใบรวม มีใบย่อยออกเรียงแบบสลับกันเป็น 2 แถว แต่ละก้านมีใบย่อย 20-30 คู่ ใบรูปขอบขนานกลมหรือค่อนข้างเป็นสี่เหลี่ยมขนมเปี้ยกปุนปลายใบแหลม ฐานใบกลมหรือมน ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อตามกิ่ง ดอกย่อยสีเหลืองอมน้ำตาลเรื่อๆ ผลเมื่ออ่อนสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือขาวแกมเหลือง เนื้อฉ่ำน้ำ เมล็ดรูปรางกลม แข็ง สีน้ำตาลอ่อน 1 เมล็ด

ภาพที่ 80 ไม้

หมายเหตุ : ก.ลักษณะทั่วไป ข.ลักษณะลำต้น ค.ลักษณะกอ

ไม้

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bambusa sp.

วงศ์

POACEAE

ชื่อสามัญ

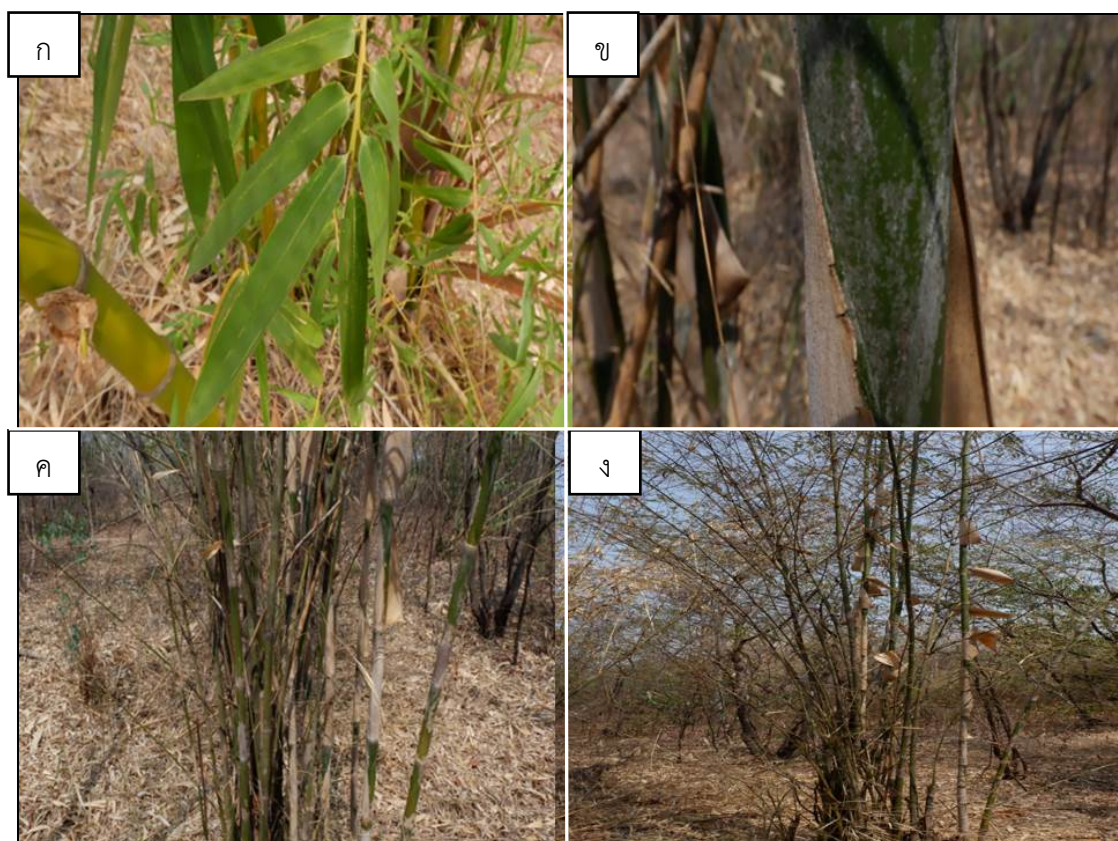
-

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ลำต้นแตกเป็นกอเป็นไม้พุ่มขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ กอหนึ่งมีประมาณ 20-50 ต้น ลำต้นมีความสูงประมาณ 5-15 เมตรลักษณะลำต้นเป็นข้อปล้องผิวเกลี้ยงแข็งมีสีเขียวหรือเหลือง แถบเขียวลักษณะของข้อปล้องขนาดและสีขึ้นกับชนิดพันธุ์ใบเป็นใบเดี่ยวยาวแคบลักษณะคล้ายรูปหอกขอบใบเรียบผิวใบสีเขียวมีขนอ่อนๆคลุมบนผิวใบขนาดใบกว้างประมาณ 1-2 นิ้วยาวประมาณ 5-12 นิ้วหรือขึ้นกับชนิดพันธุ์ ออกดอกเป็นช่อตามปลายยอดบริเวณข้อปล้องเมื่อดอกแห้งก็จะตายไป ผลหรือลูกคล้ายเมล็ดข้าวสาร

ภาพที่ 81 ไผ่ไร่

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะลำต้น ค.ลักษณะกอ ง.ลักษณะทั่วไป

ไผ่ไร่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Gigantochloa albociliata (Munro) Kurz

วงศ์

POACEAE

ชื่อสามัญ

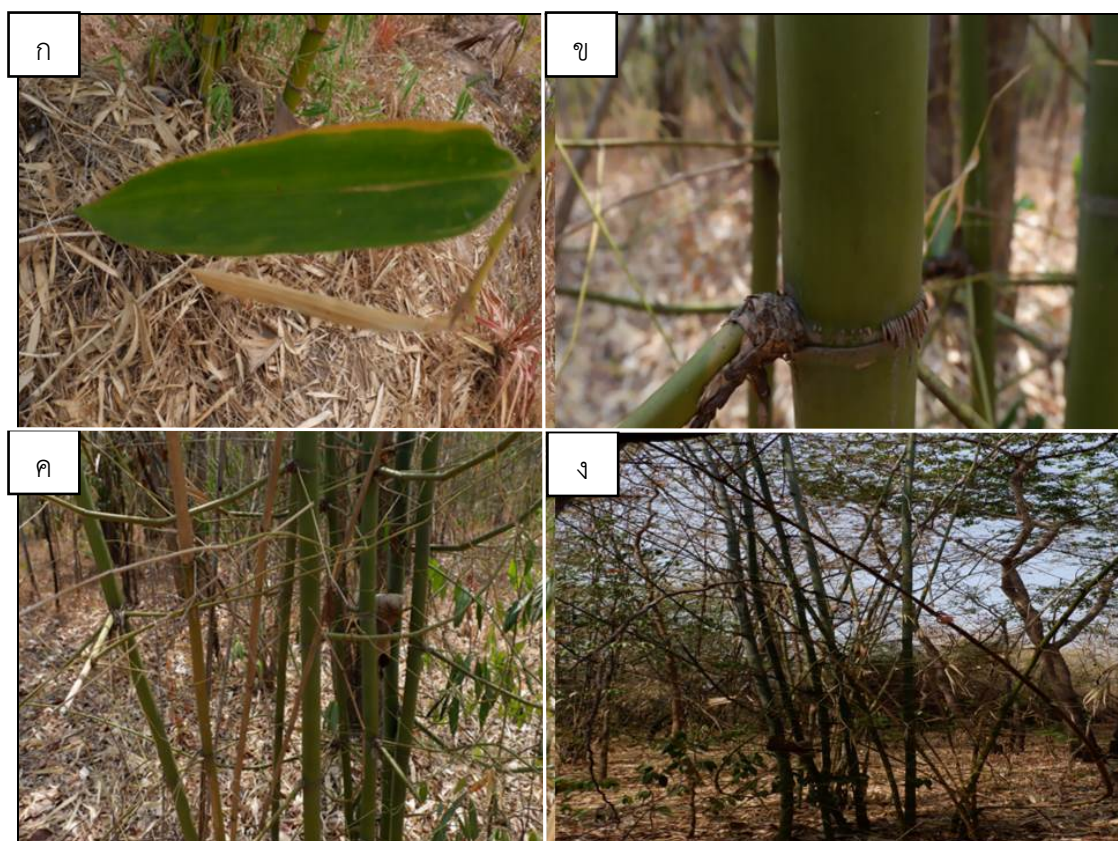
-

ชื่อท้องถิ่น

หน่อไผ่ไร่ ไผ่คาย ผาก ขาม ไผ่คาย ไผ่ผาก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นเป็นกอ ลำต้นตั้งตรง สูง 6-10 เมตร มีเนื้อไม้ ปล้องกลม ใบเดี่ยว กาบใบ ยาว 10-20 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่ม ลิ่นใบ ยาว 1.2-2.5 เซนติเมตร รูปใบหอก ยาว 10-20 เซนติเมตร ไม่มีเส้นใบ ช่อดอกอยู่เป็นกลุ่มคล้ายรูปดาว มีใบประดับรองรับช่อดอก ช่อดอกย่อยไม่มีก้าน รูปใบหอก ประกอบด้วย 2-3 ดอกย่อย ดอกย่อยที่ฐาน 1 ดอกเป็นหมัน กาบช่อดอกติดทน ขนาดสั้นกว่าช่อดอกย่อย กาบช่อดอกล่างและกาบช่อดอกบนคล้ายกัน กาบช่อดอกบนรูปไข่ มีขนครุยที่ขอบ ดอกย่อยไม่มีกลีบเกสรตัวผู้ อับเรณูมี 6 อัน ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 2 แฉก รังไข่มีดังรูปกรวย มีขนสั้นนุ่ม ผลแบบผลแห้งเมล็ดติด รูปขอบขนาน

ภาพที่ 82 ไผ่รวก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะลำต้น ค.ลักษณะกอ ง.ลักษณะทั่วไป

ไผ่รวก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Thyrsostachys siamensis Gamble

วงศ์

POACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

ไผ่สวก ตีโย รวก ว่าบอบอ แวบ้าง แวบั้ง สวก สะลอม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้นไม้ล้มลุก สูง 5-10 เมตร มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นทรงกระบอกกลวง ตั้งตรง เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-5 เซนติเมตร ผิวเรียบ สีเขียวอมเทา ไม่มีหนาม เนื้อแข็ง ข้อปล้องชัดเจน แต่ละปล้องยาว 15-30 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก กว้าง 0.6-1.2 เซนติเมตร ยาว 8-14 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ขอบเรียบคม แผ่นใบสีเขียวอ่อน เส้นใบข้างละ 3-5 เส้น ไม่มีติ่ง สากมือ ดอกออก เป็นช่อ ที่ปลายกิ่ง ดอกสีขาวขนาดเล็ก

ภาพที่ 83 เพ็ก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะต้น ข.ลักษณะกอ ค.ลักษณะทั่วไป

เพ็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Vietnamosasa pusilla (A. Chev. & A. Camus) T. Q. Nguyen

วงศ์

POACEAE

ชื่อสามัญ

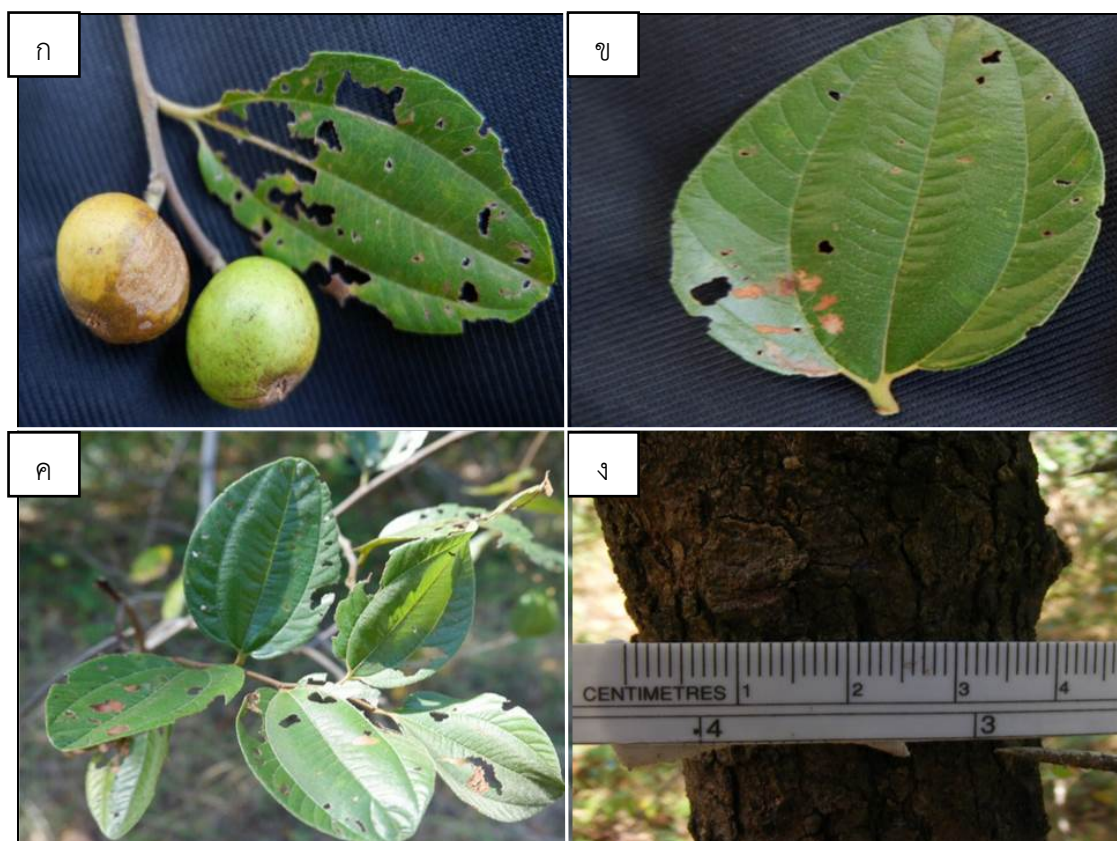
-

ชื่อท้องถิ่น

ไผ่โจด หน่อโจด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นแบบกอขนาดเล็ก เหง้าแยกแขนงลำต้นสูง 50-150 ซม. ใบรูปใบหอกหรือรูปแถบ ยาว 8-14 ซม. แผ่นใบเหนียว ปลายเรียวแหลม โคนคล้ายก้านใบเรียวจรดกาบ เส้นแขนงใบ 6-8 เส้น เรียงขนานกัน มีเส้นตามขวางชัดเจน แผ่นใบมีขนสั้นนุ่มทั้งสองด้าน ขอบมีขนสาก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกเป็นกระจุกตามต้นที่ไม่มี ช่อดอกย่อยไม่หนาแน่น ออกเดี่ยวๆ รูปแถบ ยาว 3-4 ซม. กาบช่อดอกไข่ ยาว 0.7-1 ซม. ผลแบบผลแห้ง ไม่มีรยางค์

ภาพที่ 84 หนามตะครอง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

หนามตะคอง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Ziziphus cambodiana Pierre

วงศ์

RHAMNACEAE

ชื่อสามัญ

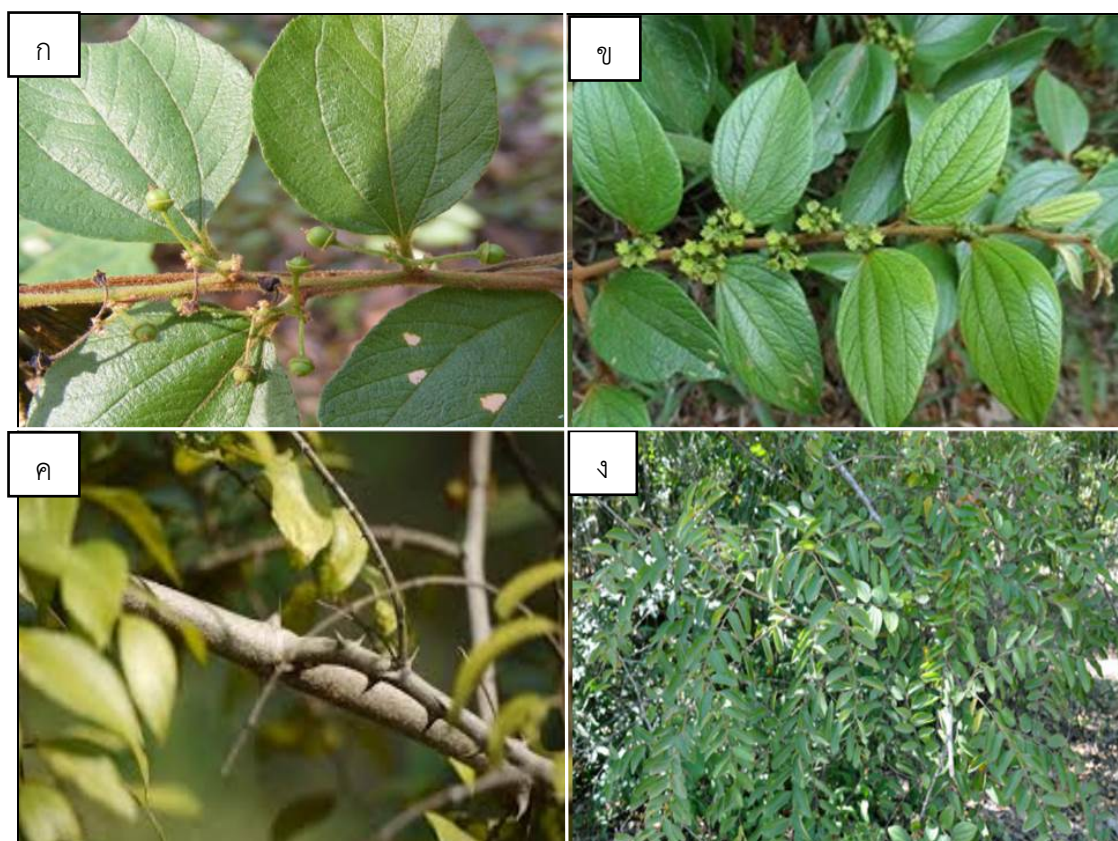
-

ชื่อท้องถิ่น

มะดันตัน มะหมากมา หนามคม หนามค้อม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย สูงได้ถึง 6 เมตร ลำต้นมีหนาม ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่หรือรูปรีแกมรูปไข่ ยาว 4-8 ซม. กว้าง 2.5-5 ซม. โคนใบมน ขอบใบเรียบ ปลายแหลมมน มีเส้นใบ 3 เส้นที่เด่นออกจากโคนใบจรดปลายใบ ดอก ออกเป็นช่อกระจุกที่ซอกใบ มีขนาดเล็ก สีเขียวอ่อน กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ ผลสดเมล็ดเดี่ยว รูปค่อนข้างกลม

ภาพที่ 85 เล็บเหยี่ยว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะดอก ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

เล็บเหยี่ยว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Zizyphus oenoplia (L.) Mill. var. *oenoplia*

วงศ์

RHAMNACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

หนามเล็บเหยี่ยว เล็ดเหยี่ยว หมากหนาม พุทราขอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มสูง 0.5-2 เมตร ลำต้นมีหนามโค้งลง ใบเดี่ยว ออกสลับ รูปไข่หรือรูปขอบขนาน ยาว 1-4 เซนติเมตร กว้าง 0.8-3 เซนติเมตร ดอกช่อแบบช่อกระจุก ออกตามซอกใบ ก้านดอกย่อยยาว 0.2-3 มิลลิเมตร ผิวมีขน กลีบเลี้ยงเชื่อมกันที่ฐานเป็นจานฐานดอก ปลายแยกเป็น 5 แฉก แต่ละแฉกรูปสามเหลี่ยม ยาว 1-1.5 มิลลิเมตร กว้าง 0.8-1 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอก รูปช้อน ยาว 0.8-1 มิลลิเมตร กว้าง 0.2-0.5 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน ออกสลับกับกลีบ ผลแบบผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง (drupe) รูปกลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-5 มิลลิเมตร ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีม่วงเข้ม-ดำ

ภาพที่ 86 เจียงดุก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

เจียงดุก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Canthium berberidifolium Geddes

วงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

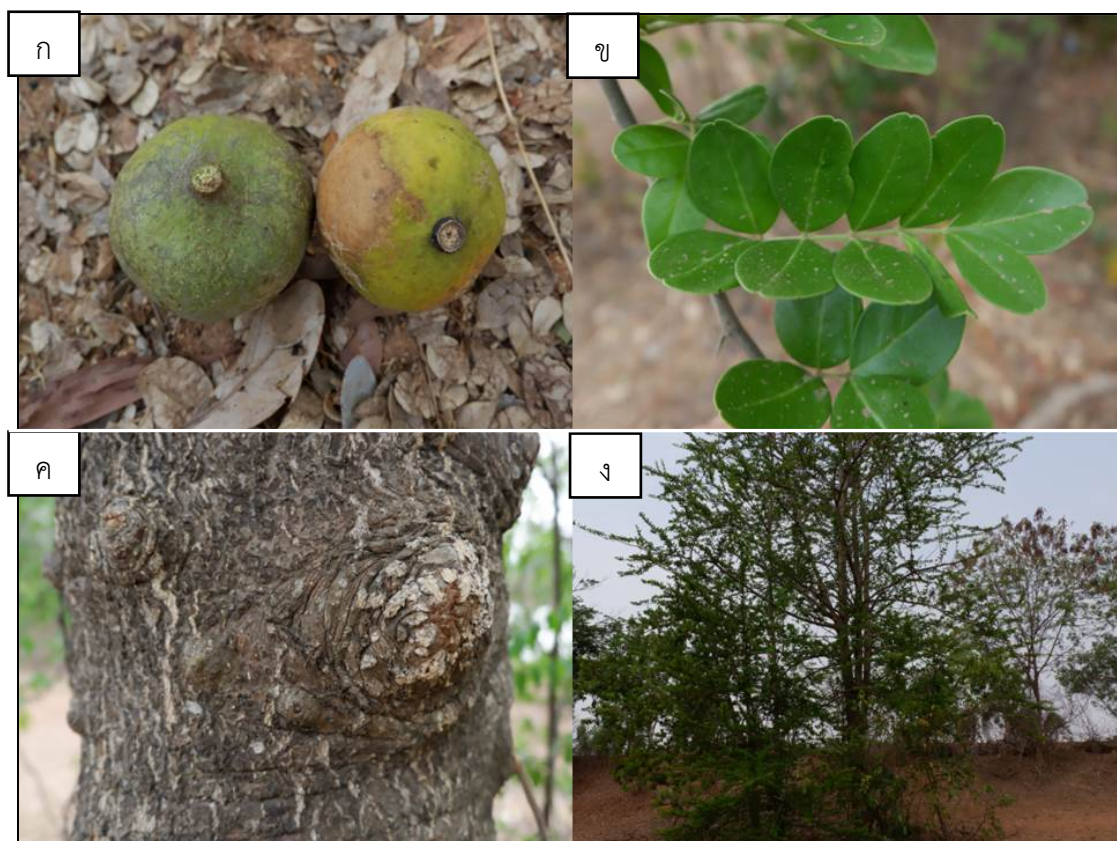
-

ชื่อท้องถิ่น

หนามเจียงดุก เจียงดุกเล็ก เจียงดุกน้อย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร **เปลือก**สีน้ำตาล ตามกิ่งและลำต้นมีหนามแหลม กิ่งก้านมักโน้มลง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกกลับถึงรูปไข่ กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร หลังใบสีเขียวสด เข้มเป็นมัน มีขนประปราย ปลายใบมน ฐานใบสอบ ขอบใบเรียบ ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ ขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อน กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ผลสด รูปทรงกลม เริ่มแรกสีเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง สีส้ม และสีแดงสดตามลำดับ เมล็ดแข็ง ผลแก่สีส้ม

ภาพที่ 87 มะสัง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะสัง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Feroniella lucida (Scheff.) Swingle

วงศ์

RUTACEAE

ชื่อสามัญ

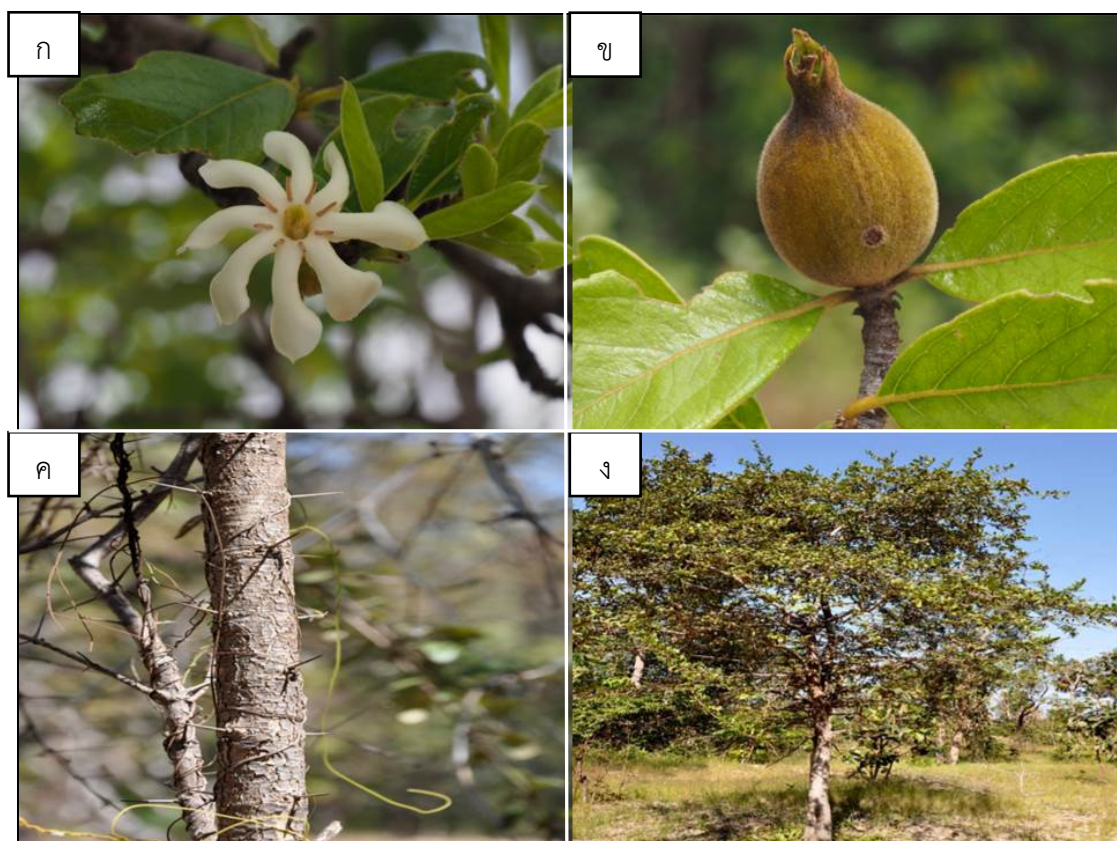
-

ชื่อท้องถิ่น

หมากกะสัง กะสัง หมากสัง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 5-10 เมตร ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว หรือสองชั้น ออกเวียนเป็นเกลียวตามกิ่ง ใบอ่อนออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ตรงปลายมีใบยอดเพียงใบเดียว ใบกลมรี ขอบใบเว้าเข้าหาเส้นกลางใบ ดอกคล้ายกังปลา มี 3-5 แฉก ตามผิวใบมีต่อมน้ำมัน ดอกออกเป็นช่อ แยกแขนงที่ซอกใบ คล้ายดอกกระถิน เป็นพุ่มๆ มีสีขาว กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมี 5-6 กลีบ เกสรเพศผู้มี 10-12 อันแยกกัน เกสรเพศเมียมี 1 อัน ผลสีเขียวคล้ายผลมะนาว รูปกลม มีขนาดประมาณ 2.5 นิ้ว เมื่อแก่จัดสีน้ำตาล เปลือกแข็งและหนามาก มีเมล็ดจำนวนมาก ผลมีรสเปรี้ยว

ภาพที่ 88 หนามแท่ง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

หนามแท่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Catunaregam tomentosa (Blume ex. DC.) Tirveng

วงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

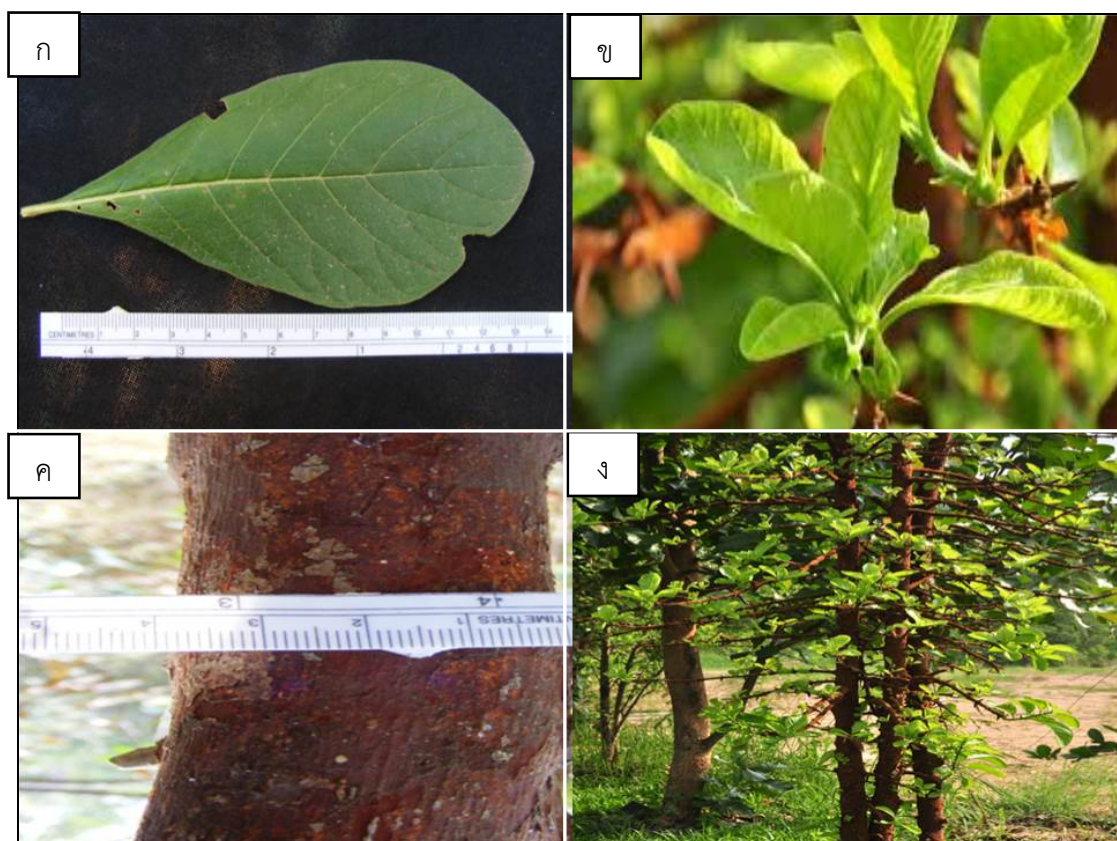
-

ชื่อท้องถิ่น

เคต หนามเค็ด เคล็ด เคล็ดทุ่ง กะเทง แท่ง ระวัง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูง 4-10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้าง หรือรูปไข่แกมวงรี กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร ดอกเดี่ยว หรือออกกระจุกที่ปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็ก มี 2-6 ดอก กลีบดอกสีขาว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง กลิ่นหอม กลีบดอกโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 8-10 แฉก รูปใบหอกกลับแกมรูปไข่ กว้าง 4-6 มิลลิเมตร ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ปลายแหลม ผลสดรูปไข่ ค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร มีเนื้อ มีขนเหมือนกำมะหยี่สีน้ำตาลปกคลุมนุ่ม เมื่อแห้งแล้ว ไม่แตก เมล็ดมีขนาด

ภาพที่ 89 มะคังแดง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

มะคังแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dioecrescis erythroclada (Kurz) Tirveng.

วงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

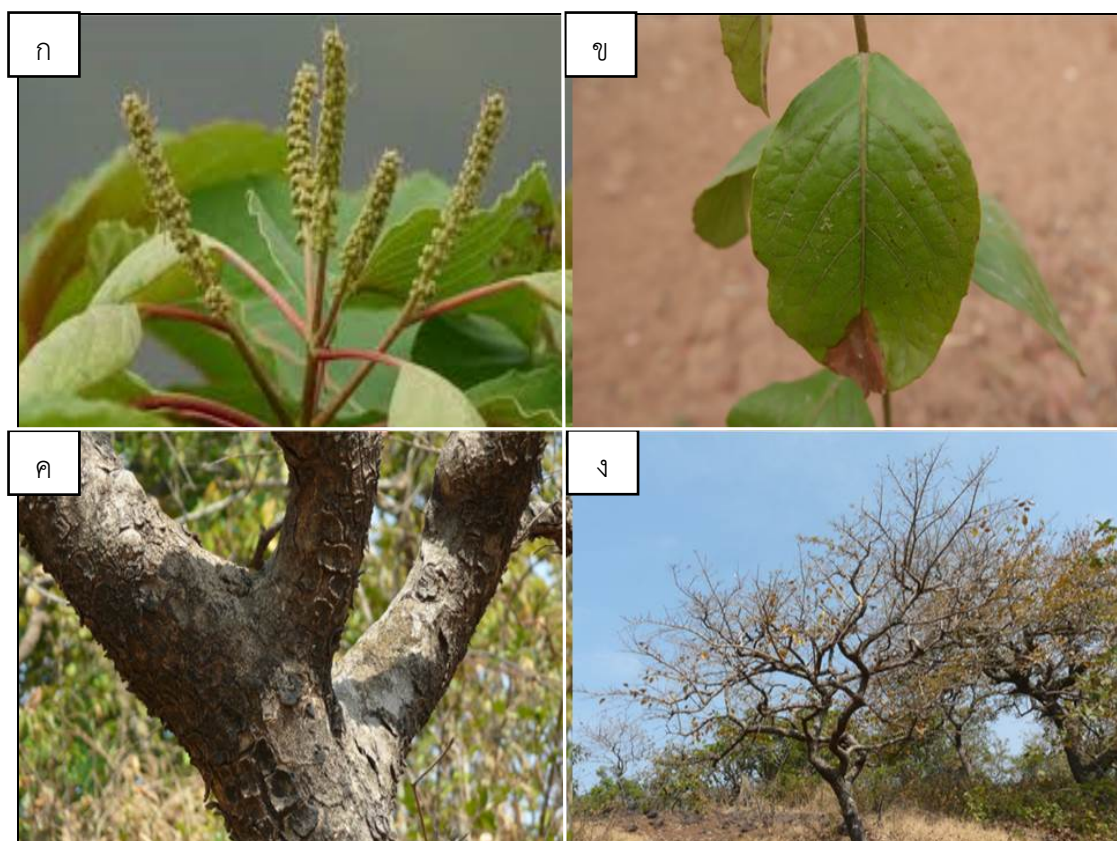
-

ชื่อท้องถิ่น

เคต หนามเค็ด เค็ดเค็ด เค็ดทุ้ง กะเทง แท้ง ระเวียง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 6-12 ม. โคนมีหนาม กิ่งอ่อนมีสีน้ำตาลแดง ถึงสีแดงเข้ม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีหรือไข่กลับ กว้าง 8-15 ซม. ยาว 15-22 ซม. ผิวใบมีขน หนูปรูปสามเหลี่ยม หูดรูง่าย ดอกสีเขียวอ่อนแกมเหลือง ออกเป็นช่อสั้นที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปกระสวย มีสันนูนตามยาวและกลีบเลี้ยงติดทนที่ปลายผล

ภาพที่ 90 ส้มกบ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ส้มกบ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hymenodictyon orixense (Roxb.) Mabb.

วงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

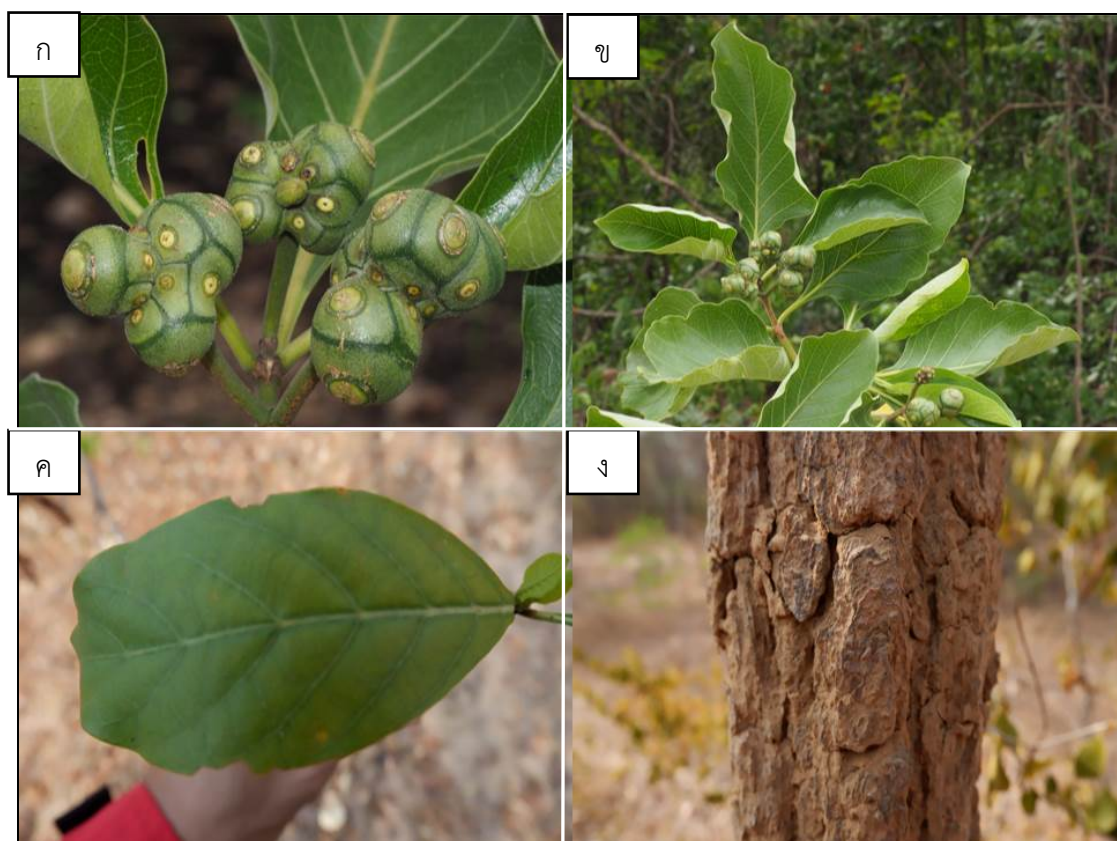
Bridal couch tree

ชื่อท้องถิ่น

อุโลก ลาตา ลู ส้มลู ส้มเหาะ ส้มเห็ด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูงถึง 30 เมตร ผลัดใบ เปลือกต้นหนา สีเทาปนน้ำตาล แตกเป็นสะเก็ด เปลือกด้านในสีแดง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับฉาก เป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง รูปไข่หรือรูปโล่ ปลายใบแหลมฐานใบมน ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบบริเวณปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ผลแบบผลแห้ง รูปรี สีน้ำตาลแดง ที่ปลายเมล็ดมีปีกเป็นครีบบาง

ภาพที่ 91 ยอป่า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ยอป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Morinda coreia Buch - ham.

วงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

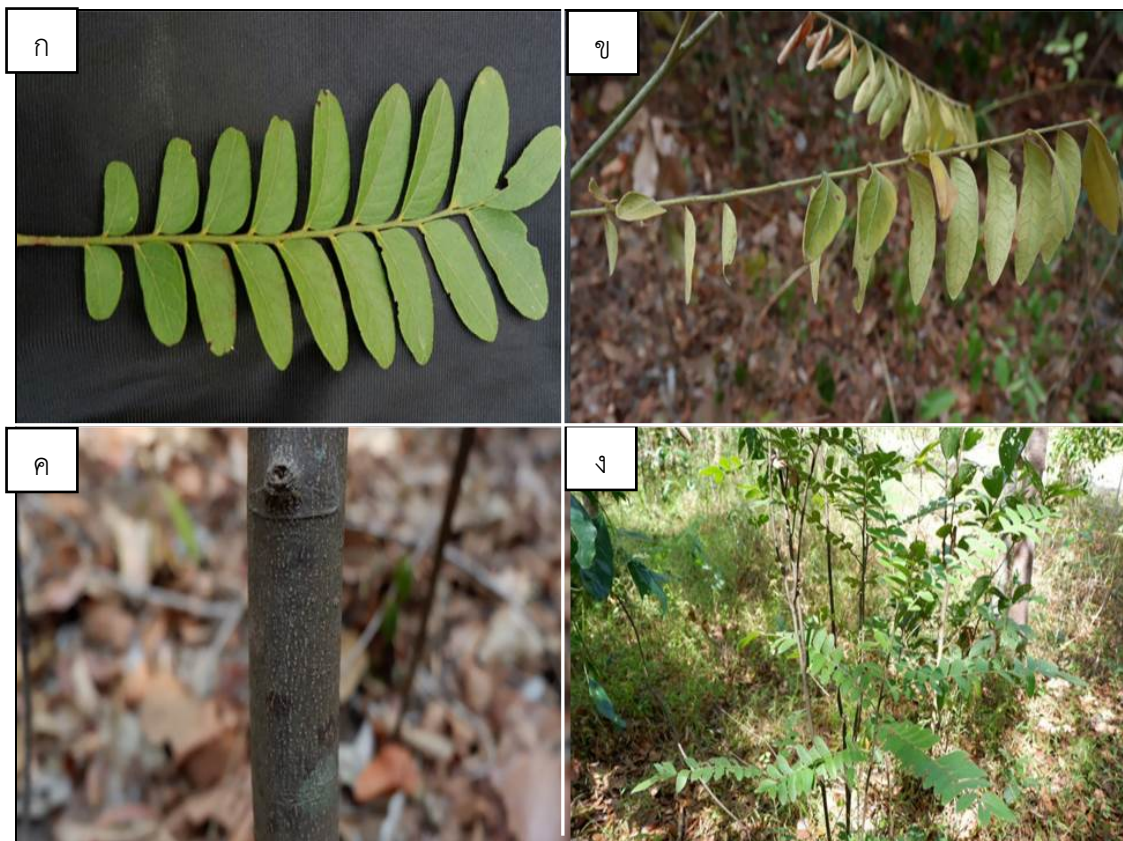
-

ชื่อท้องถิ่น

สลักป่า สลักหลวง คุย โคะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูงได้ถึง 15 เมตร ลำต้นตั้งตรง ใบเดี่ยว รูปรีหรือไข่กลับ เรียงตัวแบบตรงข้ามสลับตั้งฉาก ปลายใบมนหรือแหลม ฐานใบแหลมหรือเบี้ยว ขอบใบเรียบ และเป็นคลื่น หลังใบสีเขียวเป็นมัน ท้องใบสีอ่อนกว่า ใบแก่บาง เหนียว ผิวใบด้านบนมีขนสากประปราย ด้านล่างมีขนนุ่ม มีหูใบอยู่ระหว่างก้านใบ ดอก ดอกเป็นช่อ ออกรวมกันเป็นกลุ่มที่ซอกใบ หรือปลายกิ่ง กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด กลีบดอกสีขาว ขนาดดอก 1.5 เซนติเมตร แยกเป็น 5 กลีบ รูปสามเหลี่ยม ผลเป็นผลรวม รูปรางค์ค่อนข้างกลม ผลอ่อนสีเขียว เนื้อในอ่อนนุ่ม ฉ่ำน้ำ สีขาว ผลแก่สีดำ มีเมล็ดมาก สีนํ้าตาล เมล็ดแบน 1 เมล็ดต่อหนึ่งผลย่อย

ภาพที่ 92 สันโสก

หมายเหตุ : ก.ลักษณะใบ ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

สันโสก

ชื่อวิทยาศาสตร์

Clausena excavata Burm.f.

วงศ์

RUTACEAE

ชื่อสามัญ

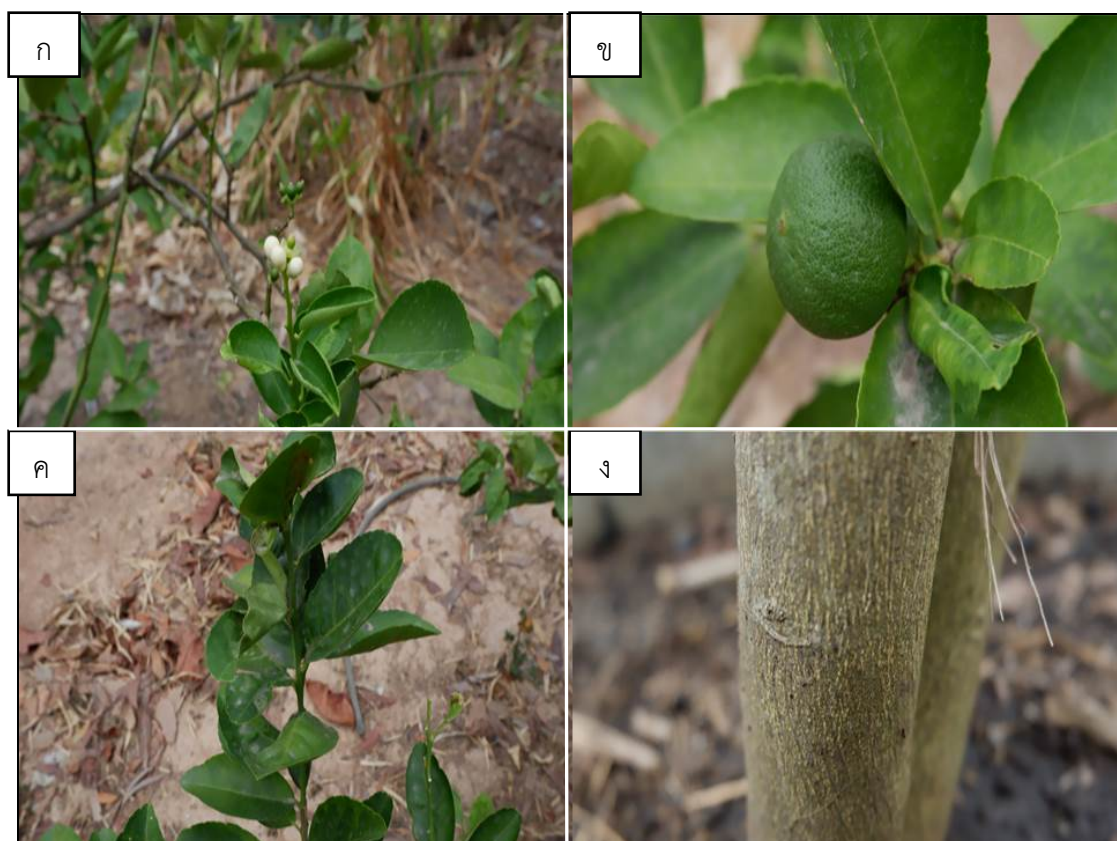
Pink wampee

ชื่อท้องถิ่น

ขี้ผึ้ง ชะมัด เพี้ยฟาน หน้ำสาบอื่น หมี่ หัสคุณ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง แก่ตลกิ่งก้านมาก สูง 1.5-4 ม. กิ่งก้านมีขนสั้นๆ ที่บริเวณปลายกิ่ง ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อย 15-30 ใบ รูปขอบขนานหรือรูปเคียว กว้าง 1.5-4 ซม. ยาว 3-8 ซม. ท้องใบมีขนบางๆ โคนใบเบี้ยว ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกสีขาวแกมเหลือง ผลสด รูปกระสวยสีแดง

ภาพที่ 93 มะนาว

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะนาว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Citrus aurantifolia Swing.

วงศ์

RUTACEAE

ชื่อสามัญ

-

ชื่อท้องถิ่น

-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มสูง 2-4 เมตร เปลือกลำต้นมีสีเทาปนน้ำตาล กิ่งอ่อนมีสีเขียวอ่อนเมื่อแก่สีเข้ม บนลำต้นและกิ่งก้านจะมีหนามแข็งแหลม ส่วนใหญ่เกิดที่ซอกใบ ใบเป็นใบประกอบชนิดมีใบย่อยใบเดียว เรียงสลับ มีสีเขียวอ่อนรูปร่างยาวรีหรือรูปไข่ ปลายใบมีลักษณะแหลมขอบใบ ดอกเป็นดอกเดี่ยวหรือช่อดอกเกิดบริเวณซอกใบและปลายกิ่งกลีบดอกสีขาว กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อนเกสรตัวผู้อยู่เป็นกลุ่ม เกสรตัวเมียรูปคล้ายทรงกระบอก ผลสดรูปกลมและรูปยาวรีหรือรูปไข่ มีขนาดกว้าง ยาวประมาณ 3-12 เซนติเมตร ผิวเปลือกมีลักษณะขรุขระ และมีต่อมน้ำมันที่ผิว เมล็ดขนาดเล็กคล้ายรูปไข่ด้านปลายหัวจะแหลมภายในเมล็ดมีเนื้อเยื่อสีขาว

ภาพที่ 94 ส้มจี๊ด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะผล ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ส้มจี๊ด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Citrus japonica Thunb.

วงศ์

RUTACEAE

ชื่อสามัญ

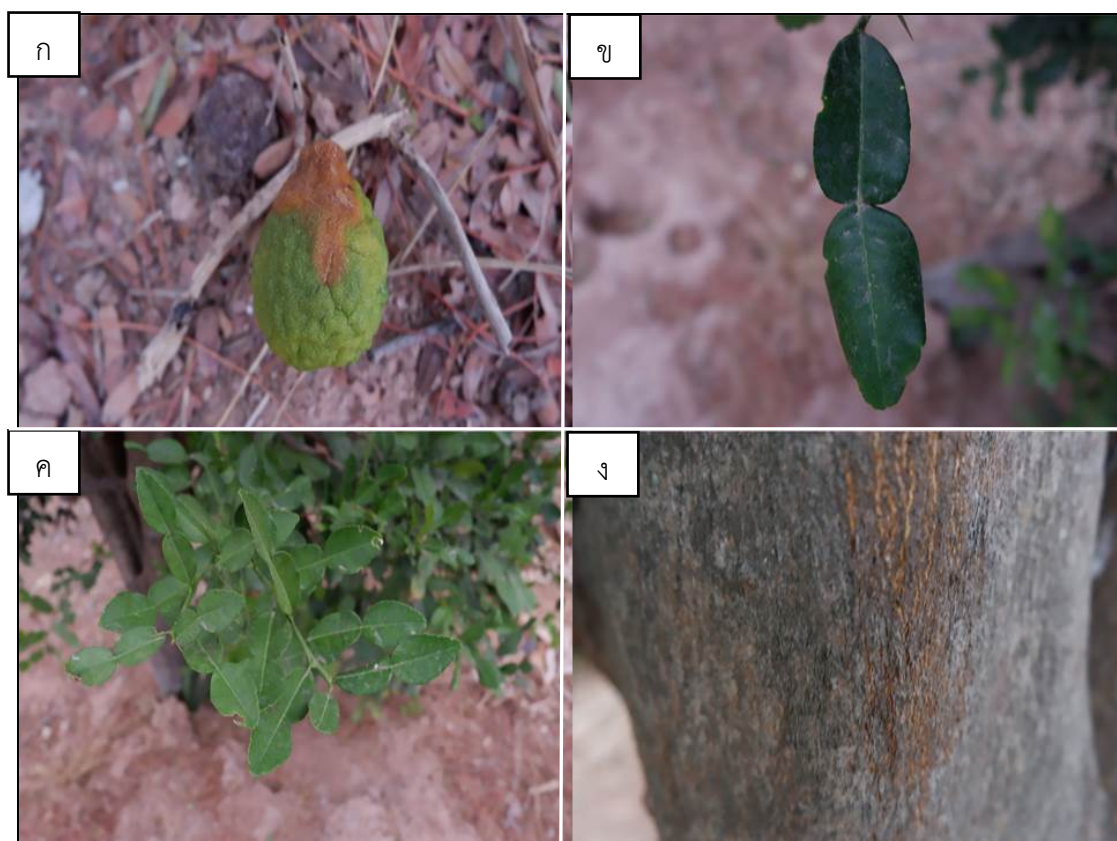
Kumquats

ชื่อท้องถิ่น

ส้มมะปิต

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 1.5-3 เมตร ลำต้นสีน้ำตาล กิ่งอ่อนมีหนามแหลมคม ใบเดี่ยวหรือใบประกอบ เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 2.8-3.2 เซนติเมตร ยาว 7.5-8.3 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ขอบเรียบ แผ่นใบสีเขียวเข้ม เป็นมัน ค่อนข้างหนา ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ดอกสีขาว กลีบเลี้ยง 4-5 กลีบ สีเขียวอ่อน กลีบดอก 4-6 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมีย 1 เกสร ดอกมีกลิ่นหอม ผลมีลักษณะกลม ผลอ่อนสีเขียวเข้ม ผลแก่จะมีสีเขียวปนเหลืองหรือสีเหลืองอมส้มหรือสีส้ม เปลือกผลหรือผนังผลชั้นนอก (exocarp) มีต่อมน้ำมัน

ภาพที่ 95 มะกรูด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Citrus hystrix DC.

วงศ์

RUTACEAE

ชื่อสามัญ

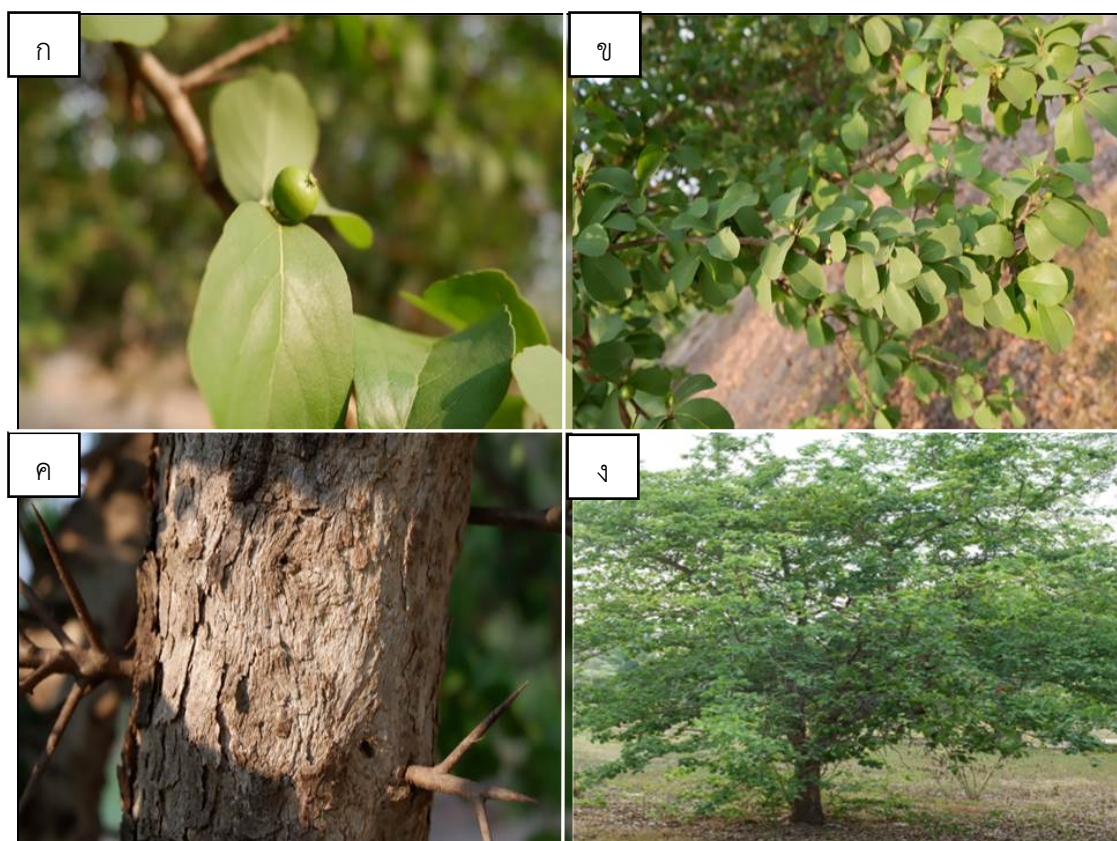
Leech lime

ชื่อท้องถิ่น

มะขุน มะขูด ส้มกรูด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก เป็นไม้เนื้อแข็ง ใบเป็นใบประกอบชนิดดัดรูป มีใบย่อย 1 ใบ เรียงสลับ รูปไข่ คือมีลักษณะคล้ายกับใบไม้ 2 ใบ ต่อกันอยู่ คอดกึ่งที่กลางใบเป็นตอนๆ มีก้านแผ่อกใหญ่เท่ากับแผ่นใบ ทำให้เห็นใบเป็น 2 ตอน กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร มีกลิ่นหอมมาก เพราะมีต่อมน้ำมันอยู่ ใบด้านบนสีเข้ม ได้ใบสีอ่อน ดอกออกเป็นกระจุก 3-5 ดอก กลีบดอกสีขาว เกสรสีเหลือง ร่วงง่าย มีกลิ่นหอม มีผลสีเขียวเข้มคล้ายมะนาวผิวเปลือกนอกขรุขระ ขั้วหุ้มท้ายของผลเป็นจุก ผลอ่อนมีเป็นสีเขียวแก่ เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองสด

ภาพที่ 96 ตะขบป่า

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ตะขบป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Flacourtia indica (Burm. f.) Merr.

วงศ์

FLACOURTIACEAE

ชื่อสามัญ

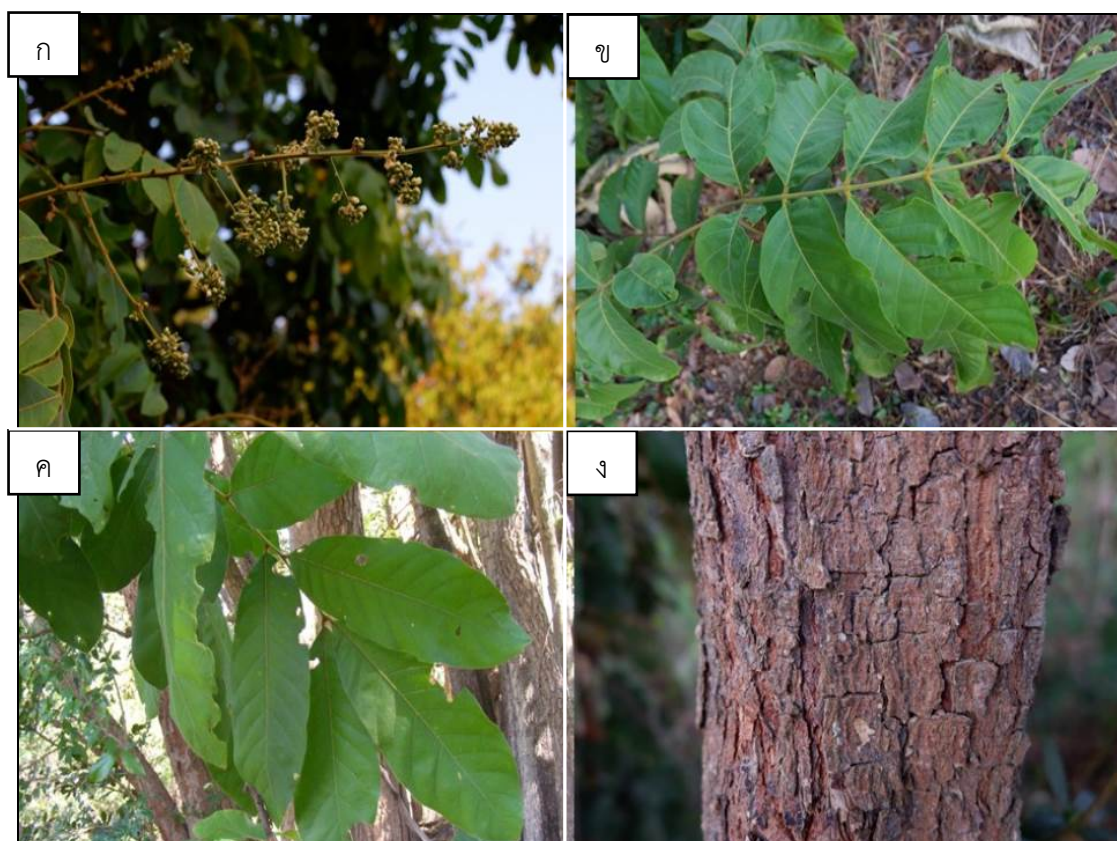
Indian Plam

ชื่อท้องถิ่น

ตานเลี่ยน มะเกว้นนก มะเกว้นป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 2-15 เมตร มีหนามยาวตามลำต้นและกิ่งซึ่งหนามเหล่านี้จะร่วงไปเมื่อต้นโตเต็มที่ ใบเดี่ยว ออกเป็นกระจุก ใบมีรูปร่างหลายแบบ รูปไข่ถึงรูปหอก ขอบใบหยักเหมือนฟันเลื่อย แผ่นใบเรียบหรือมีขนนุ่มสั้น ปกคลุมบนผิวทั้งสองด้าน ก้านใบสีแดงยาวเรียว มีขนนุ่มๆ สั้นปกคลุมดอก ออกเป็นช่อสั้นๆ มีดอกย่อย 4-6 ดอก มีกลุ่มขนนุ่มสั้นๆ ปกคลุม ออกดอกบริเวณง่ามใบและบริเวณปลายกิ่ง ยาว 3-10 ซม. ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียจะแยกกันอยู่คนละต้น ดอกมีขนาดเล็ก ดอกเพศผู้มีก้านดอกยาว 4-7 มม. กลีบเลี้ยงมี 4-6 กลีบ โคนติดกัน ปลายแยก ผลเป็นผลที่อ่อนนุ่ม ผลสุกมีสีดำ-แดง ลักษณะกลมหรือรูปไข่

ภาพที่ 97 มะหาด

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

มะหาด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lepisanthes rubiginosa (Roxb.) Leenh.

วงศ์

SAPINDACEAE

ชื่อสามัญ

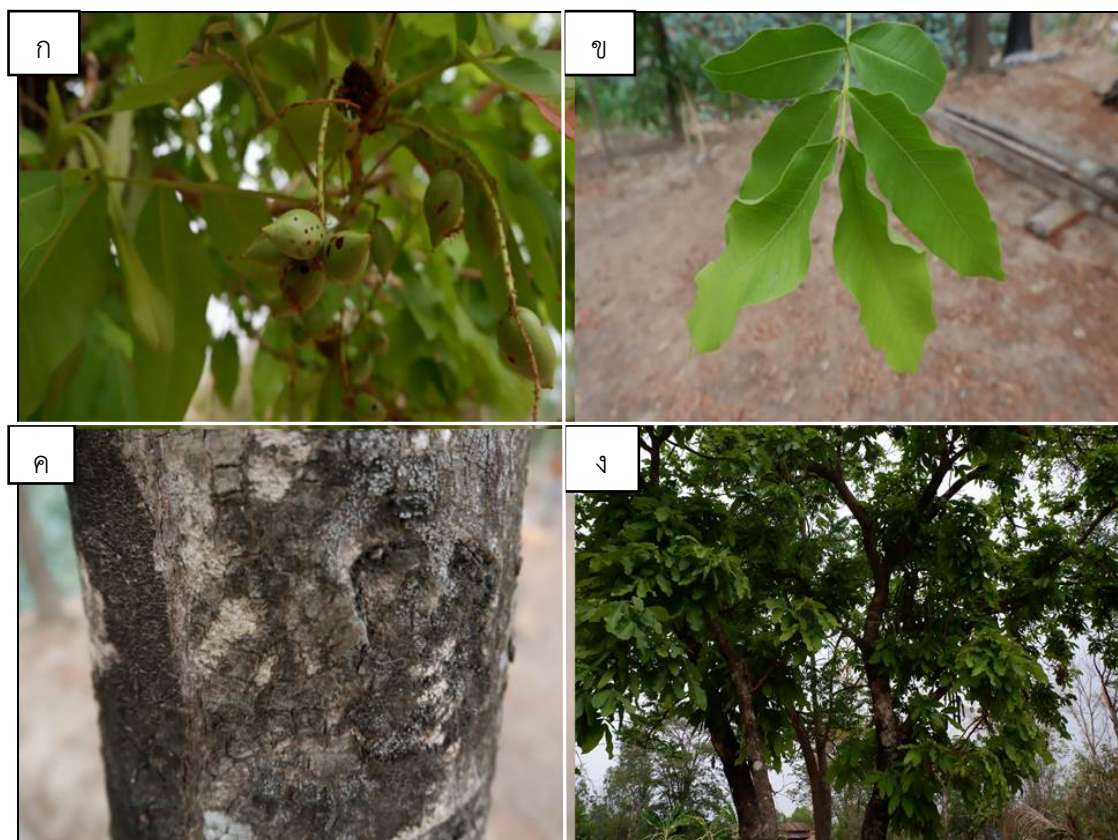
-

ชื่อท้องถิ่น

หาดลาว หวดคา ชันรู มะหาดบาท มะหาดลิง กำขำ กำจำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 10 เมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยมี 3-6 คู่ รูปไข่ถึงรูปไข่กลับ กว้าง 2-11 ซม. ยาว 3-30 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ผิวใบ มีขน ดอกสีขาวถึงสีเหลืองอ่อนๆ ออกเป็นช่อตั้งจากปลายยอด หรือซอกใบ ยาวถึง 50 ซม. มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ดอกย่อยขนาดเล็ก แยกเพศ กลีบรองดอก 5 กลีบ กลีบดอก 4-5 กลีบ เกสรตัวผู้หรือมีขนนุ่ม โคนกลีบแคบ มีขน และมีเกสรตัวผู้ 2 เกสรตัวผู้ 8 อัน ผลรูปรีว้าเป็นพู่ ผิวเกลี้ยง ผลอ่อนสีเขียว แล้วเปลี่ยน เป็นสีเหลืองแดงจนแก่จัดสีม่วงดำ เมล็ดสีน้ำตาลดำ ไม่มีเนื้อหุ้ม

ภาพที่ 98 ตะคร้อ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

ตะคร้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Schleichera oleosa (Lour.) Merr

วงศ์

SAPINDACEAE

ชื่อสามัญ

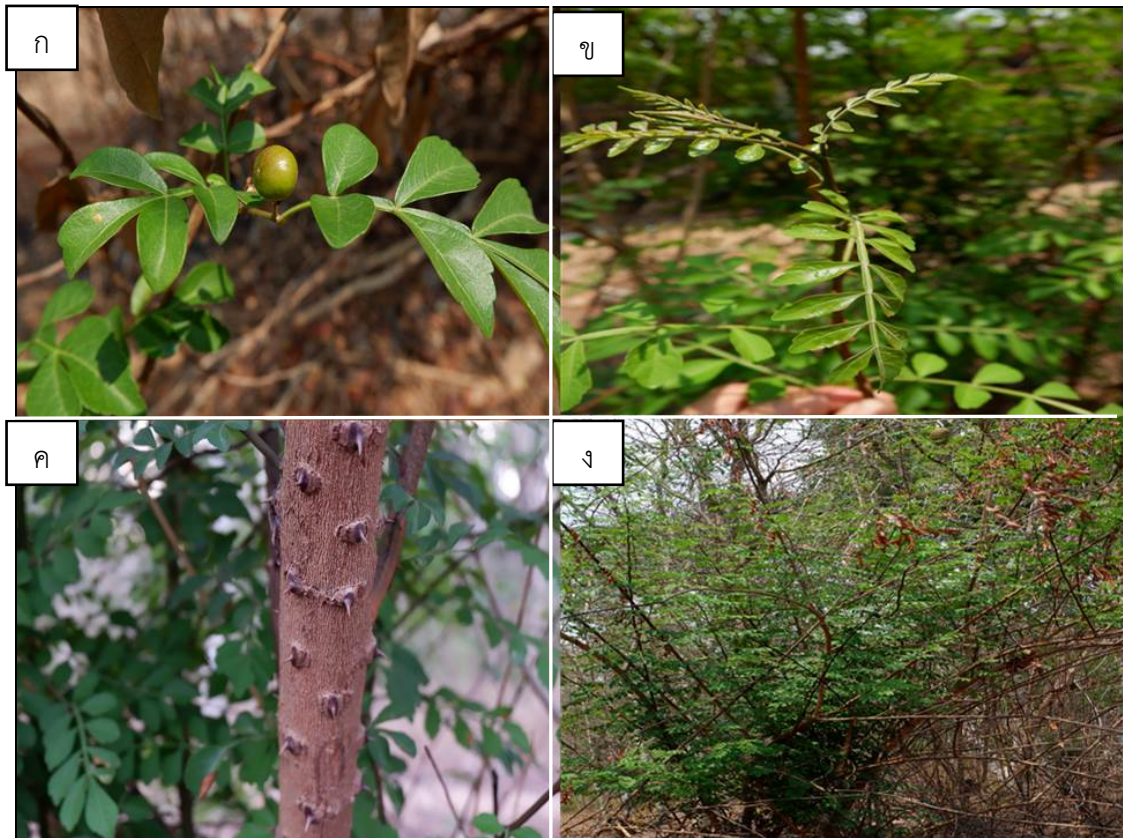
Ceylon oak

ชื่อท้องถิ่น

มะโจ๊ก เคาะ ค้อ ตะคร้อไข่ คอส้ม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นผลัดใบ สูงถึง 25 เมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 2-4 คู่ ใบย่อยคู่บนขนาดใหญ่กว่าคู่ล่าง รูปไข่หรือแกมรี ปลายใบเรียวแหลม โคนใบไม่สมมาตรถึงหู ดอกสีเขียวอ่อนหรือแกมเหลือง ออกเป็นช่อห้อยลงจากปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาวถึง 20 ซม. ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบรองดอกรูปไข่ถึงรูปสามเหลี่ยม มี 4-6 กลีบ ไม่มีกลีบดอก เกสรผู้ 5-9 อัน ยาวพ้นกลีบดอก ผลรูปทรงกลมหรือรูปไข่ กว้าง 1.5-2.5 ซม. สีเขียวสดแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ปลายผลเป็นติ่งแหลม มี 1-2 เมล็ด

ภาพที่ 99 สีสันคนทาภาพ

หมายเหตุ : ก.ลักษณะผล ข.ลักษณะใบ ค.ลักษณะลำต้น ง.ลักษณะทั่วไป

สีสันคนทา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Harrisonia perforata (Blanco) Merr.

วงศ์

SIMAROUBACEAE

ชื่อสามัญ

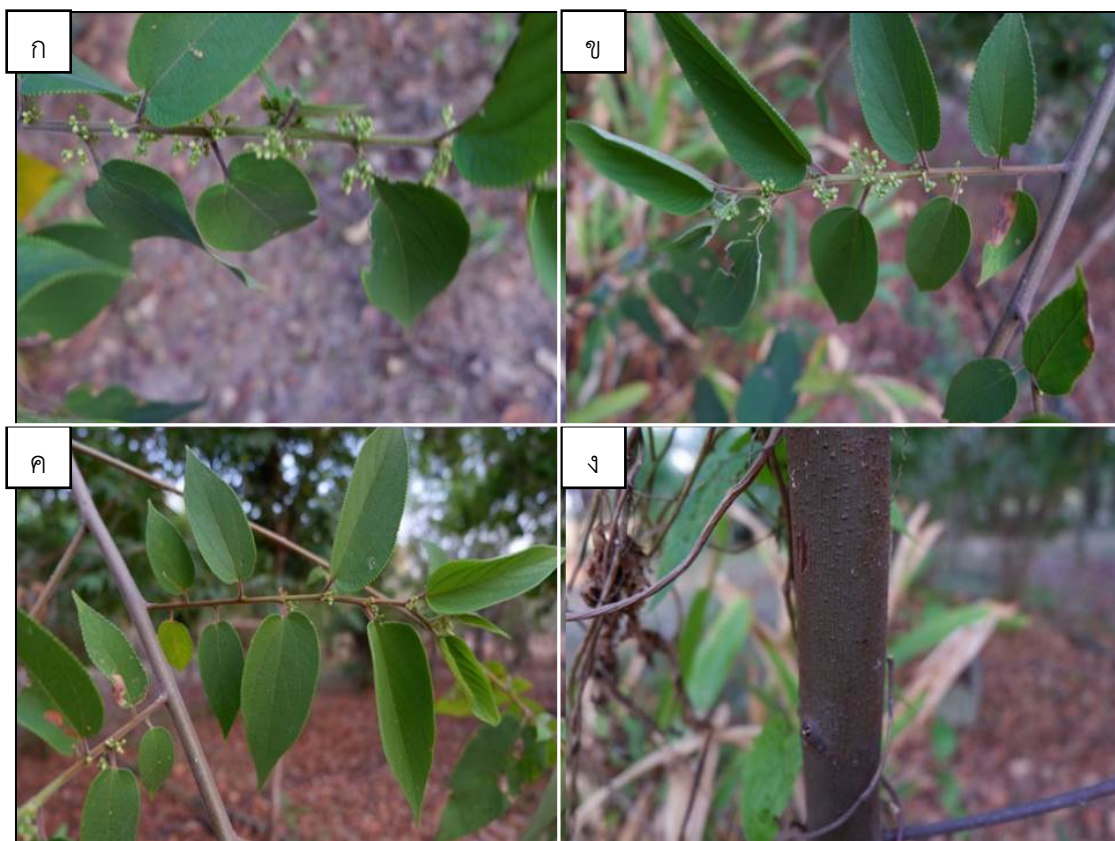
-

ชื่อท้องถิ่น

กะลันทา คนทา จี้ จี้หนาม สีเตาะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มกึ่งเลื้อย ลำต้นมีหนามแข็ง ใบเป็นใบประกอบแบบแขนง เรียงสลับ ก้านและแกนใบแผ่ ขยายออกเป็นปีกแคบๆ ใบย่อยมี 1-15 ใบ รูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 1-1.5 ซม. ยาว 2-2.5 ซม. ขอบใบหยัก ห่างๆ ดอกด้านนอกสีแดงแกมม่วง ด้านในสีนวล ออกเป็นช่อ ดอกย่อย ขนาด 5-8 มม. ภายในมีแป้นดอก กลีบรองดอกและกลีบดอกมีอย่างละ 4-5 กลีบ รูปขอบขนาน ผลเป็นผลสด ค่อนข้างกลม ผิวนอกคล้าย แผ่นหนัง ภายในมีเมล็ดแข็งขนาด 1-2 ซม.

ภาพที่ 100 ตะขบฝรั่ง

หมายเหตุ : ก.ลักษณะดอก ข.ลักษณะดอก ค.ลักษณะใบ ง.ลักษณะลำต้น

ตะขบฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Muntingia calabura L.

วงศ์

TILIACEAE

ชื่อสามัญ

Jam tree

ชื่อท้องถิ่น

ตะขบ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง สูงได้ถึง 10 เมตร กิ่งก้าน มีขน ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียว รูปใบหอกถึงรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-4 ซม. ยาว 5-10 ซม. ผิวใบมีขนสากปกคลุม ขอบใบหยักปลายใบแหลม ดอกสีขาว ออกเดี่ยวๆตามซอกใบ ดอกบานเต็มที่กว้าง 1.5-2 ซม. กลีบรองดอกรูปหอก 5 กลีบ ส่วนปลายเรียวแหลม กลีบดอกรูปไข่ 5 กลีบ ปลายกลีบมนกลม หลุดร่วงง่าย เกสรผู้สีเหลืองจำนวนมาก ติดเรียงเป็นวงรอบรังไข่ ผล รูปทรงกลม ขนาดประมาณ 1 ซม. สีเขียว เมื่อสุกสีแดงเข้ม มีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก

4 การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และมัลติมีเดียเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์
งบประมาณ 100,000 บาท

จากการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยนักศึกษสาขาวิชา
ชีววิทยาที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการอบรมให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดบ้าน
เย้ายะแก ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในองค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้
และการวาดภาพประกอบทางพฤกษศาสตร์ ซึ่งได้รับความสนใจจากน้องๆนักเรียนและมีพี่นักศึกษา
เป็นพี่เลี้ยงในการทำงาน ตลอดการอบรม โครงการนี้ได้ถูกบันทึกภาพเพื่อประกอบการจัดทำสื่อ
ประชาสัมพันธ์และมัลติมีเดียเชิงพฤกษศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์

ส่วนการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้ในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบพรรณไม้พุ่มจำนวน 31 ชนิด 15 วงศ์ พรรณไม้เลื้อย 16 ชนิด 12 วงศ์ จากการสำรวจพบต้นไม้ 42 ชนิด 23 วงศ์ ซึ่งผลการตรวจสอบได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว และจัดทำผังพรรณไม้โดยใช้โปรแกรม GIS ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างปรับพื้นที่และมอบหมายงานให้นักศึกษาจัดผังภูมิทัศน์ และจากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความพึงพอใจต่อการอยู่ในเกณฑ์ระหว่างมากหรือดีมาก ที่สุดหรือดีมาก ทั้งนี้จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการสุด อยู่ระดับมากหรือดี ร้อยละ 60.40 และนอกจากนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช และทรัพยากรชีวภาพและกายภาพอยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุด คือ 4.52 ± 0.56